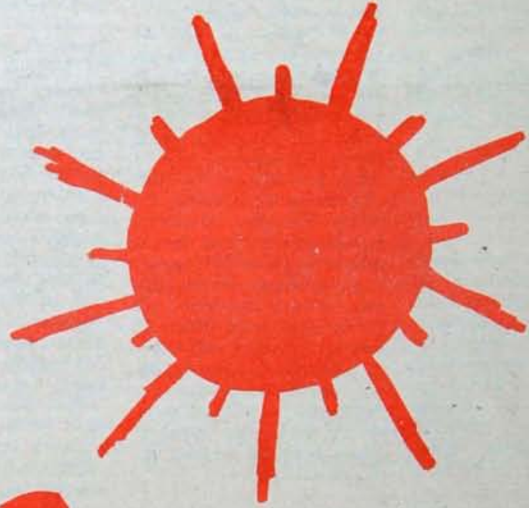
BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM İÇİN
YÜRÜYÜŞ
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 197 16 OCAK 1979 FİYATI: 7,5 LİRA

BUNALIMDAN ÇIKIŞ YOLU

"Demokratikleşme için plan 1978-1982"

Sosyalist insanın yetişme kılavuzu

HAMZA TIĞLAY

Bundan iki yıl önce ilk baskısı yapılan M.İ. Kalinin'in 'Devrimci Eğitim, Devrimci Ahlak' adlı kitabı, gördüğü ilgi sonucu tükendi ve geçenlerde ikinci baskısı yapıldı. Daha önce Yürüyüş'ün 100. sayısında tanıtılan bu önemli kitabı, ikinci baskısı dolayısıyla, bu kere bireyin ve toplumun sosyalist eğitimi açısından ele almak istiyoruz.

EĞİTİM VE SOSYALİST AHLAK

Kalinin eğitimi şöyle tanımlıyor: "Eğitimci tarafından dilenen niteliklerin eğitilene aşılanması için, onun psikolojisine yapılan belli, amaca yönelik, sistematik etki." Bu tanımın önemi, herşeyden önce eğitim ile öğretim arasındaki farkı ortaya koymasındadır. Şöyle ki, eğitim, bir teorik bilgi aktarımının (öğretimin) ötesinde, belirli bir insan tipi yaratmayı amaçlar. Bu amaca ulaşmak için sarfedilen çabalar bu bilgi aktarımını da içerir, ama onunla sınırlı tutulamaz, ona indirgenemez.

Bundan sosyalist eğitim için iki önemli sonuç çıkıyor: Birincisi, sosyalist eğitimde seminer, konferans vb. gibi yöntemlerin tartışılmaz yeri vardır; ama bunların herbiri sadece bir bütünün parçalarıdır. Sosyalist eğitim genelde, tüm bir yeni tip insani ilişkileri, daha doğrusu insanın toplumsal gelişim açısından olumsuz yönlerini eritip, olumlu yönlerini alabildiğine geliştirdiği, çok yönlü bir süreci ifade etmektedir ve bu süreç, sınıflar ve sınıf mücadelesi yokolmadıkça, varlığını şu veya bu şekilde sürdürecektir.

İkinci sonuç ise eğitimin amacı ile ilgili. Burjuva eğitimi okulları ve iletişim araçları ile nasıl ki insanlara belirli nitelikleri aşılamayı veya kapitalist üretim ilişkilerinin onlarda kendiliğinden yarattığı bazı nitelikleri perçinlemeyi amaçlıyorsa, sosyalist eğitimin de amacı insana sosyalistçe nitelikler aşılamak, davranışlarına sosyalist ahlakı hakim kılmak olmalıdır.

SOSYALİST KİŞİLİĞİN NİTELİKLERİ

Nedir bu nitelikler? "Birincisi diyor Kalinin, balkına, insanlara, emekçilere sonsuz sevgi ve bağlılık duymak." Ancak bu sevgiyi burjuva hümanizmasından ayırdetmek gerekir. Sosyalistlerin savunduğu sulugöz bir 'insan sevgisi', yani hem patron hem işçi, hem faşist hem ilerici, hem dönek hem de kararlı sosyalist karşısında "sevgi" değildir. Böylesine bir tavır, şayet kasıtlı değilse, olumlu ile olumsuzu ayırdedememe zavallılığından kaynaklanır. Sosyalistlerin kalbinde ise, sadece insanlığın gelişmesine katkıda bulunan, daha ileri ve daha mutlu bir dünya için şu veya bu şekilde, şu veya bu ölçüde çaba sarfeden milyonlara, milyarlara sevgi vardır. Onların bu sevgiden, insanlığın ayak bağlarına, yani barış ve demokrasi düşmanlarına verecekleri bir zerre dahi yoktur ve ' güleryüzlü sosyalizm' de dahil, hiçbir "hümanist" safsata adına bu kuraldan vazgeçmeyeceklerdir.

İkinci bir nitelik ise namus ve dürüstlüktür. Paranın ve kârın tüm manevi değerlere damgasını vurduğu burjuva ahlakına, namus, örneğin ' başkasının parasını çalmamak, hırsızlık yapmamak, vs.' diye tanımlanırken, sosyalist ahlakta yeni bir içerik kazanmaktadır. Orada söz konusu olan, sosyalist mülkiyete karşı namusun da ötesinde, kendine karşı ve yoldaşlarına karşı dürüst olmaktır. Hata yapıldığında, yapan kim olursa olsun dürüstçe söylemek, düzeimesi için ikna etmek; buna karşılık eleştiriye açık olmak, sadece arkadaşlarının gözleyebildiği hataları değil, aynı zamanda kendimizden başkasının bilemeyeceği hatalarımızı ve eksikliklerimizi de gene dürüstçe görüp düzeltmektir. Arkadaşlar arasında şu veya bu nedenle hatalara karşılıklı göz yummak giderek kangrenleşen sağlıksız ilişkilere yol açacağı gibi, kendi hatalarını sürekli gözardı etmek de insanda hastalıklı bir kişilik yaratacaktır.

Dlğer nitelikleri ise "yüreklilik, arkadaşlık bağı ve emek sevgisi" olarak sıralayan Kalinin, sosyalist eğitimin, bu temel amaçlara bağlı olarak, marksizmin öğrenilmesini de kapsadığını belirtiyor.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi:
Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur sok. 15/8 Kızılay-ANKARA Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş-İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği: COODİFF 13/2 Square Wiser-1040 Bruxelles - BELÇİKA Tel: 230 34 72 ● İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500.TL. Arka Kapak siyah beyaz 18.000.TL., İç sayfalar sütun santimi 80.TL. Yayın ilanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web Offset Tesisleri ● Kapak: Uğur OKMAN

● Abone koşulları: Yıllık 300.-TL., Altı aylık 150.-TL. ● AVRUPA: Altı aylık 375 TL. (30 DM), Yıllık 750 TL.(60 DM) ● AMERİKA: Altı aylık 500.TL., Yıllık 1000.TL. ● AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600.TL., Yıllık 1200.TL.

● Ödeme Adresi: TÜRKİYE: YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 ● AVRUPA: COODİFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657 BRUXELLES - BELÇİKA

SSCB Merkez Yürütme Komitesi Prezidyumu 1925'te Kalinin'in Başkanlığında toplanıyor...

BİLİMSEL SOSYALİZMİ ÖĞRENMEK

Kalinin, marksizmi bir teori olarak öğrenmenin ona olan inancı da pekiştireceğini söylüyor. Marksizm, yani doğayı ve toplumu dönüştürmenin bilimsel temelleri, bir kez kavrandıktan sonra, demin temel ilkelerine değindiğimiz sosyalist ahlak da bir "On Emir" veya havada kalan bir ideal olmaktan çıkıyor; varoluş temellerini toplumun gelişim yasalarında bulan, yani toplumun gelişimine ters düşmemek onu hızlandırmak ve onunla hızlanmak için bireyin benimsemesi gereken davranış tarzını gösteren akılcı, bilimsel bir ahlak oluyor. Böylece marksizmin öğrenilmesi, sosyalist ahlakın özümlenmesini kolaylaştırıyor. Bilimsel niteliği, bu ahlakı, uygulanması için yalnızca bir sadakat, bir 'iman' gerektiren diğer egemen sınıf ahlaklarından ayırdettiren temel bir özelliktir.

Ancak Kalinin, marksizmi öğrenmenin, onun teorisini anlamakla sınırlı kalamayacağını vurguluyor. Şöyle diyor: "Marksizm-Leninizmde esas olan metin değil, devrimci özdür. Aranızda (konuştuğu şahıslar) mutlaka marksizmi metin olarak benden daha iyi bilenler çıkar. Ama ben onun özünü sizden daha iyi kavradığımı söyleyebilirim. Siyasi pratiğim sayesinde, bir fikir ortaya atıldığında onun doğru mu, yanlış mı olduğunu veya onda yanlış, düzmece olan şeyin ne olduğunu kolayca sezebilirim." Bu açıdan marksist teorik eğitimin amacı, ustaların tezlerini öğretmenin de ötesinde, her sosyaliste bu teorik uyanıklığı, bu ideolojik önseziyi kazandırmak olmalıdır. Her sosyalist "ileri demokratik bir düzen, UDD, halktan yana bir hükümet. . vs" gibi sözlere ve bunları kanıtlamak için bilimsel sosyalizmin tarihsel ve çağdaş klasik yapıtlarından yanlış bir biçimde verilen örneklere ve yapılan sözünona ispatlara karşı teorik düzeyde mücadele vermeli yani bu tezlerin teker teker çürüklüğünü ispata çalışmalı, ancak herşeyden önce bu tezlerin ardında sosyalist mücadeleden, işçi sınıfı hareketinin politik bağımsızlığından vazgeçme eğiliminin yattığını sezebilmeli, kavrayabilmelidir. Aynı şekilde 'üçüncü bunalım dönemi, suni denge, olgunlaşmamış milli kriz, öncü savaşı...vs' tezlerini teorik açıdan ele alacak herkes, bu tezlerin ardında partiyi, örgütü reddetme, işçi sınıfına güvensizlik ve hareketi maceraya sürükleme eğiliminin yattığını görebilmelidir.

Bu kavrayış olmadan, meseleyi salt teorik metinler düzeyinde ele almak, şu veya bu lafın, Lenin'in şu veya bu sözüyle uyuşup uyuşmadığını araştırmak, insanı bir teorik kargaşaya, gilderek sapmaya veya apolitikliğe sürükleyecektir. Sosyalist teori adına yapılan binbir türlü tahrifata hergün bir yenisinin eklendiği bu dönemde önemi büsbütün artan bu öz'ün, bu önsezinin kazanılması, teorik bilgilenmenin de ötesinde belirli bir siyasi tecrübeyi ve pratiği zorunlu kılmaktadır.

EĞİTİMDE YÖNTEM VE USLUP

Kalinin, teorik eğitim teknikleri üzerine ayrıntılı bilgiler vermemekle birlikte önemli bir noktaya, bireysel teorik çalışmaya değiniyor. Bireysel çalışmanın, yani bağımsız araştırma temeline dayanan raporların, kollektif fikir alışverişi ile birleştiği takdirde, marksizm-leninizmin anlaşılması ve benimsenmesinde etkin bir yöntem olduğunu vurguluyor.

Kitabı okurken göze çarpan bir olgu da, Kalinin'in konuşurken kullandığı bir yöntem. Konuşurken kendisi ile dinleyiciler arasında kuru bir "konuşan-dinleyen" ilişkisi yaratmamak için sık sık konuşmasını keserek, dinleyicilere samimi bir havayla soru soruyor, onların onayını alıyor, bazen espri yapıyor, kısaca salondaki ilgiyi canlı tutarak, anlattığı şeylerin kolayca dinlenmesini ve özümlenmesini sağlıyor.

Uslup konusunda ise Kalinin, bir eğitimcinin ve özellikle bir propagandacının, bildikleriyle övünen, "çok şey biliyor" diye gösteren bir usluptan sürekli olarak kaçınmasını tavsiye ediyor. "Kitleye ancak açıkça, düpedüz onun size eşit olduğunu, o kişilerin meseleleri yazarlar ve uzmanlar kadar akılcı yoldan çözmeye yetenekli olduklarını sezdirdiğiniz zaman konuşabilirsiniz."

Ayrıca gerek eğitimcinin, gerekse propagandacının hazır, basmakalıp cümleler ile değil, yeni ve özgün cümlelerle fikirlerini ifade etmesi gerektiğini söylüyor. Konuşmacı, konuşmasının içerdiği ruhu, inceliği, heyecanı basit ve tabii ifadelerle dile getirmeli, yapay, kuru veya fazla yaldızlı sözlerden kaçınmalıdır. Kalinin'in deyimiyle, hissettiklerini "anasının dili", yani kendi öz kelimeleri ile ifade etmek zorundadır. Bu, şu açıdan önemlidir: Nasıl ki bir eğitimcinin, anlattığı konuda önce kendi kafasının net olması gerekiyorsa, bir propagandacı da başkalarını ikna için söylediği sözlere önce kendisi içtenlikle inanmak zorundadır. Aynı şekilde dinleyici kitlesini heyecanlandırmak isteyen ajitatörün, kitleye aktaracağı heyecanı önce kendisinin taşıması gerekir. Eğer durum böyle değilse, yani ajitatör heyecansızsa veya propagandacı savunacağı fikirleri "usulen aktarılması gereken bazı gerçekler" olarak görüyorsa, kullanacakları dil içtenlikten uzak ve suni, kelimeler basmakalıp olacak; sözler, söyleyene yabancı birer varlık gibi daha ağızdan çıkmadan donacak ve dinleyicilerin gitgide artan kayıtsızlığına çarpacaktır. Ama ajitatör veya propagandist söyledikleri içtenlikle inanıyorlar ve bunu uygun kelimelerle, doğal bir biçimde, en basit günlük bir acıyı, bir sevinci, bir öfkeyi dile getirircesine sade ve içten bir dille ifade ediyorlarsa, sözlerindeki bu samimiyet, içerdikleri fikirlere de saygı uyandıracak, dinleyenleri konuşana yaklaştıracak, onlara gitgide artan bir heyecan kazandıracaktır.

BURJUVA KÜLTÜRÜNE KARŞI UYANIKLIK

Kalinin, bir de dilin ustalaşmasında en etkin araçlardan birinin edebiyat, özellikle romanlar olduğuna değiniyor ve Ehrenburg ile Simenof'tan örnekler vererek, romanların eşsiz bir propaganda malzemesi sağladığını söylüyor. Bu, romanlar için olduğu kadar, yaşadığımız toplumun tüm kültürü için de geçerlidir. Eğitimci ya da propagandacı yıkmak istediği kapitalist toplumun her yönüyle çürümüşlüğünü, ilerici roman, şiir, yayın, film vs. vasıtasıyla görebileceği gibi; ayrıca ona bu malzemeyi fazlasıyla sağlayan bir 'depo' vardır: Renkli-renksiz basmıyla, TV'si, radyosu, yazarları, milli eğitimiyle burjuva kültürü. Doğan her 1000 çocuğun 150'si bakımsızlıktan ölürken, film yıldızının köpeğine gösterdiği ihtimamdan sözeden renkli gazeteler, satınalma gücü belli olan halka, alay edercesine | "....alın" diyen reklamlar, polisi kahramanlaştırayım derken ABD toplumunun çirkefliklerini sergilemek zorunda kalan TV dizileri, bütün bunlar eğitimci ve propagandacı için değerlendirilmesi gereken malzemelerdir. Unutmayalım ki emekçilerin büyük çoğunluğu burjuva gazetelerini takip ediyor, TV've radyoyu dinliyor. Bu açıdan vereceğimiz örnekleri, yapacağımız benzetmeleri bu malzemeyi kullanarak seçmek, fikirlerin daha kolay anlaşılmasını sağlayacağı gibi, konuştuğumuz insanları gırtlağına kadar kendilerini saran burjuva kültürüne karşı da daha uyanık kılacaktır. Böylece, şayet burjuva ideolojisine karşı mücadeleyi gerçekten hayatın içinde, ondan kopmadan vermek istiyorsak, karşımızdaki düşmanı iyi tanımak, onun dikkatli bir izleyicisi olmak zorundayız.

Yürüyüş Yayıncılık ... adına NİH

TUZAĞA DÜŞMEMEK İÇİN

YÜRÜYÜŞ

Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar uzun süredir "bunalım" sözcüğüyle ifade ediliyor. Bu deyim tek tek ekonomik, toplumsal, kültürel, ideolojik, politik vb. alanlar için kullanıldığı gibi, bütün bu alanları kapsayacak biçimde ülkedeki genel durumu anlatmak için de kullanılıyor. Sözü edilen "bunalım" durumundan çıkışın nasıl ve ne yönde olabileceği konusunda da çok şey söylenip yazılıyor.

Ülkemizde "bunalım" sözcüğüyle dile getirilen durumun niteliği nedir? "Bunalım"ın kaynağı ve nedenleri nedir, çıkış yolu konusundaki seçenek ve öneriler nelerdir? Neler olabilir?

Burjuva partilerince ve burjuva propaganda araçlarınca yansıtıldığına göre, ülkedeki bunalımın kaynağında, ya siyasal partilerin aralarındaki anlaşmazlıkları çözememeleri veya çözmeye yanaşmamaları, kendi dar parti çıkarlarını ülke çıkarlarının önünde tutmaları; ya da anayasal düzenleme içinde yer alan parlamento, yargı kurumları, hükümet, Cumhurbaşkanlığı ve benzeri kurumların kendiişlevlerini bilmemesi veya yerine getirmemesi yatmaktadır. Daha da ileri giden antikomünist mihraklar, "Türkiye'de devletin dibini oymaya çalışan beynelmilel komünizm çabalarının" ülkedeki bunalımın nedeni olduğunu ilan etmektedirler. Burjuva düşüncesine göre ekonomik bunalımın da çözümlenmemesi, yukarıdaki nedenlere bağlanan politik bunalıma son verilmemesinin bir sonucudur.

Bu bakış açısı, olguları tersine çeviren burjuva ideolojisinin mantıki bir sonucu olduğu gibi, burjuvazinin politik sözcülerinin programında yer alan çözüm önerilerinin de gerekçelerini oluşturma, zeminini hazırlama işlevini görmektedir. Bu bakış açısının karşısına, ülkedeki bunalıma, nesnel koşulların çözümlenmesine dayanan bir açıklamayla ve çözüm önerileriyle çıkılması zorunludur.

Herşeyden önce vurgulamak gerekir ki, ülkemizde bugünkü bunalım, toplumsal yaşamın sadece belirli bir alanıyla sınırlı olmayan, ekonomiden politikaya, spordan kültüre kadar bütün alanları içine alan, genel bir bunalımdır. Bunalımın değişik alanlarda kendisini hissettirişi değişik yoğunluklarda ve değişik gelişkinlikte olsa bile, bunalım geneldir ve çözümlemesi de genel olmak zorundadır. Daha açık bir deyişle, ülkede kendisini gösteren bunalımın çözümlemesini , toplumsal yaşamın bütün alanlarına yansıyışıyla, ülkedeki *sınıf ve tabakaların karşılıklı konumlarının* ve bu konumlardaki gelişmenin çözümlemesinde aramak gerekir.

Ülkedeki sınıf ve tabakaların karşılıklı konumlarının ele alınması, hiç kuşkusuz öncelikle ekonomik alanda olmak zorundadır. Türkiye'deson yıllardaki ekonomik gelişmelerin sınıfsal güç ilişkileri düzeyindeki başlıca sonuçlarından biri, büyük sermayedeki tekelleşmenin hızlanması ve tekelci niteliklerini geliştirip güçlendiren büyük sermaye gruplarının burjuvazi içinde giderek baskın ve ağırlıklı bir konuma ulaşmaları olmuştur. İşbirlikçi, büyük burjuvazinin hızla tekelleşen kesimleri Türkiye kapitalizminin gelişme doğrultusunda belirleyici unsur ve güç haline gelmeye başlamıştır.

Bu gelişmenin kaçınılmaz sonuçlarından bir diğeri de, Türkiye kapitalizminin emperyalizme bağımlı niteliğinin daha da pekişmesi olmuştur. Tekelci büyük sermaye gruplarının ülke ekonomisine egemen olma süreci, bu grupların emperyalist tekellerle ve uluslararası mali sermayeyle işbirliğinin gerek nicel olarak gerekse kapsam bakımından gelişip genişlemesiyle birlikte yürümüştür. Tekelleşme ve tekelci gücün yükselmesi, büyük burjuvazinin işbirlikçi karakterini azaltmamış, tam tersine daha da geliştirmiştir.

Sık sık sözü edilen bu olgular, ülkede sınıf ve tabakaların karşılıklı konumları üzerinde önemli etkilerde bulunmuştur. İşçi sınıfının yanında, artan hayat pahalılığının, dışa bağımlılığın kaçınılmaz sonucu olan ekonomik ve mali darboğazların altında ezilen ve bunların faturasını işsizlik ve hızlı yoksullaşma biçiminde ödeyen diğer emekçi kesim ve tabakalar da, tekelleşen işbirlikçi, büyük sermaye karşısında ortak bir konum içine girmiştir. Bu karşılıklı kutuplaşma süreci içinde, tekelci niteliğini pekiştiren büyük sermaye, başta politikalarında olmak üzere toplum yaşamının bütün alanlarında iktidar ve denetimi tam olarak kendi eline geçirmenin yollarını aramaya başlamıştır. Bu hedefe yönelmiştir.

İşte ülkede bütün alanlarda ortaya çıkan bunalım olgusunun arkasında, işbirlikçi, tekelci büyük burjuvazinin toplumdaki bütün iktidar ve hegemonya araçlarını kendi çıkarları doğrultusunda biçimlendirme çabası yatmaktadır. Faşist bir yönetim biçiminin koşullarını yaratmaya, zaten kısıtlı olan demokratik hak ve özgürlükleri kullanılamaz hale getirmeye yönelik terörizm dalgası, bu çaba ve girişimlerden destek almaktadır. Daha da önemlisi, resmi iktidarın sahibi ve biçimi kim ve ne olursa olsun, resmi olmayan, örtülü ikinci, faşist bir iktidar merkezinin yaratılması da aynı amaca yöneliktir. Toplumsal yaşamın diğer alanlarında da antidemokratik bir işleyişin yerleştirilmesi, gerici ideoloji ve uygulamaların egemen kılınması girişimleri, bu alanlarda da bir karar arifesindeki sancı ve bunalımların kaynağını oluşturmaktadır.

Özetle bugün ülkemizde kendisini bütün ağırlığıyla hissettiren genel bunalım, toplumun bir yol ayrımı önündeki durumunu simgelemektedir. Yol ayrımının iki yönü şunlardır: Ya tekelci gücünü sağlamlaştıran işbirlikçi, büyük burjuvazinin toplumda iktidarı ve denetimi tam olarak ele geçirmesini sağlamaya yönelik otoriter, baskıcı bir rejimin yolu ve temelleri döşenecektir; ya da buna izin verilmeyerek, tam tersine demokratik kazanımlar gerici güçlere karşı korunup geliştirilecek, toplumun demokrati leştirilmesi yolunda ileri adımlar atılacaktır.

Yol ayrımının bu iki yönü, aynı zamanda ülkedeki bunalım olgusu karşısında iki temel öneriyi simgelemektedir. Birincisi büyük burjuvazinin önerisi; ikincisi işçi sınıfının ve onunla ortak çıkarları paylaşan emekçi kitlelerin ve tüm demokratik güçlerin önerisi. Türkiye toplumunun bugünkü durumu, tüm politik güçlerin önüne bu seçeneği koymuştur.

Ecevit hükümeti de bugün bu ikili tercihin karşısındadır. "Yaygın şiddet hareketlerini önleme" gerekçesiyle 13 ilde sıkıyönetimin ilan edilmesi, bu seçeneği daha da güncel ve belirgin duruma getirmiştir. Faşist güçler, sıkıyönetim uygulamasının, ülkede politik iktidarın kendi örtülü odaklarının ellerinde tekleşmesi, en azından baskıcı, otoriter bir rejimin temellerinin atılması için basamak olmasını amaçlamaktadırlar. Buna karşılık Ecevit hükümeti, resmi ve yasal iktidar olarak sıkıyönetim uygulamasının bütün sorumluluğunu taşımaktadır ve bu uygulamanın, ilan edilen gerekçelerine tastamam uygun olmasını; demokratik hak ve özgürlüklere değil, faşist terör odaklarına yönelmesini sağlamak durumundadır.

Faşist güçlerin, sıkıyönetim uygulamasını demokratik güçlerin üzerine yöneltme amacını güden girişimleri, son zamanlarda su yüzüne çıkmaya başlamıştır. Faşist parti ve yan örgütleri, gizli uzantılarıyla birlikte ülke düzeyinde bilinçli bir manevra içine girmiştir. Sıkıyönetim uygulanan illerde faşist terörün kapsamı daraltılmakta, mevzilerin korunmasına ağırlık verilmekte; sıkıyönetim olmayan illerde ise, bu uygulamanın alanını genişletmeye yönelik tertiplerin hazırlığı yapılmaktadır.

Diğer yandan, sözde "sol" adına davranan bazı sorumsuz grupların, demokratik hak ve özgürlükleri korumak yerine, onlardan tümüyle vazgeçmek ve kendi kafalarında yarattıkları soyut koşullara uygun birtakım "mücadele" biçimlerini uygulamak yolundaki girişimleri, sıkıyönetim uygulamasına bir "suçlu sol" hedefinin gösterilmesine yönelik provokasyonlara zemin hazırlayacaktır.

Bu koşullarda, Ecevit hükümetinin, önüne örülen tuzaklara karşı çok daha uyanık olması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Tuzak, son çözümlemede, faşist partinin ve diğer gizli ve açık faşist odakların, hem de Ecevit hükümeti eliyle aklanması; ve demokratik güçlere, işçi sınıfının ekonomik, demokratik, politik mücadelesine yönelik terörün "yasal terör" haline dönüştürülmesidir. Bu tuzağa düşmek, Ecevit hükümetinin kendisi için de sonun başlangıcı olacaktır. Böylece gerici, faşist güçlerin uzun vadeli planının uygulanmasında belirleyici bir adım atılmış olacaktır.

Bu tuzağa düşmemenin alternatifi, demokratik hak ve likle sahip çıkmak, bu hakların gerçekten kullanılmasının koşullarını sağlamak ve geliştirmek, faşist terör odaklarının üzerine kararlılıkla gitmektir. Türkiye toplumunun önündeki ikili seçenek, Ecevit hükümetinin karşısında böylesine somut ve yakıcı bir biçimde durmaktadır. Bu yol ayrımında işçi sınıfının ve emekçi halkın "bunalıma" karşı önerdiği gerçek çıkış yolunu kitlelere mal etme, örgütlü mücadele ile hayata geçirme görevi mutlaka başarılacaktır.

Büyük ödünlerle gelen büyük alternatif

Sıkıyönetimin ilanı, Ecevit hükümetinin bu kararı almak zorunda kalışı için ortaya atılan gerekçeler ne olursa olsun, onu bir kez daha kendisine dışardan dayatılan sonuçlar karşısında pasif ve çaresiz bir konuma düşürüyordu. Ecevit hükümeti, faşist terör odaklarının yarı askeri bir yönetimi hedef alarak planlı biçimde yürüttüğü tırmanışa seyirci kalan tutumuyla, bir kez daha bu tutumun kaçınılmaz sonucuna teslim olmuştu.

Diğer bir deyişle sıkıyönetim ortamına geçişle birlikte, emperyalizm ve tekelci büyük sermaye için, Ecevit hükümetinin bütünüyle teslim alınmasının koşulları çok daha fazla gerçekleşmiş oluyordu. Ecevit hükümeti böylece kendi konumlarından ne ölçüde geriye çekilebileceğini göstermiş, emperyalist merkezler ve tekelci büyük sermaye karşısında direnebilmenin önemli olanaklarını elinden çıkarmış bulunuyordu.

Ecevit hükümetinin ve CHP' nin iç ve dış sermaye güçlerine böylesine önemli yeni güvencelerle bağlanması, bu güçlerin ülkede politik gerginliğin azaltılması yolundaki telkinlerine yeni bir hız kazandırdı. Bir yandan, sürekli olarak ayakta tutulan faşist yönetim ve darbe tehlikesinin hükümeti dize getirme aracı olarak bugünkü ve gelecekteki işlevi bir kez daha kanıtlanmıştı. Emperyalizmin ve yerli büyük sermayenin Ecevit hükümetini dilediği anda dilediği koşullarda alaşağı etme olanağını güçlü bir biçimde elinde tuttuğu ortaya çıkıyordu. Böylece diğer yandan da, yine aynı güçlerin, Ecevit hükümetini, kendi oluşturdukları yönetim biçimi alternatiflerine doğru yönlendirme konusundaki hareket serbestliği de genişlemiş oluyordu.

Artık emperyalist güçler ve yerli büyük sermaye, gerici, faşist bir yönetim için yaptıkları hesaplardan biraz olsun vazgeçmeksizin, başka hükümet biçimlerini dayatma yolunda da, geçmiştekinden daha büyük olanaklar kazanmıştı. İşte sıkıyönetim ilanından sonra geçen haftalar, bu yöndeki çabaların yoğunluk kazandığına ilişkin belirtileri ortaya koydu.

Gündemde olan, iç ve dış sermaye güçleri için bugünkünden daha güvenilir ve sağlam bir hükümet biçimine öncelikle CHP' nin tam razı hale getirilmesiydi. Böylesi bir hükümet biçimi, parlamenter ortam korunarak gerçekleştirilecekse, herşeyden önce ülkede bir "politik ittifak" görünümünü vermeliydi.

YA DEMİREL SÜRPRİZ YAPARSA?

Daha sıkıyönetim ilanından birkaç gün sonra Tercüman başyazarı Güneri Cıvaoğlu, Ecevit hükümetinin devamının tek güvencesinin Demirel olduğunu yazıyordu. Cıvaoğlu'na göre Ecevit hükümetinin yerine bir "tarafsız başbakan" başkanlığındaki hükümetin kurulması için bütün koşullar vardı; tek eksik olan buna Demirel'in rızasıydı. Demirel birdenbire çıkıp, bu hükümet çekilsin ve tarafsız başbakanlı bir milli hükümet kurulsun deyiverse, Ecevit ne yapacaktı?

Cıvaoğlu'nun bu varsayımdan söz etmesi, sadece önerdiği yol için havayı koklamayı mı amaçlıyordu? Gerici basının sütunlarında geçen hafta ortaya atılan bazı görüşler, "tarafsız başbakan" formülünün AP çevrelerinde embriyon aşamasını oldukça geride bıraktığını gösterdi.

SİYASİ İSTİKRAR ARAYIŞI

Önce Tercüman'ın iktisat sayfalarında tekelci büyük sermaye çevrelerinin fısıltılarını yansıtan "yorum" sütunlarına geçen Salı günü "Kemal Cantürk" imzasıyla yerleştirilen formülasyon dikkati çekti. Yazar, IMF'nin, Dünya Bankası'nın ve Avrupa Yatırım Bankası'nın Türkiye'ye kredi musluklarını açmasının temel koşulunun "siyasi istikrar" olduğunu söylüyor ve şöyle devam ediyordu:

"Bu itibarla bütün ekonomik bunalımın üst yapısını içinde bulunduğumuz siyasi istikrarsızlık teşkil etmekte, bunun için de parlamentonun siyasi istikrarsızlığının zararını ortadan kaldıracak bir tutuma hemen girmesi gerekmektedir.

"Bu maksatla iktidar ve muhalefetin belli asgari müştereklerde süratle birleşip ülkeyi anarşinin gittikçe ağırlaştırdığı ekonomik bunalımdan kurtarmaları büyük ve hayati zaruret halini almıştır."

TEKİN ERER DE TARAFSIZ BAŞBAKAN İSTİYOR

Bir muhtıra edasıyla kaleme alınan bu satırlardan daha ilginci, Türkiye'de antikomünizm ticaretinin en gözüdönmüş esnaflarından Tekin Erer'in Çarşamba günü Son Havadis'te yazdıklarıydı. Tekin Erer, bu hükümet düşerse yerine hangisi kurulur sorusunu soruyor ve yeni bir MC'yi de "memleket gerçeklerine uygun" görmedikten sonra ekliyordu:

"Akla en yakın gelen, en gerçekçi olan, hatta en kurtarıcı bulunan demokrasiye, hür rejime ne kadar aykırı düşerse düşsün, 12 Mart sonrası denenen "tarafsız bir başbakan" formülüdür. Fakat o günkü durumdan farklı olarak tarafsız başbakanın, tarafsız yapılacak bir seçimi programının esası kabul etmesidir."

Tekin Erer, daha sonra tarafsız başbakanın nereden seçileceğini de bildiriyordu:

"Bugün de Cumhurbaşkanlığı Kontenjan Senatörleri arasında gerek Naim Talu, gerek Sadi Irmak ehliyetinde kısa bir süre için başbakanlık yapacak tarafsız devlet adamları yok mudur? Memleket daha vahim durumlara düşürülmeden, Türk Devleti'nin, Türk milletinin hayatiyeti daha fazla rencide edilmeden Ecevit hükümeti düşürülmeli ve Sayın Cumhurbaşkanı yeni hükümeti kurmak için bir tarafsız parlamento üyesini görevli kılmalıdır."

BÜYÜK ALTERNATİF: CHP-AP İŞBİRLİĞİ

Gerici basının sayfalarında bu ilginç yorum ve önerilere rastlandığı sırada CHP saflarından gelen bazı sesler de dikkati çekiyordu. Necdet Uğur'un önceki hafta Bakanlığının bütçesi görüşülürken AP'yi de CHP gibi Türkiye'nin kurtarıcısı ilan etmesinden sonra geçen hafta da CHP Genel Sekreteri Üstündağ da CHP ile AP arasında işbirliğinin savunucuları arasında yerini aldı.

Bu gelişmeler, CHP ile AP'yi aynı politikada birleştirecek bir hükümet biçiminin desteklenmesi için CHP üst yönetiminde de belirli bir potansiyelin hazırlandığını göstermektedir. CHP yönetimi, tekelci büyük sermayeye ardı ardına verdiği ödünlerle geldiği bugünkü noktada, yeni ödünler vermeyi politik prestijini kurtarmanın bir yolu saymaya başlamıştır. Başarıların sahibi olarak gözükme umutlarından artık vazgeçen CHP yönetimi, şimdi artık, hiç olmazsa başarısızlıkların sorumluluğunu AP ile paylaşmanın sağlayacak bir formülü ehven-i şer saymaktadır.

Böyle bir formül için şimdilik en ciddi engel Demirel olarak gözükmektedir. Bu görünümün geçerli olan bir yönü vardır. Demirel, kendisini buğünlere getiren emperyalist merkezlere ve büyük sermayenin desteğini, tek başına egemenlik kuracağı, açıkça, faşist tipte bir hükümet için topla-

"GEREKÇE VE ÖTESİ"

Tüm-Der Genel Başkanlığından istifa etmiş bulunan Erhan Tezgör yurt dışındaki görevine gitmek üzere Türkiye'den ayrıldı. Basına da yansıyan haberlere göre Ticaret Bakanlığında çalışmakta olan Tezgör, Dabat'a Ticaret ateşesi olarak tayin edilmiş bulunuyor.

Hatırlanacağı üzere, Türkiye'den ayrılmasından bir süre önce Tüm-Der Genel Başkanlığından istifa eden Erhan Tezgör'ün yönetim kuruluna sunulan ve basına yansıtılmış olan istifa gerekçesinde istifa nedeni olarak örgütsel sorunlar gösteriliyordu. Tezgör'ün istifa gerekçesi şöyleydi: "Ancak bugün örgüt dışındaki bazı sorumsuz kişilerin titizlik gösterdiğim ilkeleri çiğnemeye yöneldiğini üzüntüyle gözlemekteyim. Aylar süren tüm iyi niyetli uyarılarım ise ne yazıkki sonuçsuz kalmıştır. Bu koşullar altında örgütsel sorumluluğumun bir gereği olarak son bir uyarı özelliğini taşıyacağını umduğum istifamı kurulunuza arzediyorum."

BAŞBAKAN'IN RİCASI VE İLK UYGULAMA

Başbakan Bülent Ecevit sıkıyönetimin açıklamasından sonra sıkıyönetim komutanlarıyla Ankara'da bir toplantı yaptı. Sıkıyönetim ilk taplantısıydı bu. "Demokratik Sol" iktidarın sıkıyönetim uygulamasının ilkeleri belerlenecekti. Ecevit'in de ağırlık verdiği konu da bu idi.

Başbakan genel asayiş konularından sonra asıl söylemek istediği noktaya geldi: Sıkıyönetim basına ve gazetecilere dokunmamalıydı. Aydınlara, kitapçılara, kitaplara el sürülmemeliydi. Özellikle kitap toplatma, kitapçıları göz altına alma gibi "hassas" konularda, kamuoyu aydınlar çok "duyarlı" idi. Geçmişteki kötü uygulamaları kolayca anımsatabilir, "demokratik sol" iktidarın sıkıyönetim uygulamasında belleklerden silinmeyecek örnekler sergilenebilirdi. Kısaca, sıkıyönetimin bu konularda "dikkatli" davranmasını başbakan komutanlardan "rica" etmekteydi.

Ne var ki, bu ricaların arkasından bir hafta geçmişti ki Ankara'daki sol kitapçıların bulunduğu Zafer Çarşısı bir Cumartesi günü öğleden sonra jandarmalar tarafından sarılıyordu. Zafer Çarşısının ana kapıları tutuluyor, içeri kimse alınmıyordu. Jandarmalar ne kadar kitapçı varsa, hepsini didik didik arıyordu. Bu arada sol dergiler toplanıyor, 35 kişi ve bu arada bazı kitapçılar göz altına alınıyordu. Yasalarca hiçbir biçimde yasaklanmamış olan kitap ve dergiler toplanıyor, bunların satılmasının "suç" olduğu gerekçesiyle kitapçılar da sıkıyönetim merkezine götürülüyordu. Olay duyulur duyulmaz sıkıyönetim savcısı aranıyor, hangi gerekçeyle arama yapıldığı öğrenilmek isteniyordu. Ancak, savcının yanıtı ilginçti:

"Benim böyle bir aramadan haberim yok."

Sıkıyönetim savcısının izni ve haberi olmadan kitapçıların aranmasına, dergilerin toplanmasına, kitapçıların göz altına alınmasına kim karar vermişti? Üstelik Başbakan'ın "ricası" da ortada idi.

Göz altına alınanlar ertesi gün serbest bırakıldı. Ancak, Ankara'da bu ilk uygulama da kimsenin gözünden kaçmadı.

Metin Toker, Necdet Uğur ve diğerleri

"Geniş tabanlı" formülün ısrarlı savunucularından Metin Toker, Tahran'da Şah'la, Atina'da Karamanlis'le, Brüksel' de de NATO çevreleriyle yaptığı görüşmelerden sonra "geniş tabanlı" formülün aritmetiksel tabanını da açıkladı: "— 300 sağlıklı oy..."

"Amerika'nın Sesi"ni de yansıtan formülün nasıl gerçekleşeceği de Metin Toker' in kaleminden şöyle ifade ediliyor:

"— Millet Meclisinde 300 oyun biraraya gelmesi, biranda kalması lazımdır. Bu çoğunluk, her partiden "kaprisli azınlıkların yönetim üzerindeki sultasını kırmak için zaruridir. Böyle 300 oy CHP ve AP içinde vardır. Bu CHP ve AP tabanının da arzusudur"

Milli Eğitim Bakanı Necdet Uğur'un önceki hafta millet meclisi bütçe karma komisyonunda, Bakanlığın bütçesi görüşülürken yaptığı konuşma hatırlanırsa, önümüzdeki dönemde inşasına çalışılan tezgah sırıtmaktadır.

Metin Toker ve Necdet Uğur!..

İlki Türkiye'deki Amerikan lobisinin, beriki Vehbi Koç' un Ankara Lobisinin önde gelen isimleri...

Metin Toker maskesinin ağırlığının farkında, "300 sağlıklı oy"u ararken şöyle diyor:

"— Çare Brüksel'de de değildir. Çare Washington'da, Bonn'da da değildir..."

Çare kendi kafasında: Geniş tabanlı...

Yaklaşık üç-dört ay önce Türkiye'ye gelen bir OECD heyetinin Büyük Ankara otelinde gazetecilere söyledikleri de hatırlarda:

"— İş çevrelerinden CHP-AP koalisyon önerisi geliyor ve bizim de bu yolda çaba göstermemiz isteniyor..."

"— Peki siz ne diyorsunuz kendileri?.."

"— Bizce henüz şartlar oluşmamıştır bu iş için..."

Aradan üç-dört ay geçti; yabancı heyetin deyimiyle şartlar ne oranda oluştu, ya da oluşmadı, bilinmiyor. Ancak başkentte bu konuda kulisler yoğun. Hedef belli: CHP'nin mevcut kitlesel desteği önünde biraz daha itibarsız hale getirilerek, küskün kitlelerin sağa kanalize edilmesi ve MHP'nin aklanarak bu şemsiye altında daha da semirtilmesi...

Washington-Ankara bağlantısında "eşitler içinde birinci"liğe oynayan Metin Toker'e sormak gerek:

"— CIA'dan ne haber?.."

Bay Uğur!

"— Koç'tan ne haber?.."

ABD YARDIM KARŞILIĞINDA ÜS İSTİYOR

YUSUF DOĞAN

Batı kapitalizminin Türkiye'ye yapacağı yardım önce Guadeloupe doruğunda tartışıldı. Birleşik Amerika Dışişleri Bakan yardımcısı Warren Christopher, bu konuda Türk yetkililerine bilgi verdi. Bu arada, Türkiye'ye sağlanacak yardımın, Federal Almanya'nın başkenti Bonn'da, bu hafta içinde toplanacak sanayileşmiş dört batılı ülkenin yetkililerince ele alınacağı açıklandı.

Bonn toplantısına, Karayipler'deki Guadeloupe Adası'nda yapılan sanayileşmiş dört batılı ülke doruğunda biraraya gelen Birleşik Amerika, İngiltere, Federal Almanya ve Fransa'nın ekonomik konularda görevli yüksek düzeydeki yetkilileri katılacaktır. Toplantıda, Türkiye'ye yardım sağlanması için izlenecek olan yolun planlaması yapılacaktır.

Basına sızdırılan haberlere göre, Bonn'da Türkiye'nin yalnızca kısa devreli gereksinmelerinin değil, daha uzun süreli gereksinmelerinin de karşılanması için bir sistem bulunmasına çalışılacaktır. Birleşik Amerika Dışişleri Bakan yardımcısı Warren Christopher, geçtiğimiz hafta sonunda Ankara'da yaptığı görüşmelerde, Türkiye Hükümeti'nin bu konudaki görüşlerini almıştır. Warren Christopher, Ankara'dan Washington'a dönerken, kısa bir süre Bonn'a uğrayarak Feredal Alman yetkilileriyle görüşmüştür.

İRAN' DAN TÜRKİYE'YE

Batı kapitalizminin Türkiye'ye sağlayacağı yardım konusunun İran olaylarından hemen sonra canlandırılması dikkat çekicidir. Ortadoğu'da, Mısır ile İsrail'i yakınlaştırarak denge kurmaya çalışan Batı pakitalizmi, İran olayları nedeniyle Türkiye'den daha etkin görevler beklemektedir.

Türkiye'den beklenen görevlerin doğrultusu, kuşkusuz, bekçiliğe yöneliktir. Bu çerçevede, Türkiye'deki üslerin çalıştırılması ve yeniden düzenlenmesi gündemdedir. Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı'nın karşı çıktığı söylenen füze rampaları üslerin yeniden düzenlenmesi çerçevesinde ele alınmaktadır.

Gerçekte, Türkiye'den istenen bekçilik görevi, üsler ile de sınırlı değildir. Sorun daha geniş bir boyutta, NATO'nun güneyoğu kanadının bütünlenmesi ve NATO güvencesinin İran'a doğru uzatılması biçiminde değerlendirilmektedir.

Bu görevlerin karşılığında, Türkiye'ye yardım muslukları açılacaktır. Burada, yardımın Uluslararası Para Fonu'nundan geçmek koşuluyla bağlanıp bağlanmayacağı, tartışıldığı ölçüde önem taşımaktadır. Batılı kapitalist ülkeler Türkiye için siyasi bir Uluslararası Para Fonu yaratmaktadırlar.

Ecevit Christopher'la: Hangi pazarlıklar?..

Siyasi Para Fonu, Türkiye'ye kamu harcamalarının, ücretlerin, fiyat artışlarının ya da dış ticaret açıklarının hesabını sormayacaktır. Kıbrıs ve Ege sorunlarının da ötesinde, Türkiye, kapitalizmin genel politik çıkarlarına uyumdan sorumlu tutulacaktır.

YARDIMIN BOYUTLARI

Türkiye'ye Batılı ülkelerce yapılacak yardım kimine göre 1 milyar dolar, kimine göre ise 1.5 milyar dolar olacaktır. Dışişleri Bakanlığı'nın üst yöneticilerinin Federal Almanya'da edindikleri izlenimlere inanmak gerekirse, "Acil Yardım Fonu" 1 milyar dolar ile kurulacaktır.

> **HAFTAYA YÜRÜYÜŞ'TE**
>
> ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Christopher'in Ankara'daki görüşmelerinin içyüzü.
>
> ***
>
> Dışişleri Bakanlığı üslerle ilgili yeni anlaşmayı nasıl hazırladı?...
>
> ***
>
> Milli Savunma Bakanı Hasan Işık anlaşmaya neden karşı çıktı?..
>
> ***
>
> Yapılan bir toplantıda Başbakan Ecevit "Bizim bir ulusal savunma kavramımız vardı, o ne oldu" diye soruyor ve kendisi de böyle bir kavramı ortaya attığını ilk kez anımsıyordu...
>
> ***
>
> Genelkurmay Başkanlığı Amerikalıların askeri yardıma ilişkin düşüncelerini şöyle açıklıyordu: "Amerikalılar kullanılmış malzemelerini verirler hep."
>
> ***
>
> Üslerle ilgili yeni anlaşmadan bakanların bile haberi yok...

Federal Almanya Ekonomi Bakanı Hans Genscher Fon'un planlarını yapmıştır. 1 milyar doların üçte birini Federal Almanya karşılayacaktır. Üçte birini Birleşik Amerika'nın, kalan üçte birini ise öteki Batılı ülkelerin karşılaması öngörülmektedir.

Birleşik Amerika Dışişleri Bakan yardımcısı Warren Christopher'in yılda 300 milyon dolar olmak üzere 5 yıl için önerdiği 1.5 milyar dolarlık askeri yardım ileri birlikte 1979 yılında 1 milyar doları aşan bir yardım söz konusudur.

KORKU VE UMUT

1976 yılı sonundan bu yana döviz darboğazı nedeniyle ekonamisi durma tehlikesinde denilen Türkiye için, 1 milyar doları aşkın yardım, büyük bir "umut" olarak görülmektedir. Bu "umut" için, ekonomik çöküntü tehlikesi korkusuyla yaşanırken, Ecevit Hükümeti büyük ödünler verebilecektir.

Oysa, 1978 yılının deneyimleri, demokrasiyi korumak istediği sürece, Ecevit Hükümeti'nin emperyalist mihrakların yardımlarına bağlanmasına gerek olmadığını ortaya koymaktadır. 1978 yılı üretim gerçekleşmesi verileri, Türkiye'nin pek çok malda görece kendi kendine yerlilik düzeyinde olduğunu ortaya koymuştur.

Üretimde, Türkiye'nin görece kendine yeterliliği, dış alım olanaklarını aramallarına ayırmasından doğmuştur. 1978 yılında düşük sayılabilecek bir büyüme hızı öngörüldüğünden yatırım malları dışalımı önemli ölçüde kısılmıştır.

Dördüncü Plan, 1979 ve 1980 yıllarında da düşük büyüme hedeflemektedir. Buna göre, Türkiye, 1978 yılında 3.5 milyar dolara ulaştırdığı döviz gelirleriyle aramalları dışalımını sürdürebilecektir. Bu yıllarda, yatırımlar kuşkusuz yavaşlayabilecektir. Ancak ve pazar ve dışsatım olanakları kısıtlı Türkiye, bugüne kadar gerçekleştirdiği birikimleriyle, mevcut kapasiteleri gereğince kullanabildiğinde iki yıllık bir süre için, pek çok alanda yeni yatırıma gereksinme duymayabilir.

Guadeloup'tan sonra

GERİCİLİK NEDEN MEDET UMUYOR?

Dört emperyalist ülkenin devlet ve hükümet başkanlarının Guadeloupe zirve toplantısı emperyalizmin çirkin yüzünün bir simgesi oldu. Fransa Devlet Başkanı Valery, Jimmy, Hemut ve James'i Guadeloupe'ta ağırlarken kuzey yarımküresinin bu en soğuk günlerinde Antillerin güneş ve sıcağını da sunuyordu "konuk" dostlarına. Böylelikle Fransa Cumhurbaşkanı, diğer ortaklarına da bir güç gösterisinde bulunuyordu. Ama Guadeloupe'un gerçek sahipleri Fransa başkanı da dahil, zoraki konuklarının hiçbirini istemiyorlardı ülkelerinde. Emperyalizme ve yeni sömürgeciliğe karşı gösteriler düzenliyorlar, protesto ediyorlardı.

Emperyalizmin çirkin tablosu Türkiye'de tamamlanıyordu. Zirve'de Türkiye'nin adının geçmesi gündemde yer alması emperyalizmin işbirlikçileri için bir memnuniyet vesilesi, grur sorunuydu. "Sesimizi duyurmuştuk(!)" bir kez daha tüm dünyaya.

EMPERYALİST ZİRVELERİN AMACI

Aslında gerçekten de ilgilendiriyordu Guadeloupe zirvesi, emekçi halkımızı. Hem emperyalizmin baskı altında tuttuğu tü halkları ilgilendirdiği gibi, hem de ülkemiz zirve ile emperyalimin yeni oyunlarının başlıca alanı olan Ortadoğu Bölgesinde yer aldığı için. Emperyalizmin ülkemizdeki sözcüleri, işbirlikçileri de bunu bildiklerinden vakit geçirmeksizin yeni düzenlemelere uygun ortamı hazırlamak, bu arada kendi özel çıkarları için de parsa toplayabilmek için propagandaya başlamışlardı bile.

Guadeloupe zirvesi ile ilgili olarak emperyalizmin sözcüsü günü yapan çevrelerin ilk değerlendirmesi, toplantının ekonomik konular çerçevesinde değil, salt siyasal içerikli olarak düzenlendiği görüşü idi. Bunun kanıtı da Japonya ve Kanada'nın toplantılarda yer almamaları oluyordu. Ekonomik ve siyasi konuların birbirinden ayrılmasına elbette olanak yoktur. Ayrıca bundan önceki dörtlü zirveler anımsandığında Japonya ve Kanada oralarda da yer almamıştı. Böyle bir "unutkanlıkla" değerlendirme yapılması kuşkusuz nedensiz değildir. Emperyalist zirvelerin temeli emperyalizmin genel bunalım koşullarında çıkarlarının bir bütün olarak korunması, dünya düzeyinde saldırgan politikasının ve sömürüsünün, baskısının gerektirdiği yeni düzenlemelerin uygulamaya konmasından başka bir şey değildir. Ancak bu anlamda son Guadeloupe zirvesinin bu temel amaç içinde özel bir anlamı da bulunmaktadır.

GUADELAUPE'DA YAPILAN HESAP

Bu anlamda emperyalizmin dünya barışını tehlikeye atan, soğk savaş koşullarının yaratılmasına, tırmandırılmasına yönelik bir politika izleme doğrultusunda yeni adımlar atarak düzenlemelere girişmek amacında olduğudur. Zirve sonrası yorum biçiminde değerlendirmelerle bu saldırgan politikaya ortam hazırlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu çabaların gösterdiği bir başka husus ta emperyalizmin başlıca hedef alanı olarak Türkiye'nin de içinde bulunduğu Ortadoğu bölgesini belirlediğidir. Bu olgu da Guadeloupe Zirvesinin Türkiye açısından önemini arttırmaktadır.

Emperyalizmin oluşturmak için çaba harcadığı görüş özetle şöyledir: Ortadoğu'daki gelişmeler, emperyalizmin bu bölgedeki çıkarlarına ters düşmektedir. Ancak emperyalizmin çıkarlarına indirilen darbeler Sovyetler Birliği'nin "yayılmacı" politikasından doğmakta ve bölgenin "Sovyet kontrolüne" geçmesi tehlikesini oluşturmaktadır. Bu nedenle emperyalizmin çabası bu "tehlikeyi" önlemeye yönelmelidir; genel politika ve strateji Sovyetlerin bu "yayılmasına" karşı kullanılacak bir biçimde düzenlenmelidir. Öngörülen düzenleme de ise Çin'in Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'da "kontrolü eline geçirmesine" karşı bir şantaj olarak kullanılacağı yer almakta. Böylece "dünyada kuvvet" dengesinin sağlanabileceği söylenmekte.

Çin'in böylebir hesapta ne düzeyde emperyalizmin genel stratejisi içinde yer alacağı ayrı bir konudur. Çin gibi bir "dünya savaşının kaçınılmaz" olduğunu kabul eden ve ileri süren ülkeye silah satışlarına başlasalar bile, emperyalizmin tümüyle ipleri eline aldığını ileri sürmek için şimdilik yeterli kanıtlar bulunmamaktadır. Ancak bu "denge" hesabının arkasındaki oyun açıktır.

GERİCİ GÜÇLERİN BEKLENTİSİ

Emperyalizmin bu ideolojik ve politik saldırı hedeflerinin başında, bölge halklarının ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri gelmektedir. Yaratılmak istenen ortamda bölgenin yerli gerici güçlerinin de genel bir saldırıya geçmeleri doğal bir sonuç olacaktır. Gerici güçler kendi ülkelerinin tüm demokratik güçlerine karşı yoğunlaştırılacak anti-sovyet, anti-komünist histeri ortamını özlemle beklemektedir. Ülkemizde sermayenin Rapor'cusu G.Civaloğlu bu beklentiyi Tercüman gazetesinde şu sözlerle belgelemekte: "Bize göre bu denge şu kritik zamanda Türkiye'ye bir soluk alma dönemi kazandırabilir.". "Denge" sözcüğü yerine, anti-sovyet, anti-komünist propagandanın yaygınlaştığı koşulları, "soluk alma" yerine de emperyalizme daha da bağlanmak yerleştirilirse gerici güçlerin yeni uluslararası durumdan beklentileri ortaya çıkacaktır.

MHP ve yan örgütlerinin yeni taktiğine dikkat

Kahramanmaraş'ta meydana gelen faşist iç savaş provasından sonra sıkıyönetim ilanıyla birlikte, MHP ve yan örgütlerinin gözle görülür biçimde bir "taktik değişikliği"ne yöneldiği görüldü. Ülkenin hiç olmassa bir bölümünde sıkıyönetim ilan edildikten sonra kendilerine "uslu çocuklar" görünümü vererek sıkıyönetimi 12 Mart günlerini andıracak biçimde bütünüyle demokratik güçlerin üzerine yöneltme çabalarına giriştiler. Bu arada faşistlerin sıkıyönetim ilanından önce dergi gazetelerinde yer alan "cihad" çağrıları, hatta silah resimleri, yerlerini başka çağrılara bıraktı. MHP ve Ülkücü Gençler Derneği'nin ileri gelenleri, tabanlarına "şimdilik" saldırı hareketlerine girişmeme mesajı gönderdiler ve yayınladıkları bildirilerde açıkça görüldüğü gibi bu tür eylemlere girişen "ülkücülere" "sahip çıkılmayacağını" bildirdiler.

SIKIYÖNETİM ÖNCESİ

Kahramanmaraş'taki faşist katliam olayı boyutlarına gelinceye kadar faşist tırmanışın sürdürülebilmesi için MHP ve ÜGD' nin tüm yayın organları bir "saldırı ve kışkırtma" kampanyası sürdürüyorlardı.Buna AP organı ve yanlısı gazeteler de büyük ölçüde katkıda bulunuyordu. MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş "direniş hakkı"nın doğduğunu söyleyerek tosuncuklarına eylem işareti verirken, AP Genel İdare Kurulu da bir "mücadele ve eylem çağrısı" yayınlıyordu. Bu arada sağ basın ile özellikle faşistlerin yayın organları bütün güçleriyle "silahlı eylem yaptırmaya yönelik" kışkırtmalarını sürdürüyorlardı. ÜGD yayın organı "Genç Arkadaş" dergisi 18 Aralık 1978 günü çıkan ilk sayısının kap'ağına birbirine çatılmış iki makinalı tüfek resmi ile birlikte şu yazıyı koyuyordu: "Çağın kalbine ülkücü hareketin mührünü vuracağız." Kapakta yer alanbu mührün 'nasıl vurulacağı" ise iç sayfalarda şöyle belirtiliyordu:

"Bu mücadele zulüm çağının bunalımlı ve ezilen insanını arayışı içinde bulunduğu nizama kavuşturacak kutlu bir kavganın ifadesidir. Ve Alperenler, Derviş Gazilerin öncülüğünü yaptığı inanç ordusunun neferleri, ÜLKÜCÜ TÜRK GENÇLERİNİN kesin zaferiyle sonuçlanacaktır." (Genç Arkadaş dergisi, 1. sayı, s. 12)

"FERMAN"

Genç Arkadaş'ın 25 Aralık'ta (Sıkıyönetim ilanından bir gün önce) çıkan 2. sayısının arka kapağında ise bir "Ferman" yayınlanıyordu. Ferman, savaş çağrılarını Kur'an surelerinden alınan alıntılarla süslüyordu:"Ey inananlar, kafirlerden size yakın bulunanlarla savaşın.(onlar) sizde (kendilerine karşı bir sertlik (ve şiddet) bulsunlar.." Ferman' ın yayınlandığı sayfanın üst köşesinde de Arap harfleriyle "tabanca şeklinde" bir yazı bulunuyordu. Bu Ferman'da bir de yemin ediyordu Ülkücüler: "Tarihi hükmünü verdin. Bu küfür düzeninin idam hükmünü infaz edeceğiz. Tereddütsüz, vazifemizi en iyi şekilde ifa edecek, bunu bilerek ve severek yapacağız. Allah (C.C.)'a yemin olsun!"

YEMİNLİ CELLATLAR MELEK POZUNDA

Sıkıyönetim ilanıyla birlikte, tasarlanan ilk hedef gerçekleştirilmişti. Bundan sonra yapılacak olan, sıkıyönetim uygulamalarını bütünüyle demokratik güçlerin üstüne yöneltmek ve bu arada faşist güçlerin gelecekteki adımlar için hazırlanmasını sağlamaktı. Sıkıyönetim ilanıyla birlikte, ÜGD önce sıkıyönetime bağlılığını belirten bir bildiri yayınladı. Bir yandan MHP yöneticileri EşgüdümBaşkanlığı ve Askeri Mahkeme yargıçlarının atanmalarına karşı çıkarak sıkıyönetimi hükümetin karşısına çıkarmaya çalışırken, sıkıyönetim öncesi dönemde birçok mensubu cinayet suçundan yakalanmış, bu suçları işlemek için ÜGD yeneticilerinden emir ve silah aldıklarını, bu örgütün şubelerinde suç işledikten sonra saklanmış olduklarını itiraf etmiş olan Ülkücü Gençler Derneği bir karar alıyordu. Bu karar, tüm sıkıyönetim bölgelerindeki ÜGD şubelerinin kapatılması yolunda idi. ÜGD yöneticileri üyelerine bir de dolaylı uyarıda bulunuyorlar ve halktan "Biz ülkücüyüz diye para ve bağış toplayanların ihbar edilmesini" istiyorlardı.

ASLİ GÖREV KADRO OLUŞTURMAK

ÜGD Genel Başkan Yardımcısı Burhan Kavuncu, "Genç Arkadaş"ın 4. sayısına yazdığı başyazıda bu "taktik değişikliğin" gerekçesini de açıklıyordu. Gösterilen gerekçe "provokasyonlara karşı gerekli tedbirlerin alınmasına imkan sağlamak"tı. Ama bir sonraki paragrafta "ülkücülerin" "asli görevi" ile birlikte "asli gerekçe" de açıklanıyordu: "Ülkücü gençlik bundan sonra asli görevine dönecektir. Milletin ve gençliğin komünizme karşı meşru müdafaası, artık yerini sorumlu devlet gücüne bırakılmalıdır. Asli görevimiz emperyalist saldırganlara karşı aktif mücadele değil, zulüm çağına karşı, insanlığın ve zamanın dirilişi davasına önder olmak, yeni ve büyük medeniyetimizin ulular-Alperenler kadrosunu oluşturmaktır."

FAŞİST ODAKLAR DAĞITILMADAN FAŞİZM ÖNLENEMEZ

Faşist örgütler sıkıyönetim ilanından sonra "taktik bir değişikliğe başvurmuşlar ve faşist tırmanışa daha etkili ve daha geniş boyutlar kazandırabilmek için yeni güçler kazanmaya girişmişlerdir. Sıkıyönetim ilan edilen illerde "sükunetin hakim olmaya başladığı" biçimindeki görüntünün, faşist odakların etkisizleştirilmesinin değil, bu taktik değişikliğinin sonucu olduğu anlaşılmaktadır. Yoksa faşistlerin kendi açıkladıkları gibi "bilinçli bir suskunluk havasına girmeleri"ne aldanmak, ilerideki daha geniş boyutlu saldırı ve cinayet olayları için daha geniş bir kadrolaşmayı gerçekleştirebilmelerine göz yummak olacaktır.

Faşizmin buzdağı ve hükümet

Faşist hareket yeni taktikler deneme çabasmda. Sıkıyönetim koşullarını daha iyi değerlendirebilmek için yeni oyunlar tezgâhlamaya çalışıyor. Buzdağı biçimindeki faşist örgütlenmenin açıkta kalan kısmının "geri çekilmesi" başlandı. Geri çekilme taktiğinde, önce ÜGD'nin 13 ildeki 193 şubesi "aktif mücadeleyi meşru devlet güçlerine bırakmak" amacıyla kapatıldı. Sonra yayın organlarında yetkili kalemlerle faşist kadrolara öğütler verildi. Bu "önlemler" sonucunda, sıkıyönetim olan illerdeki terör olaylarında gözle görülür bir düşüş oldu. Bu "çekilme", buzdağının görünürdeki kısmının çekilmesinin, terör olaylarındaki rolünün geri plana alınmasının yanında, buzdağının asıl büyük, görünmeyen parçasının öneminin daha da artacağını gösteriyordu. "Daha büyük bir kavga" için en uygun çalışma biçimi bulunmuştu.

Bu tablo, sıkıyönetim ilanından sonraki görüntü. Görüntünün aldatıcılığı ortada. Faşist hareketin bir amacı hükümeti ve demokratik güçleri yanıltmak. Aldatmaca sürdürülürken, buzdağının altındaki kısmı güçlendirilecek, etkinliği artırılacak ve hükümet teslim alınacak! Bu da ikinci ve en tehlikeli amacı.

Ecevit hükümeti bu görüntüye aldandığı takdirde, faşist hareketin yeni taktiklerinin başarı şansı artacak. Hükümetin bu yanılgıya düşmemesi, buzdağının altının su yüzüne çıkarılaması için, demokratik güçlerin uyarıcı olması gerekiyor.

AP-MHP kırması milliyetçi toplumculuk

AP koyu bir demokrasi düşmanlığında epeyyol aldı son yıllarda. Ekim 1978'de yapılan 9. Büyük Kongre'yle hız verildi AP'nin MHP'lileştirilmesine. Bu Kongre'de namı yürümüş Paşalar erişilmez oylar aldılar. Türk-İslam felsefeleri programa geçirildi, darbelere çağrılar çıkartıldı... Nasıl bir gayret gösteriyorsak, faşizmle daha kolay buluşabiliriz, diye kafalar patlatıldı.

Tekelci burjuvazinin "dört başı mamur" besaplarıydı AP' ye bunları yaptıran. 9. Büyük Kongre'ye ilişkin açıklamasında TİP Genel Başkanı Boran'ın da belirttiği gibi, "Burjuvazinin hesaplarına göre AP, 'çoğulcu hürriyetçi demokrasi'"imgesini ve görünümünü ayakta tutmak ve legal baskı ve terörü sürdürmek, MHP ise sahte sol demagojisi ile kitleleri ayartıp çekmek ve yasa dışı terörle onları yıldırmak ve solu ezmek görevini yüklenecekler ve yerine getireceklerdi."

Bu dengenin oluşturulmasına yıllar önce planlı bir biçimde başlanmıştı. "Milliyetçi Toplumcu Parti"nin üç milletvekilinden biri olan Mustafa Kemal Erkovan, bunun için AP'ye geçti. O günlerde bunun nedenleri birçokları tarafından anlaşılamadı. Sıradan bir tercih sanıldı; değildi oysa. Mustafa Kemal Erkovan AP'li olmamış, "milliyetçi toplumcu ülküler"i taşımak için sızma yapmıştı. Bu "ülkücü" zat, ilham perilerinin dürtüklemesiyle olsa gerek, sonradan bir de broşür yazdı: *Adalet Partisi'nin Çağdaş Uygarlık ve Büyük Türkiye Ülküsü Yolunda İlkeleri -Temmuz 1978-*

Broşür, MHP ve AP görüşlerinin bir bulamacı. "Sosyal adalet", "sosyal refah" vb. safsataların yanında, bildik görüşlerini de sıralıyor Erkovan. Şunları diyor örneğin:

(AP) "Türklüğün Millet ve Devlet olarak ebediliğini dünya ekonomisinde-politikasında güçlülüğünü sağlamak amacıyla TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİ kendisine vazgeçilmez değer kabul etmiştir." (s. 6)

"Milliyetçilik inanç ve ülkülerini temel değer olarak korumayı öngören her türlü fikir ve akım hoşgörü ile karşılanacaktır." (s. 12)

"Türk insanının, Türkçenin, Türk kültürünün ve Türk devletinin korunması, yüceltilmesi ve geliştirilmesi bu fikrin (Türk milliyetçiliği fikri) temel özelliğini teşkil eder." (s. 37)

"Türk milliyetçiliği Türklük inancıyla yahut Türk devletini yaşatmak ülküsüyle birbirine kenetlenmiş, fakat siyasi görüş ayrılığı ne olursa olsun her yurttaş için ortak değerdir." (s. 37)

Türk milliyetçiliğine ilişkin çok "aydınlatıcı" bu görüşlerin yanında, broşürde faşist demagojinin şöyle tipik örneklerine rastlamak da mümkün:

"Ferdin topluma yahut toplumun ferde tehcih edilmesi şeklindeki anlayışlar yerine insanı yücelten ve toplumla bütünleştiren düşünce sistemini benimsemekteyiz." (s. 44)

Erkovan'ın AP-MHP kırması bu düşüncelerini AP Basın Bürosu bastırmış. Bu düşüncelerin faşist demagojilerden farkını anlayabilmek için özel çaba gerekiyor. Anlaşılan Erkovan MHP'liliğinden vazgeçmemiş, "milliyetçi toplumcu düşünce" nin etki alanını genişletmeye çalışmış. Bunda bir hayli de başarılı ve kararlı. Kararlılığını şöyle gösteriyor:

"... Türklük vicdanından doğmuş inanç ve ülkülerin,
Türk milliyetçiliğinin,
Türklük hasletlerinin...,
Türk uygarlık ve kültür değerlerinin...,
Büyük Türkiye ülküsünü gerçekleştirmenin,
İnsanlığa onur ve güç kazandıracak şekilde Türklüğü yüceltmenin...,
İnanç, ilke ve gereklerine bağlı kalacağıma, namusum, şerefim ve mukaddesatım üzerine ant içerim." (s. 47-48)

AP, Erkovan ve benzerlerinden daha çok "milliyetçi toplumcu" kanı alacağı benzemektedir...

AYDINLIK DEMİREL'İN KANATLARI ALTINA SIĞINIYOR

Yürüyüş'ün 195. sayısında yeralan *AP: Darbe ve Ayaklanma Çağrılarının Merkezi* başlıklı yazı, maocu Aydınlık'ı oldukça rahatsız etti. Aydınlık, bu yazıyla, Yürüyüş'ün MHP'nin tecrit edilmesini önlemeye ve MHP'yi gizlemeye çalıştığını "keşfetti!" Bu tescilli gerici gazetenin öteden beri izlediği politikaya bakıldığında, niyetleri çok daha iyi anlaşılıyor. MHP'nin giderek güçsüzleştiğini ve ciddi bir tehlike olmaktan çıkma sürecine girdiğini, yine AP'ninpek demokrat birparti olduğunu kanıtlamaya çalışan ve bunu beceremedikçe hayali cambazlıklara başvuran bir "düşünce"nin, Yürüyüş'ü MHP'yi gizlemeye çalışmakla suçlaması bir hayli gülünç oluyor. Ama gülünç olmanın da ötesinde asıl önemli olan, Aydınlık'ın AP'nin suçlarını örtbas etmeye çalışması, onun darbe çığırtkanlığını gözden kaçırmaya çalışmasıdır. Maocu gazetenin AP'yi temize çıkarma ve onun kanadı altına sığınma çabaları, kendisine icazet kazandırsa bile, demokratik güçlerin hedeflerini saptırma amacına ulaşamayacaktır.

Maceracılık değil, demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkmak

Demokratik hak ve özgürlüklerin büyük ölçüde kısıtlanması ile sonuçlanan sıkıyönetim ilanı, demokrasi güçlerinin önüne yeni görevler, yeni hedefler çıkarıyor. Bugünün değişen koşullarında mücadele biçimlerinin doğru olarak saptanması, bu yüzden önem kazanıyor.

Bu gelişim, açıkça faşist hareketin ve faşist cinayet şebekelerinin karşısında, CHP hükümetinin içinde bulunduğu aczin ifadesi durumundadır. Sıkıyönetim ilan ederek hükümet, kendi dışında bir iktidar odağının varlığını kabul etmiştir. Faşist saldırganlığın ve terörizmin önlenmesini, polisiye tedbirlere ve hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına bağlayan düşüncenin bu iktidar odağını kabul etmekten başka bir noktaya varamayacağı açıktır.

Sıkıyönetim ilan edilerek, bugün terörizmin en önemli kaynağı olan faşist örgüt ve güçler değil, bu örgütlere karşı demokratik direniş hakkını kullanmaya, hak ve özgürlükleri savunmaya çalışan ilerici güçler özpel niyetleri ne olursa olsun nesnel olarak cezalandırılmıştır. Sıkıyönetim ilanından sonraki gelismeler bu cezalandırmanın ulaştığı boyutları somutlamaktadır.

Sıkıyönetim ilan edilen illerde, siyasi partiler dışında, tüm kuruluşların çalışmaları askıya alınmış durumdadır. Derneklerin, odaların vb., çalışmaları büyük ölçüde yasa dışı ilan edilmiştir.

Faşist partinin yan kuruluşları durumundaki örgütlerin, görevlerini "emin ellere" teslim ederek çalışmalarına ara verdiklerini açıklamaları, hatta "resmi terör" talep etmeye varan istekleri, bu odağın sıkıyönetim uygulamalarının kimlere yönelmesini istediğini ortaya çıkarmaktadır.

Sıkıyönetim ilanı dışında kalan illerde de benzer gelişmeler sözkonusudur. Sıkıyönetim kapsamı dışında bulunan ve gerici faşist güçlerce, bu kapsama dahil edilmek istenen iller üzerinde provokatif girişimler şimdiden başlamış bulunmaktadır. Gerici basın yayın organlarının, tahrikleriyle, yalan haberlerle ve kışkırtmalarla, bu illerde faşist güçlerce düzenlenebilecek provokasyonlara zemin hazırlanmaya çalışılmaktadır. Faşist hareketin bindirilmiş kıtaları bu yörelere taşınmaya başlanmıştır. Sahnelenen oyunların, "sürekli figüranları", ise görev başında bulundurulmaktadırlar. Bütün bunlara koşut olarak, sıkıyönetim kapsamı dışında bulunan yörelerde, demokratik örgütler üzerinde yoğun baskı uygulamaları da başlatılmıştır. Buna gerekçe olarak "olayların sıkıyönetim kapsamı dışında bulunan yörelere kaydırılma" tehlikesi gösterilmektedir.

Bugün bir dönüm noktasında bulunulmaktadır. İşbaşındaki iktidarın dışında oluşan ve varlığı sıkıyönetim ilanı ile kabul edilen iktidar odağımn, açık faşist bir yönetime kapı açmak için yoğun bir uğraş içinde olduğu gözlenmektedir. Sıkıyönetim, gerici faşist güçlerce bu amaç doğrultusunda kullanılmaya çalışılmaktadır. Faşist iktidar odağının güçlenmesi, ilerici demokrat güç ve örgütlerin geriletilmesi, sıkıyönetimin devamlılığını ve giderek açık faşist rejime kapı açılmasını sağlayabilecektir.

Bu yüzden, günümüz koşullarında da gizli açık faşist odakların üzerine gidilmesi, ve bu yönde ilerici, demokrat güçlerin seferber edilmesi yerine getirilmesi gereken önemli bir görev olma konumunu sürdürmektedir. Ancak demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlılığı, bu görevin yerine getirilmesinde bir engel oluşturmaktadır. O halde, demokratik hak ve özgürlüklere konan kısıtlamanın kaldırılması ve faşist odakların üzerine gidilmesi, faşist planların açığa çıkarılması, biri diğerini tamamlayan ve biri diğerinin çözümünü kolaylaştıracak olan görevler olarak görülmelidir.

Bugün dünden daha zor günler yaşanıyor. Tek tek bütün ilerici, demokrat, sosyalist kişi ve örgütler üzerindeki sorumluluk, bugün dünden daha fazla. Her zor dönemde, bir yanda yılgınlığın, diğer yanda geçit vermeyen mücadele anlayışlarının boy attığı çokça yaşanmıştır. Bu tür örneklere yakın geçmişimizde de tanık olunmuştur. Her iki anlayış da, temel olarak umutsuzluktan, çıkış yolu bulamamaktan, ve karamsarlıktan kaynaklanmaktadır. Günümüzde de bu iki anlayışın, somut yansımaları daha şimdiden gözlenmeye başlanmıştır. Demokratik hak ve özgürlükler üzerine konan kısıtlamalar olduğu gibi kabul edilmekte hatta yasal mücadele olanaklarının tamamen ortadan kalktığı biçiminde yorumlanmaktadır. Bu anlayış ne kadar "keskin" ve ne kadar "sol" laflarla ifade olunursa olunsun, açıkça teslimiyetin somutlanmasıdır. Önerilen mücadele biçimlerinde de bu teslimiyetin izleri açıkça görülmektedir.

Örneğin bir kesimde, sıkıyönetim kapsamı içinde bulunan yörelerde mücadele olanaklarının ortadan kalktığı ve bu yüzden sıkıyönetim kapsamı dışında bulunan yörelerde aktif mücadele için çalışılması gerektiği dile getirilmektedir. Mücadelenin sıkıyönetim kapsamı dışında bulunan yörelere kaydırılması anlayışının, demokratik hak ve özgürlük üzerine konan kısıtlamaların hiç tepkisiz kabulü anlamına geleceğini bilmek gerekir. Bu,sıkıyönetimin kapsamı içinde bulunan yörelerin gerici, faşist iktidar odağına teslim edilmesinin bir başka ifadesidir.

Bir başka kesimden ise "direniş komitelerinde" örgütlenme çağrıları gelmektedir. Bu örgütlenme çağrısının neyi amaçladığı, hangi hedefe yöneldiğinin kendilerince de bilinmemesi bir tarafa, asıl olarak demokratik kazanımların mevzilerin terkedilmesi çağrısı olduğu açıktır. Var olan koşulların geniş işçi ve emekçi yığınların örgütlü mücadelesi için olanak kalmadığı biçiminde yorumlanması sonuçta geçit vermeyecek örgütlenme ve mücadele biçimlerine kapı açmasına neden olacaktır. Geniş yığınların örgütlü mücadelesinden her türlü uzaklaşmanın, gerici faşist güçlere büyük olanaklar tanıdığı bilinmek durumundadır.

Benzeri örnekleri çoğaltmak mümkündür. Sıkıyönetimin herşeyi halledeceğini beklemek ve böylelikle hak ve özgürlüklere konan kısıtlamalara ses çıkarmamakla, geçit vermeyecek, cılız tepkiler yaratmaktan öte işe yaramayacak, daha da kötüsü faşist provokasyon girişimlerine zemin hazırlayacak eylemleri gündeme getirmek aynı noktadan kaynaklanan değerlendirmelerin ürünleri durumundadır. Bu anlayışlara karşı etkin bir biçimde karşı çıkmak, mevzilerin kolaylıkla teslim edilmeyeceğini geniş kesimlere yaymak ve kitlesel mücadeleler gündeme getirerek yaratılmak istenen yılgınlığı ortadan kaldırmak çok önemli görevler olarak görülmelidir. Yaratılmak istenen yılgınlığa, ancak geniş kesimlere güven sağlayacak, sağlam bir örgütlenme ile geçit verilmeyeceği bilinmelidir. Demokratik güçlerin eylem birliği sorunu bu anlamda günümüzde önemini daha da artırmaktadır.

İşçi sınıfının politik hareketinin etkin girişimlerinin, yol gösterici önerilerinin ve eylemlerinin, demokratik güçlerin eylem birliğinin sağlanmasındaki rolünün iyice arttığı günümüzde, sorumsuz davranışlara, herkes kendi başının çaresine baksın anlayışına karşı çıkılmasına gerek olduğu kavranılmak durumundadır.

BARO SEÇİMLERİ

M. TANER ÜNLÜ

Aşağı yukarı tüm baroların seçimleri tamamlandı. Bu yılki seçimlerin önceki yıla göre özelliği, çoğunda başkanlık seçimlerinin de yapılmış olmasıydı. Ankara ve İzmir Barolarının başkanlık seçimlerini, sağın adayı olarak beliren isimler aldı. İstanbul Barosu'nda ise başkan değişmedi. Ancak İstanbul Barosu'nda önemli bir olgu, yönetimin dayandığı kitleden soyutlanması olgusu açıkça ortaya çıktı. 6.500'e yakın üyesi bulunan bu örgütün son genel kuruluna, üyelerinin yarısından çoğu katılmadı. Bunu, üyelerin ilgisizliği ya da yönetime göre farklı siyasi görüşte oluşlarıyla açıklama olanağı elbette yoktur. Böyle bir açıklama, herşeyden önce, örgütün varlık sebebiyle bağdaşmaz. Kaldı ki, tüm üyelerin genel kurula katılmaları yasal bir zorunluluktur. Buna rağmen genel kurula katılma oranının bunca düşük olması anlamlıdır.

İzmir Barosu seçimleri ise, İstanbul Barosu seçimlerinin tersine, şimdiye kadar bu baronun seçimlerinde görülmemiş bir ilgi ve canlılıkla yapılmış, üyelerinin yarısından çoğu genel kurula katılmıştır. Kuşkusuz bu, sağlıklı bir gelişmedir ve bu durumun gerçekleşmesinde, önceki yönetimle birlikte Çağdaş Hukukçular grubunun da önemli katkısı olmuştur. Bu arada, ağızlarını açtıklarında sol adına mangalda kül bırakmayan, her anafor akımda beynini o anafora kaptıran zihin tembelli, düşünce kaçkınlarının yenilgideki -cirimleri kadar- paylarının unutulmaması gerekmektedir.

Benzeri durum Ankara Barosu seçimlerinde de ortaya çıkmıştır. Dışarıdan öğrenebildiğimiz kadarıyla, İstanbul Barosu seçimlerinden farklı olarak, ayrı ayrı dünya görüşündeki adaylar çekişmişler ve İzmir Barosu'ndaki sonuç, Ankara Barosu'nda da aynen yaşanmıştır.

Gerek İzmir ve gerekse Ankara Barosu seçimlerinde, İstanbul Barosu'ndakinin aksine sağcı adayların seçimleri kazanmış olmaları, -enaz İstanbul Barosu seçimlerine katılma oranının düşük olması kadar- önemli ve düşündürücüdür. Barolarda "başkanlık yönetimi"nin asıl olduğu gözönüne alınırsa, durumun ciddiyeti daha açık bir biçimde ortaya çıkacaktır.

Kuşkusuz aslolan kurumlardır. "Yönetimler, güçlerini kurumlardan alırlar ama önce kurumların güçlü olması gerekir." Barolar, bugüne kadar belirli bir demokratik yapıyı, gücü sürdürmüş kurumlarımızdandır. "Batı'da ne özgürlük varsa bizde de olacaktır. Ne bir eksik ne bir fazla" deyip de antidemokratik yasa tasarılarıyla samimiyetsizliğini perçinlemiş olan bir düşüncenin egemen olduğu günümüzde barolara, özellikle "demokratik hukuk devleti" ilkesinin savunulması açısından önemli görevler düşecektir. Bu bir anlamda, onların varlık nedeninin gereğidir ve daha da güçlenebilmeleri için baroların, kendilerine düşen bu görevlerin üstesinden gelmeleri zorunludur. Seçilen yöneticiler eğer barolardan aldıkları gücü, bu iş için değil de kendilerinin güçlenmeleri için kullanacak olurlarsa, ya temsil ettikleri kitleden soyutlanıp birer Donkişot olacaklardır ya da bu kitle onları boğacaktır. Ancak her iki durumda da aynı olgu yaşanacak; barolar, geçici bir süre için de olsa demokrasi mücadelesinden kopacak, geri kalacaklardır. Elbette bu olgunun yaşanmasına izin verilmemesi, yaşanmaması gerekir. Bu gerekirliğin gerçekleşmesi ise, önce ne için, kime karşı, nasıl mücadele edileceğinin saptanmasına, sonra da mücadele aracının bu saptamaya göre doğru bir biçimde seçilmesine bağlıdır. Bilimsel sosyalistler bunun bilincindedirler ve baroların, demokrasi mücadelesinden kopmasına, geri kalmasına izin vermeyeceklerdir.

TİP MERKEZ YÖNETİM KURULU'NUN SUNUŞ YAZISINDAN

• "Bir yandan Milliyetçi Cephe partilerinin ve tüm faşist odakların, ellerindeki mevzileri koruyabilmek ve iktidarı yeniden ele geçirerek demokratik hak ve özgürlükleri bütünüyle ortadan kaldırabilmek için sürdürdükleri faşist saldırıların durdurulması görevi... Öte yandan, demokratik güçlerin bu en ivedi istemine dayanarak işbaşına gelen bugünkü iktidarın, emperyalizmin ve tekelci büyük sermayenin çıkarlarına hizmet etmeye, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin kazanımlarını geri almaya yönelik politikasının etkisizleştirilmesi zorunludur. Bu ikili görevin yerine getirilmesi, demokrasi saflarının ilkeli birliğini sürekli olarak güçlendiren, kararsızlığın ve uzlaşmacılığın hiçbir belirtisine geçit vermeyen, hedefleri açıkça belirlenmiş, kararlı bir mücadeleyi zorunlu kılmaktadır."

• "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" belgesinin ülkemizin demokratikleşmesi için ilk adımda yöneltilmesi gereken hedefleri ayrıntılarıyla göstermekten çok daha önemli ve temel bir işlevi vardır. Bu belge, Türkiye'nin demokratikleşmesi için zorunlu olan maddi temellerin yaratılmasına daha bugünden başlamanın, yalnız zorunlu değil, aynı zamanda mümkün de olduğunu ortaya koymaktadır."

• Türkiye İşçi Partisi ülkemizin demokratikleşmesi için sürdürülecek mücadeleyi işçi sınıfının ve tüm demokratik güçlerin, daha ileri hedefler için hazırlanmanın zorunluluğunu giderek daha iyi kavradıkları ve böylece mevzilerini güçlendirdikleri bir süreç olarak görmektedir. Demokrasi mücadelesi, işçi sınıfını, emekçi kitleleri ve tüm demokratik güçleri daha ileri hedefler için seferber ederek onların siyasal iktidara ve toplumun sosyalist dönüşümüne hazırlanmasına yardımcı olacaktır. Toplumun politik çoğunluğunun kazanılması böylece mümkün olacak, sınıfsal güçler dengesi köklü bir biçimde değiştirilerek sosyalizme giden yollar açılacaktır."

• Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" çalışması, demokrasi mücadelesinde işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin önündeki nesnel olanakları ortaya koyarken, aynı zamanda demokrasi düşmanı büyük, tekelci sermayenin ekonomik gücünün boyutlarını da açığa çıkarmaktadır... Böylece... bu egemenliğin sınırlanması, ve giderek ortada kaldırılması için zorunlu olan önlemleri, birbirleriyle ilişkileri içinde ve bir bütün olarak ortaya koymaktadır."

• "Türkiye İşçi Partisi, ülkenin demokratikleştirilmesi mücadelesini, bir bütün olarak, işçi sınıfını ve emekçi kitleleri iktidarın ele geçirilmesine ve toplumun yönetimine hazırlayacak bir mücadele olarak görmektedir. Partimizin ülkenin demokratikleşmesine ilişkin eylem programının öngördüğü hedeflerin bir bölümüne ulaşabilmesi, işçi sınıfına ve müttefiklerine daha güçlü bir mücadele için yeni mevziler kazandıracaktır. Ancak daha da önemlisi, sadece bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için verilecek mücadeleler bile, onları politik ve örgütsel olarak daha ileri hedeflere, siyasal iktidarın ele geçirilmesine hazırlayacaktır."

• "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" çalışması, her şeyden önce, gerçekleştirilmesi için işçi sınıfının ve müttefiklerinin mücadeleye sokulmaları ve bu mücadele içinde sosyalizme hazırlanmaları gereken hedefleri içermektedir."

• "Böylece işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin mücadeleleri ve nesnel koşulların da elvermesiyle bu hedeflerin burjuvazinin siyasal iktidarına dayatılması sonucu kazanılacak her demokratik mevzi, daha güçlü ve daha ileri hedeflere yönelen sınıf mücadelelerinin birer sıçrama noktası olacaktır."

• "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" kuşkusuz, ne resmi planların kapitalist ekonomik ilişkilerin işleyişini düzenlemekteki yetersizliğini gidermeyi, ne de resmi planlara karşı kapitalizmin uzlaşmaz çelişkilerini yumuşatacak bir planlama alternatifi geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bugün ülkemizde uygulanan ve 'özel sektör için programlama'dan başka anlam taşımayan planlamanın en 'yetkin' biçiminin bile kapitalist ekonominin işleyişindeki anarşiyi ortadan kaldırması beklenemez... 'Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982' burjuvazinin çıkarlarına hizmet eden resmi planlardan daha iyisini değil, tam karşıtını gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır."

• "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" nin Türkiye'nin ekonomik gelişmesi için öngördüğü hedefler, burjuva ideologlarının çeşitli gerekçelerle haklı göstermeye çalıştığı, düşük kalkınma hızlarının işçi ve emekçilerin kaderi olmadığını ortaya koymaktadır. Aynı şekilde bu çalışma, gene burjuva ideologlarının, kalkınmanın ancak işçi ve emekçi kitlelerin 'kemerleri sıkmasıyla' sağlanabileceği iddiasını kesin olarak çürütmektedir. 'Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982' işbirlikçi, tekelci büyük sermayenin gücünün kırılmasıyla hem işçi ve emekçi kitlelerin yaşam düzeylerinin yükseltilebileceğini, hem de daha yüksek kalkınma hızlarına erişilebileceğini kanıtlamaktadır."

"Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" çalışmasının Partimizin ve tüm demokratik güçlerin emperyalizme ve faşizme karşı mücadeledeki hedeflerine yeni bir açıklık kazandıracağına inanıyoruz. Bu çalışma, işçi sınıfının, emekçi kitlelerin ve tüm demokratik güçlerin elinde bir mücadele silahı haline geldikçe amacına ulaşmış olacaktır. Her öncü işçi, her demokrasi savaşçısı, bu çalışmayı kolaylıkla değerlendirebilecek ve mücadelesinin güçlü bir aracı olarak kullanabilecektir. İşçi sınıfı ve emekçi kitleler, aydınlık bir geleceği kurmaya yönelen mücadelelerindeki hedeflerini her gün daha büyük bir açıklıkla kavradıkça, mutlaka örgütsel ve politik olarak da daha ileri mevzilere ulaşacaklardır."

Bunalımda

"Demokr
için plan l

YAVUZ ÜNA

●

Türkiye geçmişteki benzerleriyle kıyaslanamayacak derinlikte büyük bir bunalım içinde. Bunalımın boyutları her geçen gün artıyor. 1978'de kalkınma hızı yüzde iki'ye kadar indi. 20 milyar doları aşkın dış borcun faizlerini dahi ödeyebilmek olanaklı değil. 16 milyon civarındaki işgücünün mevsimlik işçileri de dahil edersek yüzde kırkı işsiz. Geçtiğimiz yıl imalat sektöründeki onbinlerce işçi işlerinden atıldı. Bu rakamın önümüzdeki yıl yeni onbinleri kapsamaması için hiç umut yok. Yarı mamul madde ve hammadde bakımından dışa bağımlı sanayiin dövizle dönen çarkları durmak üzere. Kimi sektörlerde kapasite kullanımı yüzde ellilerin altına indi. Enflasyon oranı konusunda yapılan tüm tahminler her geçen gün gerçekliğini yitiriyor. Bu oran çift rakamlı sayıların en üst sınırına doğru tırmanıyor.

Burjuvazi, bütün umutlarını, emperyalist odakların borçları ertelemesinin yanı sıra yeni "taze paralar" için keselerini açmaları noktasına bağlamış durumda.

1978 yılı dış ticaret hacminin üçte biri kadar büyük bir açıkla kapandı. 2,3 milyar dolarlık ihracata karşın gayri resmi oluşmuş kaçakçılık sektörünün yıllık kapasitesi 2,5 milyar doları buluyor.

Dışa bağımlı ve hiçbir denetime tabi olmadan gelişen ekonomi tüm öteki zorlukların yanı sıra bir de enerji darboğazına saplandı. Elektrik kısıtlamaları durmadan artıyor. Konutlarda gaz lambası zorunlu ve çokça kullanılan bir gereksinim haline geldi. Tabii gaz bulunabilirse. OPEC ülkelerinin yeni zamlarından sonra Amerikan tipi (otomobilli) yaşam'ın toplumun üst kesimlerine doğru çekilmesi, zorunlu olarak hız kazanacak.

Burjuvazinin artık eski yöntemlerle ülkeyi yönetemediği teşhisini koyalı çok oldu. Ekonomideki derin kriz toplumsal yaşamı derinden kavrıyor. Durmadan artan işsizlik, yokluk, enflasyon, pahalılık ve yoksulluk işçileri ve emekçileri yaşamın en alt dilimlerine doğru iterken, toplumsal çalkantı büyüyor. Bilinçlenen ve örgütlenen kitlelere karşı faşist odaklar harekete geçiriliyor. Sosyalistlere, ilericilere, demokratlara yönelik olarak süregelen faşist terör, bu kez binleri içine alarak kırıyor, vuruyor, öldürüyor.

Askeri yönetime yapılan çağrı ve provokasyonlar şimdilik sıkıyönetimle noktalandı. Siyasi iktidar büyük bir acz içinde. Olayların akışına hiçbir etkin müdahalesi olmadığı gibi, ataletine "yansızlık" adı koyarak demokratik güçlere karşı tavrını gizlemeye çalışıyor. Ne var ki, bunalımdan çıkış için en küçük bir hesabı, ileriye dönük hiç bir adımı yok.

Bunca yoğun ve toplumu derinden etkileyen bunalım içinde 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlandı. Şimdiye kadar yapılan planların burjuvazi için özendirici olmak ve kârlı alanları açmaktan, Kamu İktisadi Teşekkülleri'ni de (KİT) bu özendirmeye araç kılmak için her yıl artan oranlarda iflasın içine sokmaktan başka anlam taşımadığı bilinen bir gerçek olarak ortada duruyor.

Yeni Planda bu anlamda görülebilecek bir değişiklik yok. Madencilik gibi kimi alanlarda atılması öngörülen ileri adımlar ise, bu politikaya gelinen yeni durumda rasyonellik kazandırmaktan öte bir değer taşımıyor. Diğer yandan 4. Beş Yıllık Planın kayda değer en önemli niteliği, Türkiye'nin içinde yaşadığı derin bunalımı görmezden gelmeaidir. Bu Plan'a bakarsanız, Türkiye'de işler tıkırında gitmektedir. Tüm ekonomik ve sosyal olaylar suni olarak yaratılmış polisiye vakalardır. Sorumsuzluğun ve gününü gün etme politikasının bu boyutları Türkiye tarihinde yeni yaşanıyor.

Açık olarak görülen şu ki, burjuvazi bildiği yöntemlerin dışına çıkmaya cesaret edemiyor ya da ipleri elinde tutan emperyalizmin tanıdığı manevra alanının sınırlarına gelmiş durumda.

Bu arada 'seçkin patronların örgütü' TÜSİAD da bir plan hazırladı, hem de resmi plana koşut olarak. Aralarındaki tek fark "seçkinlerin" ideolojik titizliği. Örneğin madenlerin kamulaştırılması, ya da işletme ruhsatlarının iptal edilmesi gibi konulara olan itirazları 'yol olmasın' ideolojik dürtüsünün ötesine geçemiyor.

Kısaca düzenin sahipleri başta olmak üzere, siyasi iktidar dahil tümünün tek beklentisi var: O da emperyalizmin keseyi açması. Sonra ne olacak konusu tartışmaya açılmıyor, ya da açılmak istenmiyor. Olacak olan şu ki, yeni paralar bulunsa bile bu ekonomik yapı büyüdükçe rahatsızlığı daha da artacak, sorunları daha da büyüyecektir.

Büyük sermayenin ve tekellerin bu konudaki hesapları ise, daha çok devlet gelirlerine yaslanmaktan, işçi-emekçileri yaşamın daha da alt dilimlerine iterken, bu arada 'palazlanmış kazlardan' yani aracılardan ve tarımdan alınacak vergilerle yeni kaynaklar yaratmaktan öte gidemiyor.

Kısaca, egemen güçler içlerinde siyasi iktidar da olmak kaydıyla, emperyalist dünyanın efendilerine dün olduğundan çok daha fazla umut bağlamış ve bekler durumdalar.

İşçiler ve emekçiler için bu güçlerin elinde hazırlanmaya çalışılan gelecek hiç de parlak değil. Kendi geleceklerini kendileri yerine emperyalist odakların düşünmesine ve tedbir almasına terketmiş olanlardan ise, hiçbir zaman daha iyi bir gelecek beklenemeyeceğini zorlu mücadele tarihimiz açık bir biçimde göstermektedir.

Ne var ki, artık Türkiye eski Türkiye değildir. Esasen korkuları da bu noktada düğümlenmiştir. Türkiye sınıf mücadeleleri tarihi açısından tüm olgularıyla yeni bir dönemecin içine girmektedir. Tüm olumsuzluklara karşın, işçi ve emekçilerin mücadele güçleri artmış ve büyük bir örgütlenme potansiyeli içine girmişlerdir. Bu potansiyelin örgütlü güce dönüşmesi, her alanda sürdürülen sınıf mücadelesinin somut olgulara basması ve bu somut olgulardan kalkarak yeni ivmeler kazanması güncel ivedi bir sorun haline gelmiştir.

İşçi sınıfının politik örgütünün bir görevi de, bu somut olguları ortaya çıkarmak ve işçi-emekçilerin ve onların örgütlerinin eline esaslı bir silah olarak vermektir. İşte bu alanda *Türkiye İşçi Partisi* yeni bir görevini daha yerine getiriyor.

İki yıldır üzerinde çalışılan *"Demokratikleşme İçin Plan 1978-1892"* bugünlerde tüm ilerici güçlerin eline geçmek üzere. Türkiye İşçi Partisi'nin hazırladığı bu Planda, burjuvazinin bugüne dek sürdürdüğü kalkınmak için işçi ve emekçilerin "kemerlerini sıkması" gerektiği tezi, yerini, teknik donanımlarını yükseltip yaşam düzeylerini geliştirme gibi yeni bir sınıfsal politikaya terkediyor

Giderek büyüyen ve toplumsal bir afet haline gelen işsizliğin yerine beslenme kalıbının beş yıl sonunda ideale yaklaştırılabileceği, cehaletin tamamen yok edileceği, sağlık, konut gibi sorunların esaslı bir sisteme bağlanıp çözülebileceği, kültürel yaşamın yükseltileceği ve nihayet işçi ve emekçilerin insan olma onurunu duyup yaşayabilecekleri toplumsal hedefler ortaya konuyor ve çözüm yolları gösteriliyor.

Burjuvazi bugüne dek kalkınma sorununu, içeriğini gözlerden saklayarak salt maddi üretimin artması olarak ortaya koymuştur. Bu çarpık koyuşla gitgide sanayileştiğimiz söylenmektedir. Ne var ki, sanayinin yapısı yukarıda da anıldığı gibi, tüketime dönük, teknoloji üretemeyen, tamamen dışa bağımlı bu nedenle de kendi kendini yeniden üretip gelişemeyen, çarkları dövizle dönen, büyüdükçe kötüleşen bir yapı kazanmış ve sonuçta bugün içinden çıkılmaz derin bir kriz içine girmiştir.

Gene aynı nedenle birbiri peşisıra yaşanan üç ayrı Beş Yıllık dönemden sonra, hâlâ gayri safi milli hasıla için-

n çıkış yolu:

atikleşme
978-1982"

(Türkiye İşçi Partisi Merkez Eğitim. Bilim ve Araştırma Bürosu sekreteri)

de sanayinin payı yüzde ellinin altındadır.

Kısaca burjuvazinin planlı dönemden anladığı, sınıfsal çıkarlarını olabildiğince artırmak ve bu yolla da konumunu pekiştirmekten ibaret kalmıştır.

Türkiye İşçi Partisi'nin hazırladığı "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" çalışması, üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm "Kapitalist Dünyaya Genel Bir Bakış" ve "Türkiye Değerlendirmesi" iki ana başlığı altında toplanmıştır. İlk kısımda, genel olarak kapitalist dünyanın içinde bulunduğu üretim ve ticaret yoğunlaşması ve düzeyi ele alınarak emperyalist ülkelerin birbirleriyle ve geri ülkelerle ilişkileri ortaya konmaktadır. Ortaya çıkan ilk sonuç, sermayenin ve üretimin uluslararasılaşmasına karşın, emperyalist ülkeler arası çelişki ve çatışmaların devam ettiğidir. Bunun alanları ve düzeyi çeşitli biçimlerde gösterilmektedir. İkinci ve bizim için önemli olan sonuç ta, emperyalizme bağımlı ülkelerin bu sistem içinde kaldıkça bağımlılıkları ve ona bağlı olarak sorunları daha da artmakta, kronik hale gelen kapitalizmin bunalımı gelişmiş kapitalist ülkeleri geri teknolojili üretim birimlerini korumaya zorlamakta, bu olgu geri ülkelerin kalkınıp gelişebilmelerini daha da olanaksız hale getirmektedir.

Türkiye Değeriendirmesi'nde ise, ülkemizin sosyo ekonomik durumu, emperyalist dünya içindeki yeri ve emperyalist sistemle olan bağlantıları sergilenmekte ve burjuvazinin yönetiminde ülkenin içine sokulduğu bunalım tüm boyutlarıyla gösterilmektedir.

İkinci Bölüm esas Plan olarak ele alınan bölümdür. Bu bölüm de şu ara başlıklar altına sunulmaktadır: Hedefler, Emeğin teknik donanımı, Makina imalat sanayii, Tarım araç ve makinaları sanayii, Demiryolları yapım ve onarım sanayi, Deniz taşıt sanayii, Karayolları taşıtları sanayii, Finansman ve Toprak reformu ve Tarımın yeniden örgütlenmesi.

Bu bölümün "Hedefler" başlığı altındaki ilk kısmında, mevcut işsizlik oranı 1978-1982 döneminde işgücü sayısındaki artış ile birlikte ele alınarak, işsizliğin yenilmesi, emeğin üretkenliğinin arttırılması ve beslenme hedefleri saptanarak, bu hedeflere yönelik yatırım miktar ve alanları gösterilmiştir. Bu hedeflerin birbirleriyle tutarlılıklarının yanısıra gerçekleştirilebilir hedefler olduğu bu bölümdeki "Finansman" kısmında açıklanmaktadır. Bu bölümün sonunda ulaştıkları gelişkinlik düzeyi bakımından planlanması mümkün olan başlıca yatırım malları üreten sektörler için ve ulaştırma sektörlerinde, fizik plan denebilecek kadar gelişkin sektör planlaması yapılmıştır.

Bu bölümde, ana sektörler için toplam üretim hedefleri saptanmıştır. Buna göre, sabit fiyatlarla (1976) 1977'de 1,2 trilyon lira olan toplam üretimin 1982'de 2 trilyon liraya çıkarılması öngörülmektedir. Ortalama yıllık toplam üretim artış hızı yüzde 11,12'dir. Öte yandan milli gelirdeki artış hızı yüzde 10,35 olarak belirmektedlr. İkisi arasındaki fark, 5 yıllık dönem boyunca artan miktarlarda sektörlerin birbirleriyle daha bağımlı hale gelmelerinden kaynaklanmaktadır. Başka bir deyişle milli gelir hesaplanmasında kullanılmayan ara malı kullanımu artacaktır. Bu dönem sonunda ilk kez toplumsal üretimin yarısından çoğu sanayiden sağlanmaktadır.

Beş yıllık dönem boyunca toplam yatırımlar 1 trilyon 479 milyar lirayı buluyor. Bunun 775 milyor lirası makina yatırımları, 396 milyar lira bina yatırımları ve bina dış inşaat yatırımları ise 308 milyar lira. Bunun içinde 226 milyar lirası işçi ve emekçiler için giderekbaşlıca bunaltıcı sorunlardan biri haline gelen kiralık konut üretimine ayrılmıştır. Anılan bu yatırımların yüzde 77'sini kamunun yapması öngörülmüştür. Bu oran bundan önceki planlı dönemlerin tam tersi olmaktadır.

Dış ticaret devletleştiriliyor. Böylece ithalatta yüzde 54 ve ihracatta yüzde 87 oranındaki özel sektör payları kamu eline geçmektedir. Bu yolla kamu beş yıllık dönem için 256 milyar liralık ek bir kaynağa kavuşmuş olmaktadır.

Toptan ticaretin devletleştirilmesiyle, 598 milyar lira değerindeki toplam ticaret gelirinin önemli bir bölümü kamunun eline geçmekte ve bu alandaki tüm aracı kârları ortadan kalkarak suni fiyat artışları önlenmektedir. Üstelik bu iki kalem devletleştirmenin kamuya getireceği hiç bir mali yük de yoktur. Bugün banka sermayesinin yarıdan çoğu kamuya aittir. Ne var ki, denetlenen mevduat ve kredi açısından tam tersi bir durum yaratılmıştır. Büyük bankaların ve yabancı sermayeli bankaların devletieştirilmesiyle, bu alandaki mevduat ve kredilerin yüzde 98'i kamu denetimine girmektedir.

Bankaların devletleştirilmesiyle önemli oranda sigorta sermayesi de kamu denetimine alınmaktadır. Ayrıca bu bankaların ortak olduğu sanayi işletmelerinde de kamu denetimi sağlanmaktadır.

Büyük sermaye her yıl çeşitii yollarla 53 milyar lira vergi kaçırmaktadır. Burjuvazinin daha alt dilimlerinde ise vergi kaybı 27 milyar lira dolayındadır. Sonuç olarak vergi yükü işçi ve emekçilerin sırtındadır. Dönem boyunca bu kaçak ve kayıplar önlenmekte, işçi ve emekçilerin üzerindeki toplam yük hafifletilmektedir. Ayrıca, insanca yaşayacak bir düzeyde saptanacak asgari ücret ve bunun karşılığı gelir sahibi olan emekçiler de vergi dışı bırakılmıştır.

Üçüncü ve son bölümde, Plan çalışması sırasında hazırlanan bazı önemli raporlar verilmektedir. Böylece çeşitli alanlarda işçi ve emekçi sınıfların yaşam düzeylerini yükseltecek somut hedefler ortaya konmakta ve mücadele alanı olarak saptanmaktadır.

Yukarıda bazılarını andığımız önlemlerin temel dürtüsü, yaşadığımız derin krizden kurtulmak için tek seçeneğin emperyalist odaklara el açmaktan ve onlardan gelebilecek kimi 'yardımlarla' daha da içinden çıkılmaz bunalımlara düşmekten kurtulmaktır. Türkiye'nin önünde başka sağlıklı bir çözüm yoktur. Çünkü emperyalist dünya, Plan çalışmasının İlk bölümünde açıklandığı gibi, gelişmekte olan ülkelere hiç bir açık kapı bırakmamıştır. Her geçen gün gelişmişlerle gelişmemişler arasındaki uçurum artmakta ve bağımlı olan ülkelerin sorunları durmadan daha da ağırlaşmaktadır.

Sadece hammadde deposu ve pazar olarak emperyalist dünyanın içinde yer alan gelişmekte olan ya da azgelişmiş ülkeler için tek seçenek, kendi kaynaklarını emperyalist odakların çıkarına değil, ulusal çıkarlarına bağlı olarak kullanmak ve ekonomilerinin gelişmelerine de bu yönde bir rota çizmektir. Bu bakımdan en belli başlı güvence de sosyalist sistemdir.

Türkiye de bu bağımlı ülkelerden biridir ve bağımlı kaldığı sürece sorunları durmadan artacaktır.

Her bunalımın bir bedeli vardır. Bu bedel ödenmeden bunalımdan çıkmak olanaksızdır. Burjuvazi çeşitli manevralarla olmazsa faşist terörle bunalımın bedelini işçi ve emekçilere ödetmek istemektedir. Oysa bunalıma neden olan bugüne kadar onların saptadığı politik ve ekonomik tercihlerdir. Bugün bu tercihler iflas etmiştir. İşçiier ve emekçiler bunalımın bedelini ödememek için dünden çok daha kararlı ve ısrarlıdırlar ve giderek daha da ısrarlı olacaklardır.

"Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" işçilerin emekçilerin, aydınların gençlerin, tüm toplum kesimlerindeki yurtseverlerin eline emperyalizme ve faşizme karşı mücadelelerinde yeni bir silah olarak hazırlanmıştır. Bu silah, sendikalardan, demokratik kitle örgütlerine, meslek örgütlerinden kooperatiflere varana dek her birinin önüne bunalımın bedelini burjuvaziye ödetebilmek için yeni ve somut görevler koymaktadır. Bu yeni görevlerin, toplu sözleşme metinlerinden çalışma programlarına, kitle eylemlerinden parlamento çalışmalarına varana dek başarıyla yerine getirilebilmesinin yolu, her geçen gün artan oranlarda işçi- emekçi kitleleri mücadeleye sokmak ve örgütlemektir. İşçiler ve emekçiler atacakları her somut adımda daha ileri adımlar atma bilinç ve kararlılığına kavuşacaklardır. Ve kurtuluş böyle gelecektir.

Bunalım varsın burjuvaziyi ve onun politik örgütlerini ve yandaşlarını derin derin düşündürsün. Bizler için yapılacak iş sınıfsal öfke ve coşkumuzu her geçen gün daha çok artan oranlarda kitlelere aktarmak ve onları mücadelelerinde daha bir kararlı kılmaktır.

Bunun için de "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" Partimizin elimize verdiği yeni ve esaslı bir silahtır.

YAVUZ ÜNAL ANLATIYOR:

NASIL HAZIRLANDI ?

Konu, ilk kez bundan iki yıl kadar önce Partili ve Parti yandaşı bilim adamı, uzman, sanatçı, sendikacı, demokratik kitle örgütü yöneticisi ve Partimizin Merkez Eğitim Bilim ve Araştırma Bürosu üyelerinin bulunduğu bir toplantıda Genel Başkan Behice Boran tarafından ortaya kondu. Esasen geçen Parti döneminde böyle bir çalışma yapılması gereği üzerinde durulmuş, ancak o zamanki sınıf mücadelesinin koşulları ve Partinin örgütlülük düzeyi buna elvermemişti.

Yapılan ilk hazırlıklarda Parti Programındaki 'Temel Görev' bölümünde, Merkez Yönetim Kurulu'nca yayınlanan 'Demokrasi Bildirgesi'nde ve 1. Büyük Kongre Kararlarında ve Merkez Eğitim Bilim ve Araştırma Bürosu'nca yayınlanan 'Yerel Yönetimler Demokratikleştirilmelidir' broşüründe, ülkemizin demokratikleşmesinin politik çerçevesinin çizilmiş olduğu, sorunun demokratikleşme mücadelesinde ekonomik temeldeki hedeflerinin çizilmesi ve rakamsal boyutlarının gösterilmesi olduğu üzerinde duruldu. Eldeki olanaklar tartışıldı ve böyle bir çalışmaya başlanabileceği kararlaştırıldı.

Çalışma esas olarak Ankara'da yürütüldü. Çalışma süresince zaman zaman Genel Başkan'ın da katıldığı toplantılar düzenlendi. Bu toplantılarda ele alınan konuların politik boyutları ve sınıfsal yönleri tartışıldı. Çalışmanın ilk yazımı geçtiğimiz yılın Haziran ayı içinde bitirildi. Ne var ki, yayımlanmaya hazır durumda değildi. Çalışma yeniden Büro'da ele alındı. Bazı bölümler zenginleştirildi. Bazı bölümlerdeki sınıfsal perspektif düzenlendi. Kimi bölümler tekrar yazıldı.

Çalışmanın politik formülasyonları ve önermeleri Başkanlık Kurulu'nda ve Merkez Yönetim Kurulu'nda tartışıldı, yeni düzenlemelere gidildi.

İlk formalar Ağustos ayından itibaren matbaaya verilmeye başlandı. Ne var ki son ana kadar gerek rakamlar ve gerekse politik önermeler ve perspektif bakımından küçüklü büyüklü yeni yeni sorunlar ortaya çıktı ve giderilmeye çalışıldı.

Çalışmanın başlangıçta düşünülen resmi planla aynı zamanda çıkarılıp tartışmaya açılmasında önümüze çıkan engellerden biri de özellikle kağıt sorunu oldu. Esasen karaborsadan alınan kağıt bulunamadı, bu nedenle baskı bekledi.

Yukarıda anılan ilk toplantıdan kapak düzenlemesi vb. matbaadan çıkışındaki son ana kadar çalışmaya toplam 130 arkadaşımız katıldı. Bunlar içinde Parti üyesi ve yasal nedenlerle Partili olamayan arkadaşlarımızın yanısıra, böyle bir çalışmanın gereğine inanmış ve beraber çalışmanın erdemini yaşadığımız tutarlı demokrat olarak nitelediğimiz arkadaşlarımız vardı.

Bir oranlama yaparsak, toplam bu 130 arkadaşımızı (örneğin bir demokratik kitle örgütü yöneticisinin aynı zamanda teknik eleman olması gibi niteliklerini de oranlamaya dahil ederek) şöyle gruplandırabiliriz: % 29 iktisatçı, % 16 öğretim üyesi, % 12 öğrenci, % 10 plancı, % 11 sanatçı, % 8 demokratik kitle örgütü yöneticisi, % 5 işçi-sendikacı, % 5 gazeteci, % 4 doktor vb. sağlık görevlisi, % 4 teknik eleman.

Bu oranlamanın içine Parti yöneticileri dahil edilmemiştir. Böyle bir oranlama yapıldığında yukarıdaki rakamlardan işçi-sendikacı oranı yükselecek, diğerleri de ona bağlı olarak düşecektir.

361 tablo ve metin dışı 9 büyük ek tablo ile 900 sahifeye yaklaşan "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" çalışması 250.TL. fiyatla bugünlerde satışa çıkarılmak üzeredir.

Fikir Genel Başkan Behice Boran'a aitti. Çalışmalarla yakından ilgilendi, her düzeyde tartışmaya katıldı, yol ve yön gösterdi.

Bu aşamada en son ilave edilmesi gereken nokta da, Genel Sekreter Nihat Sargın'ın çalışmayı yayına büyük bir titizlikle hazır hale getirmesidir. Onun titizliği sayesindedir ki, pek çok yanlış düzeltilebilmiş, eksiklikler olanaklar ölçüsünde giderilebilmiştir. Nihayet işçi ve emekçiler için bir mücadele silahı olarak hazırlanan bu metin gene onun müdahaleleri ile, okunması ve anlaşılması kolay bir hale getirilebilmiştir.

Çalışmaya katılan arkadaşların tümünün paha biçilmez emeklerini ve her türlü yardımlarını saygıyla anıyoruz.

Elbette bu metin Türkiye İşçi Partisi'nin bu konudaki son sözü değildir. Konu tartışmaya açılmıştır. Her halde en çok tartışacak olan da Parti'nin kendisidir.

Sosyal demokrasi, aracılar ve gerçekler

TURGUT KADIOĞLU

CHP'nin 26 Aralık 1976 yılında kabul edilen programı, Türkiye'de işçi ve emekçiler yararına bir düzen değişikliğini savunmakta; bu çerçeve içinde değer yaratmayan aracılık, ticaret, spekülatif girişim vb. türden faaliyetlerin desteklenmeyeceğini önermektedir. Sözü edilen Programda, "üretken olmayan ve gelişmeyi hızlandırmayan yatırımlardan kazanç sağlanması güçleştirilip önlenecektir", (Program sahife 43) ve "krediler genellikle ticaretten çok sanayie ve tarımın örgütlenip, geliştirilmesine yöneltilecektir" (Program, sahife 142) gibi hükümlere raslanmaktadır. Kuşkusuz CHP'nin halen tek başına iktidarda bulunmadığı, bu nedenle de programını tam olarak uygulamasının mümkün olmadığı ileri sürülebilir. Bununla beraber böyle bir savununun esas olarak tüm Bakanlar Kurulunu kapsayan kararlar açısından geçerli olacağı; CHP'li bakanlar tarafından alınan kendi bakanlık ve kuruluşları ile ilgili kararların programa uyması gereklidir ve bu tür kararlar için CHP'lilerin "tek başına iktidarda değiliz"savı geçerli sayılamaz. Nitekim bir yıllık iktidar döneminden sonra CHP'nin tam anlamı ile burjuvazinin istekleri doğrultusunda bir politika izlediği, işçi ve emekçi kesimlerinde bir düş kırıklığı yarattığı çok çeşitli çevrelerce de ifade edilmektedir.İşte CHP'nin, burjuvazinin doğrultusunda bir iktidar oluşturmasının ya da bir başka deyişle program-eylem tutarsızlığının bir örneğini de Ziraat Bankasında izlenen farklı politikalarda bulmak mümkündür.

1978 yılı başında iktidara gelen CHP ağırlıklı hükümet Ziraat Bankası'na yeni bir genel müdür atamıştır. Bankanın yeni yö...timi 1.8.1978 tarihinde örgüte "gizli" ve "çok acele" bir tamim yayınlayarak ticaret kesimine verilen tüm kredilerin durdurulmasını; tarım dışında ancak, tarımsal ürün ihracı yapan firmalara, tarımsal sanayi ileiştigal eden kuruluşlara, kamu kuruluşları ve KİT'lere, sanayi, enerji, ulaştırma, turizm, bayındırlık ve maden kesimlerine kredi verileceğini öngörmüştür. Böylece bir kamu kuruluşu olan Ziraat Bankasının 1978 yılı için 22 milyar TL. civarındaki "ticari kredileri" ticari kesiminden üretken kesimlere kaydırılmaya çalışılmıştır. Ancak bu politika kararının saptanmasından kısa bir süre sonra Genel Müdür değiştirilmiş ve yeni üst yönetimin ilk işlerinden biri, 21.11.1978 tarihli bir "genelge" ile eski tamimi yürürlükten kaldırmak olmuştur.

Türkiye'ye kaba bir gözlemle bakmak bile, ticaret burjuvazisinin ne kadar güçlü ve etkin olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin Merkez Bankasının rakkamlarına göre 1977 yılında tüm ülkede kullanılan 211.1 milyar liralık banka kredilerinin 131.2 milyarlık kısmı ticaret kesimince kullanılmıştır. Ziraat Bankasının toplam kredilerinin % 20 kadarını oluşturan "ticari kredilerinin" de çok büyük bir kısmının ticaret kesimine yani aracılara gittiği bilinmektedir. Nitekim Türkiye'de son yıllarda ortaya çıkan büyük fiyat artışlarının, ticaret kesiminin denetim altına alınarak kaynakların bir türlü sanayi vb. üretken alanlara yöneltilemediğinden kaynaklandığı açıktır. Nitekim bu durumun çok açık bir biçimde ortaya çıkması sonucu Başbakan Yardımcısı Dr. Faruk Sükan'dan Ziraat Bankasının bağlı olduğu Ticaret Bakanı Teomen Köprülüler'e kadar çok sayıda hükümet yetkilisi banka kredilerinin dağılımı ile ilgili eleştiriler yapmışlar; özellikle ticaret ve aracı kesimlere giden kredilerin sıkı bir biçimde denetlenmesi gereğinden söz etmişlerdir. Aslında bu tür karşı çıkışları yadırgamamak, doğal karşılamak gerekmektedir. Türkiye ve dünya pratiği, sosyal-demokratların kolaylıkla, güzel ve ilerici laflar söyleyebildiklerini ancak uygulamada hakim sınıfın çıkarlarına son derece duyarlı davrandıklarını ortaya koymaktadır. Siyasal iktidarı kullananlar, kamuoyu önünde rahatlıkla ticaret ve aracı kesime karşı olduklarını söylemekte, ama iş uygulamaya gelince ticaret burjuvazisinin eğilimlerine uygun davranmaktan kaçınmamaktadırlar.

Teoman Köprülüler

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Z İ R A A T B A N K A S I
Genelge No: 315

Ankara, 21/11/1978

Gizli ve Zata Mahsustur
ACELEDİR.

Ticari Kredi İşleri Hk.

1/8/1978 tarih ve 312 sayılı Gizli ve Zata Mahsus Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Ancak, eskiden olduğu gibi kredi ve plâsman taşkınlıklarına hiçbir surette yer verilmeyeceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini ve gereğince işlem yapılmasını rica ederiz.

Saygılarımızla
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Z İ R A A T B A N K A S I
Genel Müdürlüğü

Turgut ERDEM
Genel Müdür V.

A. Erdem YÖRÜKOĞLU
Genel Müdür Yardımcısı

Ticari Kredi işlemlerimize getirilen yukarıdaki önlemler;

1 — Tarımsal Ürün ihracatı yapan firmalar;

2 — Tarımsal Sanayi ile iştigal eden kuruluşlar;

3 — İktisadi Devlet Teşekkülleriyle Resmi Daireler;

4 — Sanayi, Enerji, Ulaştırma, Turizm, Bayındırlık, Maden, İhracat, İhracat—Hazırlık sektörleri;

5 — Yurt dışındaki işçilere DÇM hesaplarının rehni karşılığında açılacak krediler;

için uygulanmayacaktır.

Bilgi edinilmesini, gereğince işlem yapılmasını rica ederiz.

Saygılarımızla
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Z İ R A A T B A N K A S I
Genel Müdürlüğü

Doç. Dr. Erdoğan SORAL
Genel Müdür

A. Erdem YÖRÜKOĞLU
Genel Müdür Yardımcısı

Ticari krediler aracılara dön geri ediliyor

Bursa'da Maden-İş'e bağlı Renault'da Temsilcilik seçimleri yapıldı:

AYAKOYUNLARI SÖKMEDİ

Bursa, DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikasının en önemli bögelerinde biri. Maden-İş sendikasının bu bölgede örgütlenmesinden, kazanımlarını korumasına kadar her zaman en ön safta dövüşenlerin başını Türkiye İşçi Partililerin çektiğini dost da düşman da bilir. Bu böyle olmakla birlikte, Maden-İş üst yönetiminin genel olarak heryerde, ama özellikle bu bölgede burjuvaziden çok Türkiye İşçi Partililere saldırmayı tercih ettiği de bilinir. Bursa'da hiçbir siyasi partinin üyesi TİP'lilerin uğradığı kadar baskıya, saldırıya uğramamıştır. Daha düne kadar Bursa'da Bölge Temsilcisi ve yardımcısı da dahil, Maden-İş'e bağlı fabrikaların büyük bir çoğunluğunda sendika baştemsilcileri, temsilcileri, ünite ve lokal temsilcileri Türkiye İşçi Partisi üyesi idi. Önce 16 Eylül direnişi daha sonra da sendika üst yönetiminin marifeti ile hemen hemen hepsi ya işten atıldılar, ya da görevlerinden alındılar. Yerlerine sendika ve işverence uygun görülenler yerleştirildi. Tabii bütün bunlar hep sınıf mücadelesi adına yapıldı. Türkiye İşçi Partililerin köklerinin kazınmasına çalışmak temel görev sayıldı. Ancak yaşam, toplumun nesnel gelişme yasaları ve bilimsel sosyalistlerin çabaları hevesleri kursaklarda bıraktı. Türkiye İşçi Partililerin kökleri kazınmadı.

Geçtiğimiz haftalarda Bursa'dan, Maden-İş'e bağlı işyerlerinin en büyüğü olan OYAK-Renault'da sendika seçimi yapıldı. Seçim öncesi listeler hazırlandı, kulisler kızlandı. Bölge yöneticisi olan "ilerleme"ciler sendikanın tüm olanaklarını Türkiye İşçi Partililere karşı kullandılar. Türkiye İşçi Partililerin başını çektiği listeyi bölmek ve başarısızlığa uğratabilmek için ne kadar anti-TİP varsa listelerine aldılar. Genel Merkezleri "Kurtuluş"çuları "baş düşman" ilan eden bildiriler yayınlarken, bölgedekiler bunları da listelerine aldılar. Gene Genel Merkezlerinin çok sık lafını ettiği CHP'li "sağ sosyal demokratlar" da Türkiye İşçi Partililere karşı listeye alındı. Sonuç olarak Türkiye İşçi Partililer ile CHP'lileri karşı karşıya bırakmak gibi geleneksel taktiklerinden, akla gelebilecek tüm seçim oyunlarına kadar her yolu denediler. Denediler ama Renault işçileri bu oyunları bozmasını bildi. Ünite temsilciliği, sendika temsilciliği ve baştemsilcilik gibi üç kademede yapılan seçimleri bilimsel sosyalistlerin başını çektiği liste kazandı. Tepeden yapılan tasfiyelerle oluşturulan boşluk tabandan dolduruldu.

Sınıf mücadelesi bu. Ve sosyalizmden yana gelişiyor. Sosyalizmin kazanımları yalnız ülkeler düzeyinde değil, fabrikalarda, tarlalarda, ve meydanlarda da kendisini gösteriyor. Tarihin tekerleğini durdurmak, hele hele geriye çevirmek hiç mümkün değil. Sınıf mücadelesi bu. Engellenemez, durdurulamaz; bilmek gerek.

DİSK içinde uzlaşmacılık yarışı

Türkiye'nin her yanında geçici mevsimlik işçi çalıştırma ve bu alanda döndürülen dolaplar, çok bilinen, çok sözü edilen, ancak çözüm getirilmeyen bir sorun. 1978'in son günlerinde Manisa'da DİSK'e bağlı TİS sendikasına üye geçici mevsimlik işçiler, işveren tarafından işten çıkartıldılar. Bu, her yıl yinelenen, alışılmış, ancak yasal olmayan bir uygulamaydı. İşçiler, işten çıkartıldıktan sonra, bu oyuna bir son vermek amacıyla 26 Aralık günü Manisa Topraksu Gediz Planlama Bölge Müdürlüğü işyerinde, valilikten gerekli izni alarak açlık grevine başladılar. Türkiye İşçi Partililer işçilerin grev çadırına giderek, haklı direnişlerinin her zaman yanında olacaklarını belirttiler. İşçiler Türkiye İşçi Partililere 8-10 yıllık işçi olduklarını, her yıl birkaç ay boş gezip 2-3 ay çalıştıktan sonra işten atıldıklarını, insanca yaşamak için mücadele ettiklerini anlattılar. Onlar daha fazla avutulmayı değil, yasal haklarının verilmesini, Anayasanın 42. maddesinin uygulanmasını istiyorlardı. Ecevit hükümeti ise, 1978 başında kurulurken, geçici mevsimlik işçilerin sorunlarını çözeceğini söylediğini, emekçilerden aldıkları oyların bu vaadleri sonucu olduğunu unutmuş görünüyordu.

İşin asıl ilginç yanı, açlık grevinin başlamasından sonra gelişti. "Sınıf sendikacılığı" sözünü ağızlarından düşürmeyen TİS Sendikası, geçici işçilerin grev hakkı olmadığını söyledi. Ancak TİS yöneticileri, sendikanın her yıl grev fonuna işçilerden para aldığını unutuyordu. Bunun yanısıra TİS kimden, kimin çıkarından yana olduğunu da unutmuştu. Grevin desteklenmesi bir yana, işçileri patrona jurnalliyordu. İşyerindeki diğer DİSK sendikası Devrimci Toprak-İş de, el altından direnişin haksız olduğunu yayıyor, uzlaşmacı sendikacılığın "parlak" örneklerini veriyordu. Her iki sendikanın yöneticileri de direnişi kırmak için mümkün olan herşeyi yaptılar. İstediklerinin gerçekleşmediğini görünce de, patronla bir olup valilik kanalıyla direniş iznini kaldırttılar. İki gün önce izin veren vali, jandarmaları göndererek işçilerin çadırlarını söktürdü. İşçiler TİS yöneticilerinin kimden yana olduklarını gördüler. Şimdi daha güçlüler, sınıf mücadelesinde boyun eğmemek gerektiğini biliyorlar ve DİSK'e soruyorlar: "TİS ve Devrimci Toprak-İş yöneticilerinin bu yaptıkları hakkında ne düşünüyorsunuz?"

MADEN-İŞ'TE MUHALEFET GÜÇLENİYOR

SELİM MAHMUTOĞLU

DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş Sendikasının son yıllarda ciddi bir bunalım geçirdiği ve bu bulanının da, sendika üst yönetimine hakim olan kişilerin, yanlış sendikal anlayışlarından ve dar grupçu politikalarından kaynaklandığı daha önceleri çok sıkça yazıldı, söylendi. Çeşitli tüzük oyunlarıyla sendikanın başına geçen bugünkü yönetim, sendikayı yönetmede her geçen gün acze düşmüş, giderek sendikayı yönetemez, üyelerinin hak ve çıkarlarını koruyup geliştiremez duruma gelmiştir. Üst yönetim, ya ulaşılması mümkün olmayan hedefleri öne sürmüş ve sonuçta da ulaşamamış, ya da verili koşullarda aşılması mümkün olan engelleri aşamamış, daha önceden kazanılmış mevzileri koruyamamış, elden kaçırmış, burjuvaziye teslim olmuştur. 16 Eylül DGM direnişinde veya MESS'in dayattığı grup sözleşmelerinde olduğu gibi.

TABANLA YÖNETİM ARASINDAKİ BOŞLUK

Sendika üst yönetiminin sendikayı yönetmede acze düşmesi, üyelerinin hak ve çıkarlarını koruyup geliştirememesi, doğal olarak sendika üyeleri arasında tepkiye yolaçmış, bu da sendika üst yönetimine son kongrede beliren güvensizliğin giderek daha da artmasına neden olmuştur. Sendika tabanındaki gerici unsurlar bu durumdan yararlanıp sendika üyelerinin bir bölümünü gerici, faşist sendikalara kaydırma uğraşınagirmişler, bunda da göreli olarak başarılı olmuşlardır. Sendika üyelerinin büyük bir bölümü ise sendika içinde kalmayı, örgütün bütünlüğünü korumayı doğru yol olarak görmüşler, sendikayı bu duruma getiren üst yönetime ve aynı politikayı benimseyen her düzeydeki yöneticilere karşı, onları değiştirmek için mücadeleyi ilke edinmişlerdir.

Sendika üst yönetimi, sendikayı değiştirmenin, sendika üyeliğinden ayrılmanın, örgütten ayrılmanın başını çekenlere karşı "giden gider, kalanlar bize yeter" gibisinden kayıtsız kalmış; buna karşılık örgütün bütünlüğünü savunan, ancak yönetimin hatalarını, yanlışlarını sergileyen, üye tabanının özlemlerini dile getirenlere karşı ise, disiplin kurullarını işletmiştir.

Özetlersek, sendika üst yönetimi ile tabandaki üyeler arasında olması gereken örgütsel bağ fiilen ortadan kalkmış, yönetim ile taban arasında geniş bir boşluk doğmuştur.

SOYUT POLİTİK HEDEFLER VE ANTİ-DEMOKRATİK YÖNTEMLER

Bu nedenle de üyelerin günlük ve uzun vadeli ekonomik-demokratik talepleri, daha iyi çalışma ve yaşama koşulları ile ilgili talepleri, yönetimce öğrenilmemekte veya öğrenilmek istenmemektedir. Böyle olduğu için de, üyelerin bu talepleri uğruna mücadele etmek yerine, üyelere genellikle soyut politik hedefler gösterilmekte, taleplerdeki bütünsellik gözardı edilmekte, saptırılmaktadır.

Maden-İş üst yönetimi üyelerden gelen talepleri soyut politik hedeflerle bastıramadığı zaman ise, bu kez, keyfi uygulamalar, anti-demokratik tüzük hükümleri, tepkileri önlemenin başlıca aracı olarak kullanılmakta, işyeri düzeyinde ve bölge düzeyindeki gerçek önder işçiler tasfiye edilmekte, görevlerinden alınmakta, yerlerine üst yönetimce yenileri atanmaktadır. Böylece üyelerin yöneticilerini seçme hakkı fiilen ortadan kaldırılırken, seçilme hakları da üst yönetimin "boru sunu öttürme" kaydı ile mümkün olabiliyor. Bütün bunlar kafi gelmediğinde taban ile yönetim arasındaki boşluk sendika üyesi olmayan unsurlarla, öğrencilerle, onların kaba kuvvete dayanan "ikna" yöntemleriyle doldurulmak, tabandan gelen muhalefetin sesi kısılmak isteniyor.

TABANDAN YÜKSELEN MUHALEFET

Maden-İş üst yönetimi, yerini koruyabilme anlamında muhalefeti bastırmada bugüne kadar oldukça "başarılı" olmuştur. Ancak bu başarının ne pahasına sağlandığı bir yana, nereye kadar süreceğini bilmek için kahin olmaya gerek yoktur. Nitekim bu konuda bugüne kadar yazılıp söylenenler doğrulanmıştır. Örgütü bu yönetimden kurtarmanın mümkün olabileceğine ilişkin göstergelerin de doğrulanacağına ilişkin ipuçlarını bugün her zamankinden daha net olarak görmek mümkündür. Yönetim, işin başında olmanın bütün avantajlarına rağmen artık işyerlerinde, bölgelerde kendisinden yana aday dahi bulup çıkaramamakta, bulup çıkarabildikleri ise seçilememektedir. Bu kadarla da kalmamakta, birçok işyerinde kendisinden yana olmayan işyeri temsilcilerini görevden almak için artık eskisi kadar rahatdavranamamaktadır. Çünkü görevden alacağı temsilcilerin yerine yenisini, yani kendisinden yana olanı bulmakta güçlük çekmektedir.

Maden-İş tabanındaki muhalefet her geçen gün büyümekte, organize olma yolunda önemli adımlar atarak, bir işyerinin, bir bölgenin sınırlarını aşmaktadır. Tüm ilerici, bilinçli işçiler muhalefetin yanında yer alarak üst yönetimi her geçen gün köşeye sıkıştırmaktadır.

MUHALEFETİN İLKELERİ AÇIKLANDI

Nitekim bu anlamda sürdürülen çalışmalarda oldukça mesafe alınmış muhalefet hareketi belli ilkeler üzerine oturtulmuştur. Son derecede disiplinli olarak sürdürülen çalışmalarda üst yönetimin DİSK ile olan son günlerdeki ilişkileri de dikkate alınarak aşağıdaki ilkeler ve hedefler tüm Maden-İş tabanına açıklanmıştır.

"DİSK'in sınıfımızın ileri sendikal örgütlenmesini temsil ettiğini kabul ederek, işçi sınıfının sendikal birliğinin DİSK'te gerçekleşmesi için çalışmak.

— T. Maden-İş Sendikasının örgütsel birliğini korumak ve pekiştirmek, giderek metalurji işkolunda tek sendika durumuna gelmesi için çalışmak.

— Bu birliğin "Demokratik Sınıf ve Kitle Sendikacılığı" (devrimci sendikacılık) temelinde olmasını sağlamak.

— T. Maden-İş Sendikasının demokratik tüzüğe kavuşturulması için çalışmak. Tabanın söz ve karar sahibi olmasını sağlamak.

— T. Maden-İş sendikası üyelerini ve işkolundaki tüm işçileri sınıf mücadelesine aktif bir şekilde katmak.

— Tabanın özlemini çektiği demokrat ve devrimci bir yönetimi her kademede gerçekleştirmek için çalışmak."

Görüldüğü gibi gerek DİSK konusunda, gerekse örgütsel birliğin sağlanması konusunda üst yönetimden çok daha büyük bir sorumluluk içinde olan muhalefetin hedefi, daha etkin, daha güçlü bir Maden-İş yaratmak, örgüte sahip çıkmaktır.

Bilimsel sosyalistlerin öteden beri savunduğu bu ilkelerin Maden-İş tabanında yankısını bulması, bunlara sahip çıkılması, mücadelenin zaferle sonuçlanacağının ilk işaretidir.

Ayrıca Maden-İş tabanında gelişen bu muhalefet hareketinin tüm demokrasi güçleri tarafından da desteklenmesi, gerek ülkemizde sürdürülen sınıf mücadelesi açısından gerekse işçi sınıfımızın sendikal birliğinin DİSK'te, metalurji işçilerinin birliğinin Maden-İş'te sağlanması gerçeğinde birleşilebilmesi açısından olumlu gelişmeler olarak nitelendirilmelidir.

Yurtdışındaki Türkiye'li işçiler

DÖVİZ UĞRUNA GÖZDEN ÇIKARILAN

İşbaşına geldiğinden beri yurt dışındaki Türk işçilerin çalışma koşulları, eğitim sorunları ve güvenlikleri açısından hiçbir önemli girişimde bulunmayan hükümet, bütün çabasını, bu işçilerin dövizlerini Türkiye'ye çekme konusunda yoğunlaştırmıştır.

Bunun ilk örneği, yurtdışındaki işçilere emeklilik hakkı sağlamak gerekçesiyle çıkarılan yasada görülmüştür. Bu yasa, yıllardır Türkiye'den uzakta sömürülen, en ağır işlerde çalıştırılan işçileri, emeklilik hakkı elde edebilmek için, ikinci defa hem de döviz olarak emeklilik primi ödemeğe zorlamaktadır.

Döviz çekmeye yönelik son girişim ise, İmar ve İskan Bakanlığınca hazırlanan "Yurtta Yuva" projesidir. Bu projeye göre, Türkiye'de ev sahibi olmak isteyen bir işçi, peşin 10.000 DM, daha sonra da 7,5 yıl süreyle her ay 500 DM tutarında taksit ödeyecektir. Böylece, yurt dışındaki bir işçi bugünkü uygulamayla 1.400.000 lirayı 7,5 yılda ödeyerek bir ev sahibi olacaktır. Bu projenin soygun olmadığını iddia etmek gülünç olacaktır. Çünkü, Türkiye'de SSK kredisiyle yapılan sosyal konutlar için hiç kimseden bir kalemde 200.000 TL. peşin para istenmemektedir. İstense bile, bir işçinin veya bir memurun bu kadar parayı bir araya getirip ödemesi mümkün değildir.

Yurt dışında gece gündüz fazla mesai yaparak bu parayı biriktirmek belki mümkün olabilir, ancak işçilerin çoğunluğu bu olanaktan yoksundur, aldığı ücretle kıtkanaat geçinebilmektedir. Üstelik bu kadar parayı peşin ödedikten sonra her ay da 10.000 TL. karşılığı olan 500 DM istenmektedir.

Bir kere, yurt dışında çalışan bir işçinin normal ücreti, 1500 DM civarındadır. Bu paranın 500 DM'ını kendi oturduğu eve kira olarak ödemektedir. Kalan para ile de ancak günlük yaşamını sürdürebilmektedir. "Yurtta Yuva" kandırmacasıyla bir işçiden 500 DM yani 10.000 TL. istemek bir soygundan başka birşey değildir.

DÖVİZ BEDELLİ ASKERLİK

Hükümet, yurt dışındaki işçilerden döviz çekebilmek için bir başka çözüm yolunu, "döviz bedelli askerlik" uygulaması getirmekte bulmuştur. Yüksek Askeri Şura'da ilke olarak benimsenen bu sisteme göre, askerlik çağına gelmiş bir Türk işçisi, daha sonra saptanacak olan bir bedeli döviz olarak ödediğinde askerlik hizmetini yapmış sayılacaktır. Kapitalist Avrupa ekonomisinin bunalım içinde bulunduğu bu dönemde, böyle bir formül, saptanacak bedel ne olursa olsun genç işçilerin çoğuna cazip gelmektedir. Askerlik yaptıktan sonra Avrupa'ya dönen işçilerin işsiz kalmaları sözkonusu olacağından, bu parayı ödemek son çözümdür.

Ancak bu uygulama da, Türkiye'deki işçiler açısından bir haksızlık getirmektedir. Yurt dışındaki işçi döviz kazandırdığı için, herkese zorunlu olan askerlik hizmetinden kurtulurken, Türkiye'deki bir işçi veya köylü çocuğu, bu olanaktan yoksun kalacaktır. Kaldı ki, özellikle kırsal kesimlerde bir gencin askerlik için tarlasını, bahçesini bırakıp silah altında iki yıl geçirmesinin ailesi için nasıl bir yıkım olduğunu bilmeyen yoktur.

ÇİFTE VATANDAŞLIK TASARISI

Yurt dışındaki işçilere yönelik tasarılar burada bitmiyor. Bir diğer tasarı da onlara çifte vatandaşlık hakkının tanınmasını öngörmektedir. Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün, Brüksel'de yasa tasarısının meclise sevkedildiğini açıklamıştır. Tasarının yasallaşması halinde, yurt dışında çalışan işçiler, Türk uyrukluluğunu yitirmeden, belli koşullarda bir başka devletin uyrukluğuna geçebileceklerdir. Böyle bir yasanın çıkarılmakta olması da, hükümetin artık yurt dışındaki işçileri büyük ölçüde gözden çıkardığını, çoğu artık Avrupa ülkelerinde yerleşmek ve hatta yurttaşlık değiştirmek zorunda kalacak olan işçileri hiç değilse "çifte vatandaşlık" suretiyle Türkiye'ye kısmen bağlı tutarak, döviz kaynağını tamamen kurutmamak hesabı güttüğünü göstermektedir.

Ancak "çifte vatandaşlık" usulünün uygulanabilmesi için, böyle bir olanağın işçinin yaşadığı ülkenin devleti tarafından da kabul edilmesi gerekmektedir. Bugüne kadar ki uygulamada, Avrupa ülkeleri, vatandaşlık değiştirme hakkını sadece o ülkeye tam anlamıyla assimile olmuş kişilere tanımaktadırlar. Hem Türkiye ile bağlarını koruma, hem de bulunduğu ülkenin vatandaşlığına geçme olanağının 'Avrupa devletlerince tanınması pek olası değildir.

Kaldı ki, bu tasarı, yukarda değinilen, "döviz bedelli askerlik" tasarının amacıyla da çelişmektedir. Çünkü, çifte vatandaşlık hakkı elde eden bir işçi, diğer milliyetlerdeki uygulamalarda görüldüğü üzere askerlik hizmetini ikinci vatandaşlık elde ettiği ülkenin ordusunda yapmak zorunda kalacaktır. Bu takdirde bu işçi, askerlik hizmeti yapmış sayılmak için Türkiye'ye döviz ödemek yerine bulunduğu ülkenin ordusunda daha kısa süreli askerlik yapmayı tercih edebilecektir.

Bu ise, Türk işçinin kendi ülkesinden daha da kopmasına kendi haikına daha da yabancılaşmasına yol açacaktır.

Türkiye'de bütçeler ve devletin gelirleri

HÜSEYİN SÖNMEZ

1979 Mali yılı bütçesinin önemli niteliklerinden birisi, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının birinci yıl uygulamasıyla birlikte yürürlüğe girmesi olacak. Eğer TBMM'ye sunulan vergi yasası da onaylanırsa 1979 yılı bütçesi önemli bir nitelik daha kazanacak. Aslında bütçe ile plan arasındaki ilişki 1973 mali yılı ile başlıyor. Çünkü ülkemizde program-bütçe uygulanmasına bu dönemde geçilmiş ve biçimsel de olsa planlama-programlama-bütçeleme sistemini oluşturma çabasına girilişmişti.

1978 yılı ile birlikte kurulan mevcut hükümet MC hükümetinin hazırlamış olduğu bütçe tasarısını,Bütçe Karma Komisyonunda getirilen yüzde 7,5 artış ile uygulamaya koymuştur. MC hükümetinin hazırladığı bütçenin temel çizgilerine hiçbir değişiklik getirilmemiştir. Geçtiğimiz dönemde Ecevit hükümeti devir alınan "ekonomik enkazın" yam sıra "1978 bütçesinin de devir alınmış" olduğu izlenimini vermeye çaba göstermiştir.

CHP'NİN DE BİR BÜTÇESİ VAR

Şimdi nihayet CHP'nin kendi bütçesini hazırlama olanağı doğmuş oluyor. Bütçe gerekçesinde: "1979 yılı bütçesi hükümet programı ve DBYP'ın ilkeleri doğrultusunda gelecek yılların saptanan hedeflerini de gözeterek kendisinden beklenen işlevleri yerine getirecek biçimde hazırlanmıştır"[1] deniliyor.

1979 yılı bütçesi oldukça iddialı gözükmektedir. Yeni bütçede saptanan temel ilkeler şunlardır: "Fiyat hareketlerinin kontrol altında tutulması, dış ödemeler dengesine ilişkin tıkanıklıkların giderilmesi, bir yandan sosyal adaletin ve refahın tabana doğru yaygınlaştırılması sağlanırken, diğer yandan yatırımlara ayrılacak kaynakların artırılarak kamu kaynaklarının en etkin şekilde değerlendirilmesi. Devlet kuruluşlarının gerçek gereksinmelerinin karşılanması ve özellikle kamu harcamalarında her düzeyde savurganlıkla mücadele edilmesi."[2]

Fakat bu iddialı görüşler bütçe gerekçelerinde gelenekseldir.[3] Yeni bütçenin, eski dönemlerdeki ve 1978 bütçesinden ayrıldığı noktaları kavrayabilmek için geçmiş uygulamalar üzerinde durmak gerekir. Bu çok önemli bir noktadır; çünkü Türkiye örneğinde de görüleceği gibi ufak tefek değişikliklerin dışında kapitalist, özellikle de azgelişmiş kapitalist ülkelerde bütçenin değişmez bir işlevi vardır. Gerek kurumsal açıdan gerekse uygulamada bunu saptamak güç değildir. Ancak bütçe gerekçelerindeki geleneksel bir takım "gösterişli tümceleri" bir kenara bırakmak gerekir.

BÜTÇE NEDİR?

Devlet bütçesini salt rakamların yer aldığı ve gelirle gider arasında denge kuran bir araç olarak yorumlamak yanlış olur. Günümüzde devlet bütçesinden bir ülkenin ekonomik politikasına yön vermede yararlanılmaktadır. Hükümetin belirli bir dönemde uygulayacağı ekonomik politika ve alacağı mali önlemler bütçeden anlaşılmaktadır. Bütçeden siyasi iktidarın toplumsal sorunlara ne derece önem verdiği ve toplumsal programlara ağırlık verip vermediğini de öğrenmek mümkündür. Diğer bir deyişle bütçe basit bir muhasebe bilançosu değildir. Bütçedeki kabarık rakamlar hükümetlerin ekonomik ve sosyal tercihlerini, ideolojilerini yansıtmaktadır. Bununla birlikte bu rakamları dikkatle analiz etmek gerekmektedir.

Bütçenin işlevine eğilirken, devletin sınıfsal yapısını ortaya koymak zorunluluğu vardır. Çünkü bugün tüm kapitalist ve sosyalist ülkelerde devlet bütçesi vardır ama; bütçeden okunabilinen hükümetlerin sosyal ve ekonomik politikası, devletin sınıfsal yapısıyla ilgilidir. Kapitalist ve sosyalist ülkelerdeki bütçelerin içeriği bu nedenle değişir.

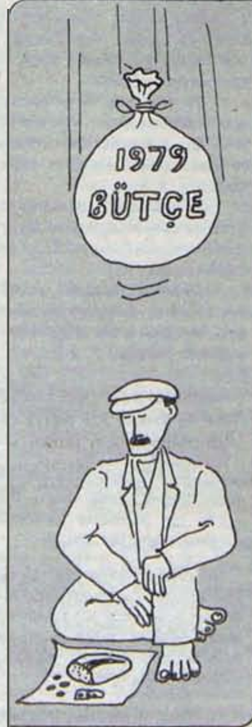
Kapitalist ülkelerde bütçelerin her geçen yıl daha büyümesi ve toplumsal hizmetlere giden harcamaların sayısal artışı bütçenin sınıfsal yapısını saklamaktadır. Bu nedenle bütçe aracılığıyla yapılan gelir sağlama ve harcama işlemleriyle mevcut sosyal sınıflar arasında nasıl büyük bir kaynak aktarımı yapıldığını görmek gerekir. Bütçe aracılığıyla toplumdaki çeşitli sınıflardan farklı oranlarda elde edilen fonlar gene farklı oranlarda sosyal sınıflara aktarılmaktadır. Bu aktarmada işçi sınıfı ve emekçi kitleler zarara uğramaktadır. Diğer bir deyişle dar gelirli geniş kitlelerden, varlıklı egemen sınıflara kaynak aktarımı yapılmaktadır.

Özellikle azgelişmiş kapitalist ülkelerde bütçe aracılığıyla sermaye birikiminin hızlandırılması amaçlanmaktadır. Bu tip ekonomilerde temel sorun sanayileşme olduğu için, bir büyük sanayi burjuvazisi yaratma sürecinde bütçe ve kamu kesiminin bu önemli görevi yüklendiğini görüyoruz. Gerekli gelirleri elde etmede vergi sistemi, teşvik önlemleri ve kamu harcamaları politikasıyla sermaye birikimi sürecinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Ülkemizde sanayileşme süreci devlet tarafından başlatılmıştır. Bütçenin bu süreçte kullanılması kaynak aktarımıyla bir sanayi burjuvazisinin yaratılması ve güçlendirilmesiyle ilgilidir. Türkiye'deki bütçe gelirleri politikasını konsolide ve genel bütçe gelirlerinin dağılımı, gelir vergisinin sosyal kesimlere göre dağılımı, vergi adaleti yönünden, bütçe giderleri politikasını ise genel, katma ve konsolide bütçe ödenekleri açısından inceleyecek olursak, sözkonusu politikaların bağımlı kapitalist "gelişme" sürecine uygun koşulların yaratılmasına ve bu koşulların yeniden üretilmesine dönük olduğunu görebiliriz.

BÜTÇE VE GELİRLER

Vergi yoluyla elde edilen bütçe gelirlerinin gerçek kaynaklarını saptayabilmek için ülkemizdeki gelir dağılımı üzerine eğilmek gerek. DPT'nin yaptığı araştırmalar gelir dağılımındaki büyük eşitsizliği ortaya koymaktadır. 1973 yılında ülkemizdeki ailelerin en düşük gelirli yüzde 40'ı toplam gelirin yüzde 11,5'ini alırken[4] en yüksek gelirli yüzde 20 aile toplam gelirin yüzde 57'sini paylaşmaktadır. Gelir dağılımındaki eşitsizliğin diğer bir göstergesi ise yıllık net geliri 15.000 TL'nin altında olan ailelerin oranıdır. Şöyle ki bu oran büyük burjuvazi ve ticaret erbabı (müteahhit, komisyoncu, tüccar) için sıfır, memurlarda yüzde 32; düz işçilerde ise yüzde 72'dir.

DPT araştırması hane reisinin mesleği ve haneye giren temel gelirin niteliğini gözönüne alarak 3 sosyal kesim belirliyor: Ücretliler (işçiler, teknisyenler, tarım işçileri, beyaz yakalılar, büro personeli, memurlar); kâr, faiz, rant gelir elde edenler (sanayiciler, büyük tüccarlar, serbest meslek sahipleri, ticaret erbabı, büyük çiftçiler ve rantiyeler); küçük üreticiler (küçük esnaf, sanatkarlar, küçük ve orta çiftçiler) Her ne kadar bu sosyal kesimler sosyal sınıfların karşılığı değilse de, sınıflararası gelir dağılımında belli sonuçlara ulaşmak mümkün olmaktadır. 1973 yılında ücretlilerin toplam ailelere oram yüzde 37,9 olduğu halde, ulusal gelirin yüzde 31,9'unu almaktadırlar. Ortalama gelirleri ise 21,347 TL'dır. Aynı paylar ve ortalama gelirler: Küçük üreticiler için yüzde 52,3, yüzde 32,9 ve 15.545 TL; sermaye ve serbest meslek sahipleri için ise yüzde 10,7, yüzde 35,2 ve 81.512 TL'dır.[5]

Şimdi bu sosyal kesimlerin bütçe gelirlerine olan katkılarını görmek gerekiyor. Fakat öncelikle Türkiye'deki bütçe gelirlerinin birleşimine bir göz atmak yararlı olacaktır:

Konsolide Bütçe Gelirleri = Genel Bütçe + İç istikraz + Katma Bütçe Gelirleri

Genel Bütçe = Vergi Gelirleri + Vergi dışı normal gelirler + Özel gelirler ve fon toplamı + Diğer gelirler

Genel bütçe içinde vergi gelirlerinin payı çok önemlidir. Örneğin 1977 yılı bütçe gelirleri tahsilatına bakılırsa 183.757,2 milyon TL'lık genel bütçede (konsolide bütçe 200.137 milyon TL) vergi gelirleri toplamı 167.373,9 milyon TL.[6] Nitekim ana gelir gruplarının toplam gelirler içindeki payına bakılırsa 1970'de vergi gelirlerinin yüzde 69,4 olan payı 1976'da yüzde 83,7'ye yükselmiştir.[7]

Fakat temel sorun bu vergi gelirlerinin kimlerden sağlandığıdır. Ulusal gelir bölüşümü gözönünde tutulursa vergi tahsilinde eşitlik ilkesine uyuluyor mu?

Vergi gelirleri kaynaklarına göre: gelirden alınan vergiler, servetten alınan vergiler; mallardan alınan vergiler; hizmetlerden alınan vergilerdir. Bu gruplar da dolaysız ve dolaylı vergiler olmak üzere iki bölümde toplanabilir.

Türkiye'deki çeşitli vergiler arasındaki dağılım incelendiği zaman gelirlerden alınan vergiler yüzde 46,4, servetten alınan vergiler yüzde 0,9, mallardan alınan vergiler yüzde 21, hizmetten alınan vergiler yüzde 10,6, dış ticaretten alınan vergiler ise yüzde 21'lik paylara sahip olarak gözükmektedir.[8] Yukardaki verilerin yanısıra, gerçeği kavramak için yeni verilere ihtiyaç var. Gene 1976 yılında dolaysız vergiler vergi gelirlerinin yüzde 47'sini ve dolaylı vergiler ise yüzde 53'ünü oluşturuyor.[9] Dolaylı vergilerin önemli bir paya sahip olması emekçiler tarafından kullanılan temel ihtiyaç maddelerinin önemli oranlarda vergilendirildiği anlamına gelmektedir.

Dolaysız vergilere gelince, gelir vergisinin payı, 1976 yılında, yüzde 76, kurumlar vergisinin payı ise yüzde 10,7'dir. Geriye kalan yüzde 13,3 ise mali denge vergisi, gayrımenkul kıymet artışı gibi vergiler arasında paylaşılmaktadır. Türkiye'de son yıllardaki hızlı tekelleşme hesaba alınırsa 6.341,2 milyon TL'lık kurumlar vergisi son derece düşüktür. Gerçek şu ki şirket kârlarının artmasına karşın bu gelirleri vergilendirilmemektedir.

Gelir vergisinin yükünü işçiler ve memurlar taşımaktadır. Bir kez daha hatırlatalım: Örneğin 1973 yılında büyük burjuvazinin aile geliri ücretlilerden kat kat fazladır; buna karşın aynı yıl mükellef başına ödenen vergilerde ise ücretliler yılda ortalama 7800 TL. gelir vergisi öderken, beyanname ile vergi ödeyen yüksek gelirliler sadece 12.700 TL devlete aktarmışlardır. Bu noktayı daha da irdelemek gerekiyor.

Verdiğimiz tablo ücretlilerin vergi yükünü açıkça belirliyor. En az geçim indirimi, özel indirim ve artan oranlılık gibi vergi adaletini sağlamakla yükümlü ilkeler Türkiye'de uygulanan şekliyle "vergi adaleti" kavramının çok uzağından geçmekte ve aksine özellikle "artan oranlılık" gelir dağılımını emekçilerin aleyhine bir biçimde etkilemektedir.

1973 yılındaki DPT verilerine göre, nüfusun yüzde 37'sini oluşturan ücretli ve aylıklılar ulusal gelirin yüzde 31,9'unu almakta, fakat gelir vergisinin yüzde 68'ini ödemektedirler. Buna karşın nüfusun yüzde 10,7'sini oluşturan yüksek gelirli gruplar ulusal gelirden yüzde 35,2 pay almakta, fakat gelir vergisinin yüzde 32'sini vermektedir.

Bu durumu Maliye Bakanlığının saptadığı kâr, faiz ve rant sahiplerinin toplum brüt gelirleri ve tahakkuk ettikleri vergi miktarları ile vergilerin gelire yüzdesine ilişkin tablolarda bir kez daha görebiliriz. 1976 yılında yüksek gelir grubundakiler brüt gelirlerinin yüzde 10,5'ini gelir vergisi olarak yüzde 0,7'sini ise mali denge vergisi olarak ödemişlerdir.[11]

Değinilmesi gereken bir diğer nokta bu gruptaki mükellefler tarafından büyük ölçüde vergi kaçakçılığı yapıldığıdır. 1976 yılı için kaçırılan gelir vergisi yaklaşık 49 milyar TL., mali denge vergisi ise 4 milyar TL olarak saptanmıştır.[12]

DEVLETİN FON AKTARIMI

Tüm teşvik önlemlerinden, devletin gerçekleştirdiği altyapı yatırım ve tesislerinden, sanayi kuruluşlarından en fazla yararlanan kesimi oluşturan bu grubun ödemeleri gereken verginin çok altında vergi ödedikleri açıktır. Planlı dönemdeki yatırım indirimi, gümrüklerde taksitlendirme ve tam ya da kısmi muafiyet, ihracatta vergi iadesi kapsamının genişletilmesi ve benzeri önlemlerle büyük sermaye "yasal yollarla" vergiden kaçmaktadır. Sadece ithalat bağışıklığı yoluyla 1977 yılında 22.500 milyon TL dolayında bir vergi kaybı olmuştur. Yatırım indirimi nedeniyle

ÜCRETLİLER KESİMİ[10]

(Milyon TL)

Yıllar	Toplam Brüt Gelir	Ödenen Tahakkuk eden gelir vergisinin Miktarı	Gelirin %'si	Ödenen Tahakkuk eden Mali D. vergi. Miktarı	Gelirin %'si
1973	62 914	10 431	16,5	1012	1,6
1976	139 496	29 124	20,8	3166	2,3

ise 1977 yılında 7,5 milyarlık bir vergi kaybı olmuştur. 3.552 milyon TL'lık teşvik önlemlerinin bütçeye getirdiği vergi kaybı etkisi ise 35 milyon TL üzerinde olmaktadır.

"Küçük üreticiler" kesimine gelince, 1976 yılına ilişkin veriler bu kesimdekilerin tahakkuk eden toplam gelir vergisinin toplam brüt gelire oranını yüzde 0,21, mali denge vergisininkini ise yüzde 0,06 olarak saptıyor[13]. Buradaki vergi düşüklüğü büyük oranda vergiden muaf olan tarım sektöründeki "çiftçilerin" (büyük toprak sahiplerinin) gelirlerinin de hesaba katılmasından kaynaklanmaktadır. Bu noktada belirtmek gerekiyor ki 1976 yılında GSMH'nın yüzde 25'inin tarım sektörünce sağlanmasına karşın, gelir vergisinin ancak yüzde 1,3'ü bu sektör tarafından ödenmektedir.

Türkiye'deki kamu harcamaları politikası ise sermaye birikiminin hızlandırılması amacına uygundur. Başka bir deyişle vergi sistemi ve kamu giderleri politikası bir bütünü oluşturmaktadır.

Türkiye'de uygulanan politikayla, devlet verimli ve verimsiz faaliyetleriyle özel kesime fon transferi yaptığı gibi; dış finansman kaynakları özel kesime aktarılmıştır ve devlet işletmeciliğinden geniş ölçüde özel kesim yararlandırılmaktadır.

Bütçe harcamaları, cari harcamalar (kamu hizmetlerinin karşılığı olarak yapılan maaş ve ücret ödemeleri), yatırım ve sermaye oluşumu ile transfer harcamaları olarak üç grupta toplanmaktadır.

Uzun dönemde incelenecek olursa cari harcamaların kişi başına olan payı düşmekte, buna karşın özel kesime kaynak aktarma olarak yorumlayabileceğimiz yatırım ile transfer harcamaları artmıştır.

Bu gelişmeye gene yıllar itibariyle konsolide bütçe ödenekleri ve GSMH artış oranlarında görmek olasıdır. 1968 yılı 100 alınmak koşuluyla sabit fiyatlar 1971'de cari hizmetler ödenekleri 131,72, yatırım ödenekleri 91,51, transfer ödenekleri 144, 08; 1978'de ise bu göstergeler sırasıyla 176, 217,29 ve 329,53 olmaktadır.[14] Konsolide bütçe ödeneklerinin yıllar itibariyle göreceli önemleri ise şöyledir: 1971'de cari hizmet ödenekleri yüzde 52,04, yatırım ödenekleri yüzde 20,58, transfer ödenekleri yüzde 27,38; 1977 yılında ise sırasıyla yüzde 40,8, yüzde 29,7 ve yüzde 29,5.

Planlı dönemde uluslararası finans kuruluşları ve kamu kesiminin bütçe aracılığıyla sağladığı destekle önemli fonlar özel kesime aktarılmıştır. Örneğin 1968[5] yılını ele alacak olursak 22,5 milyarlık devlet bütçesinin 8,6 milyarının (yüzde 38) devletin özel kesimden yaptığı alımlara, sağladığı yatırım ve hizmetlere harcandığını gösteriyor. Devlet verimli faaliyetlerin yürütülmesini -eğitim, sağlık vb- özel kesim sağlamıştır. Aynı durum devletin verimsiz faaliyetleri için de sözkonusu: İhaleler, çeşitli alımlar ve inşaatlarla özel kesime kaynak aktarımı yapılmış, kâr kaynakları yaratılmıştır. Bu 22,5 milyarlık bütçenin yüzde 6,5'i, 1,5 milyonu mülk sahiplerine ve özel şirketlere yapılan transferler yüzde 33'ü, 8,3 milyonu ise personel giderleridir. Bu anlamlı bir örnektir.

Vergi indirimi, teşvik önlemleri, yatırım indirimi gibi önlemler, tekelci sermayeye tanınmış büyük bir fon aktarımının göstergeleridir. Bu arada devlet işletmeciliğini unutmamak gerekir. Sanayi kesimindeki KİT'ler, ara mallar üretiminde bulunmakta ve tekelci sermayeye ucuz girdiler sağlamaktadır. Bu ara mallar maliyet altında bir fiyatla özel kesime aktarılmakta. Aynı olguya karayolları, demiryolları gibi ulaşım sektöründe de rastlanmaktadır. KİT'lerin açığının kapatılmasındaki kaynaklardan bir tanesi de Sosyal Sigorta kesenekleri nden oluşturulan sosyal fonlardan oluşmaktadır. Sözkonusu olan gene emekçi kesimdir.

Gene belirtmek gerekiyor ki 1978 yılı bütçesi ile ilişkili olarak Bütçe Karma Komisyonunda yapılan değişikliklerle, MC döneminde hazırlanan bütçe tasarısına, daha önce değindiğimiz gibi, mevcut hükümet tarafından yüzde 7,5'lik bir artış getirilmişti. Bu artışın dağılımı ise genel bütçelerde cari ödeneklere yüzde 6,5, yatırım ödeneklerine yüzde 10,7 ve transfer şirketlerine ise yüzde 81 olmuştur. Bu son kalemdeki artış Maliye Bakanlığı bütçesinde görülmekte olan KİT'lerin finansmanıyla ilgilidir.

SONUÇ

Türkiye'deki geçmiş bütçelerin yapısı uygulanan ekonomik politika ile ilgilidir. Onun hem bir göstergesi, hem de uygulanan ekonomik politikanın bir özetidir. Hakim olan ideolojiyi rakamlardan saptamak olanağı vardır. Bütçe gelir ve giderlerini yorumlarken, bunların nelerden oluştuğuna dikkat etmenin yanısıra sözkonusu gelir ve giderlerin hangi amaca yönelik olduğunu daima gözönünde bulundurmak gerekiyor.

1 1979 Mali yılı bütçe gerekçesi. Aralık 1978, s. 3
2 Ibid.
3 Bak. 1978 Mali yılı bütçe gerekçesi.
4 DPT Gelir Dağılımı 1973-1976 s. 24
5 Ibid., s. 195-196
6 1979 Mali ...
7 Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Yayını. No. 1978 - 192. Devlet gelirlerindeki gelişmeler ve gelir vergisi kaybı (1970-1976) Ankara 1978, s.39
8 Ibid., s. 47
9 Ibid., s. 50
10 Ibid., s. 63
11 Ibid., s. 65
12 Ibid., s. 67
13 Ibid., s. 76
14 1976, 1977, 1978 yılları bütçe gerekçeleri
15 K. Boratav. Gelir Dağılımı, İstanbul, Mayıs 1972, s. 168

Sorumlu bulunamayan tren kazaları, demiryollarının sürekli olarak ihmal edilmesinin sonuçlarını yansıtıyor

Kefen tüccarlığı için kullanılan

Tren kazalarının sorumlusu kim?

1979 yılının ilk günlerinde ülkemizde terör ve saldırı olayları sonucunda yaşamını yitirenlerin sayısında göreceli bir azalma görülürken, Türkiye "olağandışı olaylarda ölen insan sayısı" bakımından önceki günlerden pek farklı değildi. Ne var ki bu kez çok sayıda insanın ölümüne neden olan olaylar, üstüste meydana gelen ve 50'den fazla kişinin yaşamını yitirmesiyle sonuçlanan tren kazalarıydı. Özellikle Esenkent ve Behiçbey istasyonları yakınlarında meydana gelen iki tren kazası, sonuçları açısından tüm kamuoyunun dikkatlerini üzerine çekerken, parlamentodaki siyasal partiler arasında yol açtığı çekişme açısından terör olaylarından pek farklı olmadı. Kazalar sonucunda parlamentodaki iktidar ve muhalefet partilerinin tavırları yine birbirini suçlayıcı daha doğrusu "ağacı gösterip, ormanı gözden kaçırıcı" nitelikteydi.

50'den fazla yurttaşımızın yaşamını yitirmesinden sonra, iktidar kanadından alışılagelmiş "başsağlığı ve üzüntü" mesajları açıklandı. Kazaların nedenlerinin ve sorumlularının en kısa sürede ortaya çıkarılabilmesi için gerekli soruşturmaların yapılacağı, kazalardan zarar görenlere tazminat ödeneceği bildirildi. Kazaların sorumluları açıklandı da: Her iki kazaya da "dikkatsiz makinistler" neden olmuşlardı. Bu "dikkatsiz" kaza müsebbiplerinden ilk ikisi, yani Anadolu Ekspresi-Boğaziçi Ekspresi çarpışmasına yol açanlar yaşamlarını yitirmişlerdi. Ankara banliyösünde meydana gelen ve 30'dan çok kişinin ölümüyle sonuçlanan ikinci kazanın "sorumlusu" iki makinist ise tutuklandılar. Bu makinistlerin "dört yıla kadar hapis cezası" istemiyle mahkemeye sevkedilecekleri bildiriliyordu.

Muhalefetin kazalar nedeniyle iktidarı suçlamasına yanıt veren CHP ileri gelenleri, kazalarda "MC dönemlerindeki personel politikasının da neden olduğunu" öne sürdüler. Korkunç sayılabilecek boyuttaki iki kaza, şimdilik "nedenlerin soruşturulması" safhasında bulunuyor.

Ardarda gelen tren kazalarında çok sayıda kişinin ölümü, parlamentodaki muhalefet partilerine birden bire bir canlılık getirdi. AP genel başkanı Süleyman Demirel verdiği demeçlerde olaylardan açıkça iktidarı sorumlu tuttu ve "bu iktidarın gitmesi gerektiğini bu tren kazalarının da gösterdiğini" ilan etti. MHP ve MSP sözcüleri de kazalardan dolayı hükümeti suçladılar. Bu arada "sabotaj" kelimesi kullanılmamakla birlikte, bu kavrama çağrışım yaptıran ifadeler kullanıldı. MC muhalefeti olaylara eskiden alışık olduğu bir "kefen ticareti" açısından bakıyor ve bu kazalardan, insanların ölümünden, yine kendisine pay çıkarmaya çalışıyordu. Sonuç olarak, yine "ateş düştüğü yeri yaktı" ve göstermelik "acı mesajları" yeni birçok ölümlü olayda ortaya çıkarılmak üzere dolaba kaldırıldı.

Gerçekte kazalarda ölen insanlar, yukarıda sıraladığımız tepkileri gösterenleri sadece "sayı bakımından" ilgilendiriyordu. Bu arada, burjuva basınına yine "sansasyonel fotoğraflar basarak" tiraj artırma şansı doğmuş oldu.

Ülkemizde uzun yıllardan beri uygulanagelen bir ulaşım politikası var. Bu politika, cumhuriyetin ilk yıllarında çok üstünde durulan ve "demir ağlarla ördük anayurdu dört baştan" gibi dizelerde övünç konusu yapılan bir uygulamanın üzerine sünger çekilmesidir. Demokrat Partinin iktidara geldiği yıllardan beri sürdürülen karayolu politikası, aslında büyük sermayenin hizmetindedir. 70'li yıllarda Murat, Renault, Anadol ve benzeri yerli otomotiv fabrikalarında ürütelin ve geniş ölçüde tüketilen "montaj" otomobiller trafiğe çıkarıldı ve sürdürülen "karayolu politikasına karşın" doğru dürüst yapılmayan yollarda çok daha fazla trafik kazalarının meydana geldiği görüldü. Ancak tekelci büyük sermaye için gerekli olan "bu yurttaşların yaşamları" değil, "bu yurttaşların otomobil almaları"ydı. Büyük sermayenin emrindeki iktidarlar 30 yıldan beri, buna hizmet eden bir "ulaştırma politikası" izlediler. Aynı politikaya koşut olarak demiryolculuk ihmal edildi, demiryolları, lokomotifler gereken bakım ve onarımı bile görmediler.

Bu nedenle ülkemizde bu denli büyük boyutlarda tren kazalarının meydana gelmesi sürpriz değildir ve sorumluluk hiç bir zaman birkaç personelin üzerine yıkılamaz.

Ülkede tren kazalarının bu boyuta gelmesinin sorumlusu, başta "insan yaşamına karşılık kâr" hevesiyle yanıp tutuşan tekelci büyük sermaye ve onun bu tutumuna uygun politika izleyen burjuva iktidarlarıdır. Tren kazaları ne bir yıl öncesinin ürünleridir, ne de beş yıl öncesinin. 30 yıldan beri izlenen "insan yaşamına değer vermeyen" politikalar yaşamın tüm alanlarına yansımıştır. Ne uçak kazalarını, ne trafik kazalarını, ne tren kazalarını, ne yangınları, ne doğal felaketlerin sonuçlarını bundan soyutlamak mümkün değildir. Salgın hastalıklar sonucu insanların ölmesi, hava ve çevre kirliliğinin insan sağlığını tehlikeye düşürecek boyutlara ulaşması yine bu "insana değer vermeyen" politikaların sonucudur.

Yunanistan
Neo-faşizmin iki silahı:
Politik cinayet ve askeri darbe

YÜRÜYÜŞ'ün 12 sayıdır sürdürdüğü "dünyada Neo-faşizm Dosyası" başlıkla yazı dizisi bu hafta sona eriyor. Dizi, dünyada neo-faşist hareketin kol gezdiği bir dizi ülkeden sonra, Türkiye'nin komşusu ve nesnel koşulları bakımından Türkiye'yle birçok açıdan karşılaştırılabilecek Yunanistan'la son buluyor.
YÜRÜYÜŞ'ün gelecek sayısında "Dünyada Neo-faşizm Dosyası"nın genel bir değerlendirmesine yer vereceğini okuyucularımıza duyururuz.

Eski Yunan toplumu "demokrasi" düşüncesinin ilk yeşerdiği yerlerden biri olarak bilinir. Oysa, uzun bir süreden bu yana Yunanistan'da demokrasi kara bulutlar altındadır. Yalnızca 1924 ile 1928 yılları arasında Yunanistan'da sekiz askeri darbe gerçekleştirildi. Hepsi de sağcı, gerici olan bu darbeler Yunanistan'daki faşist "geleneğin" en güçlü kanıtlarından biri. Daha sonraki yıllarda Yunanistan'ın başında General Metaksas belasını görüyoruz. Hitler'in Almanya'da dev adımlarla iktidara yürüdüğü bu yıllarda Metaksas da Yunanistan'ı kasıp kavurmakta ve demokrasi güçlerini ezmektedir. Ama İkinci Dünya Savaşı gelip çattığında Yunan halkı bu büyük kavgada diriliğiyle varolduğunu açıkça kanıtlayacaktır.

Faşist İtalyan ve Alman orduları Yunanistan'a girmişlerdir ama, Yunanistan ordusunun ve generallerinin değil, Yunanistan halkının direnişi ile karşılanmışlardır. Bu direniş o kadar zorludur ki saldırgan faşistler bile büyüklüğünü kabul etmek zorunda kalmışlardır. Yunan faşistlerinin desteğini arkasına alan Yunan generalleri kukla hükümetleri oluşturmaktadır. Yunan faşist örgütleri ve bunların içinde özellikle Yunanistan Nasyonal Sosyalist Partisi, Genel Öğrenci Birliği, Helen Irkı Partizanları ve Ulusal Helen İttifakı SS'lerle elele, omuz omuza Yunan direnişçilerine karşı çarpışmaktadır. 1944 yılı geldiğinde, ülkeyi İngiliz emperyalistlerinin eline teslim eden yine faşistlerdir. Faşistler İngilizlerle işbirliği yaparak bu kez ülkeyi "komünistler"den temizlemek için çarpışmaktadır. Yunanistan'da iç savaş dokuz yıl sürer. Demokrasi ve sosyalizm, zafere doğru yürüdüğü uzun yolda bir yenilgi daha almış, bu arada Yunan faşistleri de patron değiştirmiştir. Artık çaptan düştüğünü itiraf etmiş olan İngiliz emperyalizminin yerini ünlü Truman Doktrini ile ABD almıştır.

KARAMANLİS VE İLERİCİLERE KARŞI SÜREK AVI

1952'de Yunanistan'da bir askeri darbe daha. Hemen arkasından, bugün artık ününü dünya ölçüsünde duyurmuş olan, Yunan büyük burjuvazisinin ve ABD emperyalizminin mutemet adamı Konstantin Karamanlis başbakan olur. Karamanlis döneminde faşist çeteler polisin himayesindedir ve ona "yardımcı" olmaktadır. Karamanlis, artık "rahmetli" sayılan Metaksas döneminin faşist yasalarını uygulamaya yeniden koyarak Yunanistan'da bir sivil sıkıyönetim çağı açar. Tüm sosyalist ve demokratlar ya hapse tıkılmakta ya da "yıkıcı faaliyette" bulundukları gerekçesiyle Yunan vatandaşlığından atılmaktadır. Meteksas'ın ileri gelen simalarına Karamanlis hükümetlerinin bakanlık koltuklarında rastlanmaktadır. İşte 1967'deki Cunta harekatı Karamanlis'in başbakan olduğu dönemde kotarılmağa başlamıştır.

Spandidakis: Faşist Cuntanın albaylarından...

Bu dönemde örgütlenen faşist gruplar arasında en önemlileri: Anti-Komünist Haçlı Seferi, Ulusal ve Toplumsal Saldırı, Ulusal Falanj ve Irkın Savunması. Bir de "gizli" faşist örgüt modası çıktı bu dönemde. Bu yeraltı örgütleri Siyah Eldivenler, Yunan Halkının Görünmez Koruyucuları gibi son derece gizemli adlar taşıyordu.

Karamanlis'in başbakanlık yaptığı dönemde, fişleme bir hükümet politikası haline getirildi. Öyle ki, 1967'de Yunanistan'da faşizmin cuntalar eliyle yürütüldüğü bir başka dönemde fişleme işinin boyutları dünya ölçüsünde genişletildi. Karamanlis, faşizme karşı ülkenin bağımsızlığı uğrunda savaşmış direnişçiler ve tüm Yunanlı ilericileri fişlemişti. Bu kişilerin Yunanistan'da herhangi bir işe girmeleri olanaksız hale gelmişti. 1949'da toplama kamplarında yirmi binden fazla hükümlü vardı. Kamplar 1962'de kaldırıldı. Ancak politik hükümlülerin bir kısmı "kamu suçu" işledikleri gerekçesiyle adi mahkumlar haline getirildi. Böylece, zindanlarda sürünmelerini sağlayacak "yasal" dayanak da bulunmuş oluyordu. Yunan neo-faşistleri kendileri için eşsiz olan bu fırsatı değerlendirme yolunda hareket geçtiler. Bunun sonucu bir dizi cinayettir.

"Z" OLAYI: LAMBRAKİS CİNAYETİ

Bu cinayetler içinde biri Yunan halkı için bardağı taşıran son damla oldu. Politik hükümlülerin içinde bulunduğu kötü koşullara ilgi gösteren milletvekili Lambrakis faşist saldırganlarca öldürüldü. Bu olaya halkın gösterdiği tepkinin büyüklüğü karşısında Karamanlis istifa etmek zorunda kaldı.Giderken de "benden sonra Yunanistan'da anarşi alır yürür" tehdidini savurmaktan geri kalmadı. Bu kez, Yorgo Papandreu'nun Merkez Birliği'nin iktidarı kuruldu. Yeni iktidar politik tutukluların bir bölümünü serbest bıraktı ve bazı neo-faşist örgütleri kapattı. Ancak hiçbir zaman "yıkıcı" darbeyi indiremedi. Sonuçta, sistem bu ılımlı ve ürkek hükümeti affetmedi ve 1965 yılında ABD'nin ve CIA'nın parmağının da işe karışmasıyla Papandreu düşürüldü. 1967'deki askeri darbeye dek ülkede bir anarşi ve kargaşa ortamı yaşandı. Ladas adlı bir subayın başında bulunduğu neo-nazi 4 Ağustos Hareketi'nin kuruluşu da bu dönemdedir. Bu hareket, cunta yıllarında adından en çok söz ettiren neo-faşist örgüt olacaktır.

Cunta lideri Papadopulos geçmiş Yunan gizli İstihbarat örgütü olan KYP ile CIA arasında bir tür irtibat subayı görevi yapmıştır. Bu niteliğinin cuntanın başına geçmesinde büyük payı olduğunu söylemek yanlış olmaz. 21 Nisan 1967 sabahı Atina sokaklarında devriye gezen güvenlik güçlerinin yanı sıra özel giysileri içindeki 4 Ağustos Hareketi üyesi neo-nazilere de raslanmaktadır. Bu sırada örgütün başında Ladas ve Konstantin Plevris vardır. Bu adamların ipleri ise, askeri polis örgütünün şefi general Yuannidis'in ellerindedir. Yuannidis cunta yıllarının güçlü adamı olacaktır.

Karamanlis: Faşist güçlerin eskimeyen hamisi...

1970 yılı sonunda Yuannidis bulduğu parlak bir fikirle cuntanın popülerliğini artırmayı düşünmektedir. İlk aşamada bir anti-komünist haber ajansı kurulacak ve bu ajansın muhabirleri kısa sürede gizli ajan olarak yetiştiriecektir. İkinci aşamada kurulacak olan "Helen Devrimi Dostları" adlı demek tüm dünyada cunta lehinde gösteriler düzenleyecektir. 1971 yılında haber ajansının kuruluş gerçekleşir. Ajansın başına, bir fransız getirilir. Ajansın adını, bu fransız koyar "World Service" Fransız kendi adını da "Schönenberg" olarak değiştirir. "World Service" adı Dr. Goebbels'in "Weltdienst" ajansını çağrıştırmaktadır.

AJAN YETİŞTİRME AJANSI

Gizli ajan yetiştirme ajansı az zamanda çok işler yapar. İki ay içinde çalışma alanını 23 ülkeye yayar. 329 muhabiri vardır. Bu "muhabir"lerin aktardıkları haber türleri son derece ilginçtir. Sürgünde bulunan demokratik örgütler ve bunların eylemleri hakkında bilgiler, bunların gizli ve açık toplantılarına sızılarak hazırlanan raporlar ve bunları içten yıkma yolunda girişimler.

Kolias: Cuntanın satılık adamlarından...

CIA'nın da yardımlarıyla ajans hızla büyümüktedir.

Ajansın kuruluşunu izleyen aylarda Helen Devrimi Dostları Derneği'nin kuruluşu ile ilgili plan yürürlüğe konur. Tüm dünyadaki aşırı sağ ve neo-faşist örgütlerin desteğiyle yirmibeş bine yakın üye kaydedilir. Bu arada özellikle fransız ve italyan neofaşistleri sık sık Yunanistan'a araştırma ve inceleme gezileri yapmaktadır. Bu geziler sırasında, Yunan resmi makamları kendilerine olağanüstü bir ilgi göstermektedir. Neo-faşistlere pasaport ve başka hiçbir belge sorulmadığı gibi Dünya Servisi ve KYP görevlilerince havaalanında karşılanmaktadırlar.

World Service'in fişleme sorumlusu başkan Schönenberg'dir. Yaptığı çalışma bu "alan" daki örnek çalışmalardan biri sayılabilir. Schönenberg, yirmidört bin adı kapsayan dünyadaki aşırı sağcı neo-faşist örgüt ve yayınları ile ilgili bir dosya hazırladı. Daha sonra, Schönenberg'in görev yeri CIA tarafından değiştirilerek İtalya'ya yollandı. Bunun üzerine bu "değerli" dosya doğrudan CIA'nın eline geçmiş oldu. Dosyanın ikinci bir kopyasına ise General Yuannidis'in adamlarınca el konuldu. Yuannidis'in iktidarı ele geçirme yolunda verdiği mücadele sürüyordu.

Yuannidis, ılımlı olarak gördüğü, Papadopulos ve çevresinin açığını yakalayabilmek için dikkat kesilmişti. Öte yandan, büyük ölçüde yararlanmış olduğu 4 Ağustos Hareketini, emrinden çıkar gibi olduğu anda dağıtmak için hazırlıklı bulunuyordu. Papadopulos cuntası Yuannidis'in kendilerine karşı yönelttiği komplonun varlığından haberdardır. Buna karşı tedbir almaya çalışmaktadır. Papadopulos, neo-faşist gençlik örgütleri ve 4 Ağustos içinde etkisini artırmak için çaba gösterir. Yine de 1973 yılında gelen darbeden kendini kurtaramaz. Papadopulos'la birlikte çok sayıda cuntacı ve bu arada 4 Ağustos'cu Kosta Plevris hapse atılırlar. Yuannidis'in yaptığı bu faşist darbe sonucu Yunanistan'da gerçek iktidar CIA olmaktadır. İşte, Kıbrıs konusunda Makarios'la çekişme 1973'deki bu darbeden sonra başlamıştır. Kıbrıs'da Enosis'i gerçekleştirme yolunda neo-faşist çeteler seferber edilir. 4 Ağustos'un çıban başı olabilecek bazı yöneticileri içeridedir ama, üyelerinin büyük bir kısmı KYP'nin emriyle Nikos Sampson'la birlikte

EOKA-B saflarında çarpışmak üzere Kıbrıs'a gönderilir.

KARAMANLİS: BÜYÜK BURJUVAZİNİN "DEMOKRATİK" TERCİHİ

Kıbrıs'da Türk toplumuna saldırılar yoğunlaşmakta ayrıca Rum kesimindeki gerilim de gitgide yükselmektedir. 1974 yılı haziranında Makarios'un işini bitirmek üzere neo-faşistler ve KYP ajanlarından oluşan bir çete Kıbrıs'ı gönderilir. Suikast girişimi başarısızlıkla sonuçlanır, fakat hemen ardından 15 Temmuz 1974'de Nikos Sampson' darbesi gelir. Ancak cuntanın son günleri yaşanmaktadır. Sampson 'la birlikte patronu Yuannidis de alaşağı edilir. Karamanlis bu kez yeni bir "çebre" ile başbakanlık koltuğuna kurulmuştur. 1974 yılında Yunanistan'da "demokrasi"nin kurtarıcısı olarak dört elle sarılınan Karamanlis tam yirmi yıl önce faşistlerin mutemet adamı olarak iktidara getirilmişti. Karamanlis 1974'de başbakan olduktan sonra Yunanistan'da olup bitenler, onun Yunanistan'da kabaran ilerici muhalefetin isteklerine set çekmede kullanılan bir aldatmaca aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

Neo-faşistlerin Yunan ordusu içindeki destek kazanma ve örgütlenme çabaları büyük bir hızla sürdürülmektedir. Karamanlis gelir gelmez, politik hükümlüleri serbest bırakarak puan toplamak istemiştir. Cuntacı generallerin davası uzun süre sürüncemede bırakılmış, önce ölüme mahkum edilmelerine karşın daha sonra bağışlanmışlardır. Bugün, Yunanistan'da politik cinayetler yine gündemdedir. Lambrakis'e yapılanlar bu kez Panagulis'e yapılmıştır.

İlerici milletvekili Aleko Panagulis, 1 Mayıs 1976'da bir "trafik kazası"nda öldürülmüştür. Panagulis o sıralarda, Karamanlis kabinelerinin değişmez adamı ve günün savunma bakanı olan Averoff'un Kıbrıs'daki 1974 Sampson darbesinde parmağı olduğunu gösteren bazı belgeleri kamuoyuna açıklamaya hazırlanıyordu. Öldürülmesinden birkaç gün önce Averoff kendisine: "Panagulis, seni ezeceğim" demiştir. Panagulis'in öldürülmesinin ardında yine 4 Ağustos Hareketi vardır.

Neo-faşistler, faili meçhul bazı cinayetlerle kamuoyunda taraftar kazanmaya çalışmaktadır. 1975'de Atina'da bulunan bir CIA ajanı ve 1976'da cunta yıllarının işkencecilerinden Mallios öldürülmüştür. Söylentilere göre Welch, CIA'nın gözden çıkardığı bir ajan eskisidir. İşkenceci Mallios ise mahkeme önüne çıkıp konuşamadan "temizlenmiştir". Mallios için düzenlenen cenaze töreninde neo-faşistler, "Yaşasın Papadopulos" ve "Komünistlere Ölüm" sloganlarıyla, bizdeki faşist cenaze törenlerini anımsatan bir biçimde gazetecilere saldırmış ve kendilerine katılmak istemeyenleri feci şekilde dövmüşlerdir.

Neo-faşistler, emekleyerek de olsa demokrasi yolunda ilerleyen Yunanistan'ı bu yoldan çevirebilmek için herşeyi yapmaya kararlı görünüyor.

Halk devrim Konseyi Başkanı Heng Samrin

Pekin kimi hoşnut ediyor ?

Bir zamanlar kendisini genç ulusal devletlerin dostu ilan eden maocu Pekin yönetimi, en gerici emperyalist çevrelerle kurduğu ilişkilerini geliştiriyor. ABD ve Çin arasında süregelen yakınlaşmada kaydedilen son sıçrama, ilerici dünya kamuoyunda ciddi kaygılar yarattı. Şimdi bu ilişkilerin geliştirilmesi için çalışılıyor.

ABD'nin, sosyalist ülkelerle ticaretin sınırlandırılmasına ilişkin kararı, Çin için kaldırılmaya çalışılıyor. Pekin yönetiminin ABD için ne denli önemli bir dost ve müttefik olduğu gösterilecek böylece. ABD ile Çin arasındaki son politik yakınlaşma, militarist Japon çevrelerinin de "sıcak" ilgisini çekti. İngiltere hükümetinin tutumu da bu gelişmeler karşısında gerici İngiltere çevrelerinin kayıtsız kalmayacağını gösteriyor. Emperyalist tekellerin çıkarlarına uygun olarak, Çin'e "Harrier" savaş uçakları satılmasına ilişkin bir anlaşma imzalandı.

Bu anlaşma, aynı çevrelerin yalnızca antisovyet kampanyaya katkıda bulunmak için Nazi Almanyası'na yaptıkları yardımları hatırlatıyordu. O günlerde emperyalizmin yardımı yapılmasaydı, faşist saldırganlar öteki ülkelere savaş açacak gücü bulamayacaklardı. Aynı çevreler bugün de, Çin'in savaş potansiyelinin arttırılması için elbirliği ettiler. Son askeri yardımlar ve verilen sözler, dünyada tehlikeli bir saldırganlık odağı yaratmaya yöneliktir. Bu ilişki hiçbir zaman tek yanlı olarak da kalmıyor. Pekin de, NATO ülkelerini SSCB ve öteki sosyalist ülkelere karşı kışkırtıyor. Amacı, antisovyet ittifakı güçlendirmek, Çin hegemonyacılığının daha geniş topraklar üzerinde galebe çalmasını sağlamak.

Emperyalizmle işbirliği, maocu liderlerin hegemonyacı emellerinde başarı kazanmalarını sağlayabilecek mi? Bu sorunun yanıtının olumsuz olması, ilerici dünya kamuoyunun, sosyalist ülkelerin, dostluk maskesi ardında saldırgan amaçlar güttüğü gelişmekte olan ülkelerin politik zaferleriyle mümkün olabilir. Bu zaferlerle, savaş kışkırtıcılığının şampiyonluğunu yapan, gerici Pekin yönetiminin tecrit olması ve köşeye sıkışması hızlandırılacaktır.

Kamboçya halkı ikinci kez zafer kazandı

Kamboçya halkının, Kamboçya Birleşik Ulusal Cephesi önderliğinde ülkedeki gerici Pol Pot yönetimine karşı başlattığı silahlı mücadele zaferle sonuçlandı. Başkent Pnom Pen'den sonra ülkenin tüm toprakları devrimci kuvvetlerin ve devrimci iktidarın kontrolüne geçti. Heng Samrin başkanlığında kurulan Halk Devrim Konseyi bağımsız, demokratik, bağlantısız ve sosyalizme yönelen bir Kamboçya'nın yaratılması için tüm halkın seferber edildiğini açıkladı.

Kamboçya halkı, ulusal bağımsızlığını önce Fransız, sonra Amerikan emperyalizmine karşı uzun yıllar boyunca sürdürülen zorlu bir mücadele ile kazanmıştı. Sosyalist ülkelerin ve dünyadaki tüm barışçı güçlerin desteğiyle yürütülen bu mücadele 17 Nisan 1975'te kesin zaferle sonuçlandı. Ne var ki bu zaferin ardından, ülkeyi kalıcı bir bağımsızlığa ve sosyalist kuruluşa yöneltebilecek bir iktidarın kurulması gelmedi. Ülkedeki yönetimi ele geçiren Pol Pot-Yeng Sary kliği, bir kuklası haline geldiği maocu Pekin yönetiminden kopye ettiği yöntemlerle gerici bir baskı rejimini oluşturmaya girişti.

"DEV BİR TOPLAMA KAMPI"

Pol Pot - Yeng Sary yönetiminin ilk girişimi, milyonlarca insanın kent merkezlerinden sürülerek zorla çalıştırılmak üzere kırlara gönderilmesi oldu. Bütün ülke dev bir "toplama kampına" dönüştürüldü. "Paranın ve piyasa ekonomisi"nin kaldırılması gibi maocu sahte devrimci sloganlarla emekçi halkın yaşam düzeyine ağır darbeler indirildi. Pol Pot - Yeng Sary rejiminin Kamboçya halkını "hizaya getirmek" için başvurduğu yöntemlerin arasında, yönetimin buyruklarına boyun eğmeyenlerin kitle halinde katledilmesi de vardı.

Pol Pot - Yeng Sary rejiminin gerici diktatörlüğüne karşı direnen gerçek devrimci ve yurtsever unsurlar, sosyalizm davasına bağlı kadrolar, ağır baskılara uğratıldı. Pek çoğu toplu halde öldürüldü. Gerici rejim, çok çeşitli milliyetlerden ve etnik gruplardan oluşan emekçi halkın ulusal haklarını gaspetme yolunda da ciddi adımlar attı. Hindu dinini benimseyen toplulukların yasal hakları ellerinden alındığı gibi, bunlara karşı düzenli silahlı saldırılar yürütüldü. Şampa milliyetinin kökünün kazınması için sistemli bir baskı kampanyası başlatıldı. İlkokullardan üniversitelere kadar hemen tüm öğrenim kurumları kapatıldı, 13 yaşından büyük tüm çocukların ve gençlerin orduya alınması için girişimler başlatıldı.

MAOCU GERİCİLİK İŞBAŞINDA

Pol Pot - Yeng Sary grubunun sosyalist Vietnam'a karşı silahlı provokasyonlara girişerek sürekli sınır çatışmalarına yol açmasının da arkasında, ülke içindeki baskı rejiminin özünü gizleme ve Pekin yönetiminin hegemonyacı emellerine sadakatini ispat etme amacı yatıyordu. Gerici rejim, Pekin yönetiminin sahte devrimci edebiyatını, kendisine aldatıcı bir görünüm kazandırabilmek amacıyla benimsemişti. Maocu Çin yönetimi, Güneydoğu Asya'da kendisine bağlı bir köprübaşı elde etmek için Pol Pot rejiminin bütün uygulamalarına arka çıkıyordu. Vietnam'a karşı girişilen silahlı saldırılarda da Pol Pot rejiminin arkasını kollayan yine Pekin yönetimiydi.

Maocu Çin yönetimiyle Pol Pot - Yeng Sary rejimi arasındaki işbirliği, özellikle 1978'in Haziran ayından sonra sıkılaştı. Çin yönetimi, kukla rejimin ordusuna yeni ağır silahlar ve askeri malzeme sağlamak için seferber oldu. Bu silahların kullanılmasını denetlemek ve ülkedeki rejimi daha yakından yönlendirebilmek için Kamboçya'ya Çin'li uzmanlar akın etmeye başladı. Bütün bu hazırlıklar, Pol Pot rejiminin Kamboçya'lı yurtseverlere karşı hazırlandığı daha yoğun saldırıların habercisiydi.

ULUSAL CEPHE KURULUYOR

Ne var ki, arkasına Amerikan ve Japon emperyalizminin de desteğini alan maocu Çin yönetiminin bu çabaları da, Pol Pot rejiminin, ulusal bağımsızlığı için sonuna kadar dövüşme kararlılığını defalarca göstermiş olan Kamboçya halkının direnişini kıramadı. Ülkenin bütün bölgelerinde faaliyette bulunan devrimci kuvvetler, 1978 yılının sonuna doğru "Ulusal Kurtuluş İçin Kamboçya Birleşik Ulusal Cephesi"ni kurdular. Cephe, Heng Samrin ve Chea Sim tarafından yönetiliyordu.

1959'dan beri Kamboçya devriminin saflarında dövüşen Heng Samrin, geçtiğimiz Mayıs ayına kadar doğu cephesindeki silahlı kuvvetlerin kumandanlığını yürütüyordu. Heng Samrin, aynı Mayıs ayında Pol Pot rejimine karşı bir ayaklanma girişimini başlattığı için görevinden alınmıştı. Chea Sim de, Fransız sömürgeciliği yıllarından beri devrimci yeraltı faaliyeti içinde yer almıştı. Chea Sim, geçen Mayıs ayındaki ayaklanma girişimine kadar doğu askeri bölgesindeki Parti Komitesi'nin Sekreterliği'ni yürütüyordu.

Kamboçya Birleşik Ulusal Cephesi, Aralık ayında yayınladığı Bildirge'sinde, politik görüşleri ve dinsel inançları ne olursa olsun bütün yurtsever güçlerin, *"ülkede bir demokratik halk devletinin kurulması ve Kamboçya'nın sosyalizme doğru yürüyen barışçı, bağımsız, demokratik ve bağlantısız bir ülke haline dönüştürülmesi"* için birleşmesi çağrısında bulunuyordu. Ulusal Cephe'nin Bildirgesi'nde, bütün komşu ülkelerle varolan anlaşmazlıkların bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğüne saygı temeli üzerinde çözümlenmesini öngörüyordu.

BU ZAFER, HALKIN ZAFERİDİR

Ulusal Cephe'nin bayrağı altında gelişen mücadele, Kamboçya halkının ezici çoğunluğunun desteğini ve katılımını kazanarak sonunda zafere ulaştı. Bu zafer, başta maocu Çin yönetimi olmak üzere, uluslararası gericilik güçleri ve saldırgan emperyalist odaklar arasında bir panik yaratmışa benziyor. Maocu yönetiminin ve emperyalist merkezlerin sosyalist Vietnam'a karşı giriştiği karalama ve tehdit kampanyası, bu paniği en somut biçimde açığa vuruyor. Pekin yönetimi, tehditlerini, Kamboçya topraklarını ve giderek Vietnam'ı hedef alan bir saldırı savaşını başlatma hazırlıklarını ilan etmeye kadar vardırıyor. Maocu hegemonya politikasında açılan gediğin kapatılması için, bölgedeki Tayland, Malezya, Endonezya gibi gerici rejimlerin sağlamlaştırılması ve özgür Kamboçya'ya karşı kışkırtılması için hazırlıklar yapılıyor.

Kamboçya'da Ulusal Cephe'nin ve Halk Devrim Konseyi'nin zaferi, ülkedeki bütün yurtsever güçlerin ve Kamboçya halkının desteğine dayanmaktadır. O nedenle, bu zaferin geri alınması ve Kamboçya toprakları üzerinde gerici rejimin canlandırılması için girişilecek tüm komplolar başarısızlığa mahkumdur.

Kamboçya halkı ikinci zaferini de silaha sarılarak kazandı...

Boran:

"Tüm koşullarda emperyalizme ve faşizme karşı mücadele edeceğiz"

Türkiye İşçi Partisi Sekizinci İl Temsilcileri Toplantısı geçtiğimiz hafta Ankara'da yapıldı. Toplantıya Türkiye İşçi Partisi tüzüğünün ilgili maddesi uyarınca çağrılı olan il başkan ve sekreterleri, henüz il örgütü kurulmadığı için doğrudan Türkiye İşçi Partisi genel merkezine bağlı ilçe başkanları ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri katıldılar. Özürlü olmaları nedeniyle toplantıya katılamayan birkaç temsilcinin dışında tam katılım ile yapılan toplantı Genel Başkan Behice Boran'ın bir konuşmasıyla açıldı. Türkiye'deki siyasi ve ekonomik bunalımın kendisini büyük ölçüde hissettirdiği bir ortamda yapılan ve bu nedenle de büyük önem taşıyan toplantı temsilcilerin görüşlerini belirtmelerinin ardından aynı gün sona erdi.

Öte yandan Türkiye İşçi Partisi Merkez Örgüt Bürosu Sekreterliğinden alınan bilgiye göre, Partinin "Üye Kazanma Kampanyası" yerel örgütler tarafından, öngörülen hedefler aşılarak sürdürülürken, yeni il ve ilçe örgütlerinin kuruluşu çalışmaları da hızla ilerliyor. Son olarak TİP Aydın İl Örgütü ile Aydı-Kuyucak, Yozgat-Boğazlıyan ve Kastamonu-İnebolu ilçe örgütlerinin kuruluşu tamamlandı. Belirtildiğine göre birçok il ve ilçede yeni örgütlerin kuruluş hazırlıkları da sonuca yaklaşmış bulunuyor.

Türkiye İşçi Partisi'nin, 7 Ocak günü Ankara'da yapılan 8. İl Temsilcileri Toplantısı, Genel Başkan Behice Boran'ın bir konuşmasıyla açıldı. Boran, konuşmasında ülkedeki son durumu değerlendirerek hükümetin önündeki sorunlar üzerinde durdu. Faşist güçlerin tek bir merkezde odaklanışına dikkat çeken TİP Genel Başkanı, hükümetin, faşist terörü yok etmesinin, demokratik hak ve özgürlükleri korumak için kullanılmasını sağlamasının, kendisinin yerinde kalması için son şansı olduğunu belirtti. Boran ayrıca sosyalistlerin demokratik hak ve özgürlükleri her hal ve koşulda kullanmak durumunda olduğunu; bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin her hal ve koşulda yürütüleceğini de vurguladı. Boran'ın konuşmasının tam metnini okuyucularımıza sunuyoruz:

"Türkiye'nin cumhuriyet döneminin en büyük bunalımını yaşadığı sözü adeta ağızlarda sakız oldu. Değişik politik zıt görüşte insanlar bu tespitte birleşiyorlar. Türkiye'nin yaşadığı bunalım yalnız ekonomik değil, aynı zamanda politik ve çok kısıtlı demokrasisi çetin bir sınav geçiriyor. Başbakan, azgelişmiş ülkeler arasında Türkiye'nin özgürlükçü çoğulcu demokrasiyle yönetilen tek ülke olduğunu sık sık tekrarlıyor ama bu övünülen kısıtlı demokrasi kısa aralarla kazaya uğramaktan kurtulamıyor. Türkiye emperyalizme bağımlı geri ülkelerde görülen politik sürecin dışında değil, bir istisna oluşturmuyor.

"Türkiye'de sıkıyönetim olağan hallerden, ama bu seferki sıkıyönetim durumu daha öncekilerden farklı değil. İlk kez hükümet katında, geniş halk kitlelerine düzen değişikliği, hakça bir düzen, özgürlük ve esenlik vaadetmiş, bu vaadlerle onlardan oy toplayıp iktidar olabilme durumuna gelmiş bir parti, bir sosyal demokrat parti bulunuyor. Şimdi de bu parti ve kurduğu hükümet sıkıyönetimin görevinin anarşiyi, yani terörizmi yok etmek, özgürlükleri korumak olacağını, bu yönetimin özgürlükçü demokrasi ve bukuk devleti kuralları içinde işleyeceğini vaadediyor.

"Bu hükümet ve ona damgasını basan CHP, iktidar koltuğuna oturduğu son bir yıl süresinde vaadlerinden hiçbirini yerine getirmedi, tersine iç ve dış büyük sermayeye güvence verme çabalarında oldu sürekli. Kitlelere ne huzur getirdi, ne sosyal adalet, ne refah. 'Birden getiremezdi' demek bir mazeret değil. Getirme yolunda adımlar atabilirdi atmadı. Şimdi bu vaadinde de durmayabilir. Oysa bu vaadinde olaun durmak, hükümetin yerinde kalabilmesi için son şanstır.

"Can güvenliği, normal koşullar altında yaşayabilme güvenliği ve özgürlüğü mutlaka sağlanmalıdır. Sıkıyönetimin varlık nedeni budur. Ve bu güvenliği sağlarna, terörizmi yoketme işi mümkün olan en kısa sürede ve sıkıyönetim kalktıktan sonra terörizm bir daha baş kaldıramayacak biçimde gerçekleştirilmelidir. Bir başka deyişle, sıkıyönetimin sıkı baskısı, kontrol ve müdahaleleri sonucu teröristlerin sinmesinin, geçici olarak terör olaylarını, saldırı ve cinayetleri durdurmalarının bir değeri olmaz. Terörizmin iç ve dış kaynaklarına kadar inmek, onları etkisizleştirmek gerekir. Bunu başarabilmek için de hükümetin, başta istihbarat ve güvenlik örgütleri olmak üzere devlet aygıtının tüm birim ve kademelerine egemen olabilmesi, onları yönlendirebilmesi, tam kapasite işletebilmesi ...tlak şarttır.

"Hükümet bu bir yıllık süresinde bu işi başarabilmiş değildir. Bunun çifte nedeni vardır. Birincisi, ülkede, kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerini, bu yönde mücadelesini, ilerici, sol, sosyalist hareketleri hedef alan terörizmi planlayan, yürüten, uygulayan bir merkezin bulunması, iktidarın çift başlı hale gelmesi, ikileşmesidir. Üç buçuk yıllık MC döneminde devlet kadrolarını yukarıdan aşağı tüm kademelerine dolduran faşist unsurlar, hükümetin ve onu oluşturan yönetim birimlerinin değil, bu gizli, biçimi ve kapsamı açıkça bilinmeyen, ama varlığı şüphe götürmez iktidar odağının emri ve yönetimi altında hareket ediyorlar. MC döneminde faşist güçler devlet aygıtında önemli mevziler edinmiş, yuvalanmıştır. Terörist eylemlerin, yerel faşist odakların ve kişilerin kendi girişimleriyle yaptıkları birbirinden kopuk, dağınık olgular olmadığı, terörizmin planlı, hesaplı, zamanlamalı bir biçimde geliştirildiği besbellidir. Son bir yıl içinde terörizmin genişletilerek, şiddetlendirilerek oluşturduğu tablo bu gerçeği açıkça ortaya koymaktadır. Bu yaptığınız tahlili doğrulamaktadır.

"Hükümetin devlet aygıtının tüm birim ve kademelerine egemen olmamasının ikinci nedeni, ana çizgileriyle belirttiğimiz durumun üzerine etkin, sonuç alıcı biçimde gitmek cesaretini ve girişkenliğini gösterememesidir. Başbakan Ecevit sağ kanadın kendisine ve partisine yönettiği, 'aşırı solcuları, komünistleri, anarşistleri koruma' suçlamasına karşı çok duyarlıdır ve sürekli kendini savunmak konumuna girmektedir. Buna ilişkin olarak terörizm konusunda da kendisinin ve hükümetin yansızlığını kanıtlama çabasındadır. Bir yandan bu yansızlığı ısrarla, tekrar tekrar dile getirirken, öte yandan da sağ terörist olaylarla goşist terörist eylemler aynı çapta, aynı güçte, aynı ölçüde tehdit ediciymiş gibi tavır almakta, bir dengeleme politikası yürütmektedir. Oysa nesnel gerçeklikte faşist ve goşist terörist eylemler arasında bir dengelenme yoktur. Goşist terörizm, işçi sınıfı devrimciliği konusunda yanıltılmış, saptırılmış gençlerin sınırlı eylemleri olmaktan öte geçmemektedir ve işçi sınıfının politik bareketini saptırma çabalarıyla, aslında, sağın yararına iş görmektedir. Malatya, Elazığ Kahramanmaraş vb. ayaklanmaları ve katliamları ise faşist terörün ürünleridir. Ülke, faşizmin iktidarı tam boy ele geçirmesi tehdidi altında ve tehlikesi içindedir. Faşizmin az önce belirttiğimiz örgütlenişi, tek merkezde odaklanışı, devlet aygıtının içine sokulabilmiş ve ülke çapında yaygın olması faşist terörü bastırma ve yok etme yöntemlerinin daha başka, genişlemesine ve derinlemesine daha kapsamlı ve daha güçlü olmasını gerektirmektedir. Faşist teröre goşist terör arasında nesnel gerçeklikte var olmayan eşitlenme ve dengelenme terörizme karşı uygulanan politika ve yöntemlerde yapay olarak yaratılamaz.

"Başbakan ve partisi ise karşı tarafın solculuk suçlamalarından duydukları tedirginlik ve bunun doğurduğu çekingenlik ile ve de yansızlıklarını kanıtlamak kaygısıyla faşist terörün üzerine kararlılıkla ve tüm olanakları zorlayarak gidememektedirler. Devlet aygıtını terörizmin iş ortakları faşist bozguncılardan tam arındırmak işini dahi başaramadılar. Bunca saldırı ve cinayetlerin failli 'mec hul' kaldığına veya gösterildiğine göre, istihbarat mekanizması da iyi işlememekte veya bilinen failler korunmaktadır.

"Sıkıyönetime bu koşullar altında girdildi. AP'si, MHP'siyle sağcı güçler sıkıyönetimi sürekli işlemişlerdi; sıkıyönetimin 12 Mart dönemindeki gibi kendilerinden yana olacağını ve işleyeceğini umut ve hesap ederek. Şimdi durumdan pek memnun görünmüyorlar. Sıkıyönetimin komutanlıklarına ve sıkıyönetim mahkemelerine yapılan atamaları beğenmemişe benziyorlar. Türkeş art niyetli, maksatlı atamalardan söz ediyor. Demirel sıkıyönetim eşgüdüm başkanlığına itiraz ediyor. Bir yandan da sağcı basında eşgüdüm başkanlığının işlemediğine ilişkin haberler çıkıyor. Hükümet sıkıyönetim ilanına kadar geçen bir yılda yapmadıklarını ve yapamadıklarını sıkıyönetim altında yapabilecek mi, yapmak kararını ve azmini gösterecek mi? İddia ettiği gibi sıkıyönetim, terörü yok etmek, demokrasiyi özgürlükleri korumak işlevini görecek, bu sonucu gerçekleştirecek midir? Tutarlı demokrat olabilmenin gerekleri yanısıra, kitle tabanlarını ve onunla birlikte politik güçlerini hepten yitirmemek için de CHP ve genel başkanı sıkıyönetimin böyle işlemesini, böyle bir sonuca ulaşmasını sağlamak, gerçekleştirmek zorundadırlar. Ecevit ve CHP hükümet olmakla, bunalımı derinleşen dünya kapitalizmine bağımlı geri Türkiye kapitalizminin bunalımının sırtlarına yüklendiler; bu yükü taşıma ve iktidarda kalabilme uğruna büyük burjuvaziye ve iş ortağı emperyalizme sürekli güvence ve ödün verdiler. Hem büyük burjuvazi ile emperyalizmin istedikleri oluyor, hem de kendi gözde partileri kızağa çekilmiş kalarak, sol diye belleyip bir türlü tam güvenemedikleri CHP ve Ecevit silkeleniyor, yıpranıyordu. Bir taşla iki kuş. Şimdi de sıkıyönetimi kendi doğrultularında, kendi amaçları için demokrasiyi hepten askıya almak, bilinçlenen kitleleri, ilerici, sol hareketleri bastırmak için kullanmayı isterler ve bunun CHP iktidarında olmasını yeğlerler. CHP ve Ecevit iyice yıpranır, CHP etiketli iktidar içi boşaltılmış kof kabuktan ibaret kalır ve gerçek iktidar sağ uçta tekleşerek somutlaşır. Ecevit ve CHP başka hiçbirşey için olmasa, kendilerini bu kıskaçtan kurtarmak için sıkıyönetimin ilanına neden olan faşist terörü yok etmek, demokratik hak ve özgürlükleri korumak için kullanılmasını sağlamak, bunu başarmak zorundadırlar. Kimi sıkıyönetim komutanlıklarını bir iki sosyal yardım derneğinden gayrı tüm dernekleri kapatma yoluna gitmeleri bu bakımdan hiç de umut verici değildir. Terörist eylemlerde, girişimlerde bulunan dernekler kapatılmalı, diğerlerinin tüm demokratik hak ve özgürlüklerine sahip olarak serbestçe çalışmalarına engel olunmamalıdır. Hele grevlerin yasaklanması hiçbir suretle haklı gösterilemez. İşçiler hiçbir grevde ve diğer eylemlerde terörizme baş vurmamışlardır. Hükümet bilmelidir ki, demokratik bak ve özgürlükleri yasaklayarak, demokratik güçleri bastırarak demokrasi kurtarılamaz.

"Ama biz sosyalistler ve tüm demokratlar, ilericiler, sol unsurlar, demokratik hak ve özgürlüklerin korunmasını yalnızca bükümetten bekleme durumunda değiliz. Bu hak ve özgürlüklere güçlü biçimde sahip çıkacak, her hal ve koşulda onları kullanacağız, provokasyonlara dikkat ederek, maceracı girişimlerden uzak durarak. Provokasyonlardan ve maceracı girişimlerden kaçınmak, hareketsiz kalmak, ellerimizi kavuşturup beklemek değildir. Demokrasi ve özgürlükler, bunlara dört elle sarılıp sahip çıkılarak, korunmalarının ve geliştirilmelerinin mücadelesi verilerek, faşizme karşı direnerek ve onu alt ederek yaşatılır ve geliştirilir. İktidarın nesnel kaynağı sınıfsal, kitlesel güç olduğuna göre, faşizme karşı, demokrasi için örgütlü kitlesel mücadele hükümetin demokratik amaç ve girişimlerine de -varsa- destek ve yardımcı olur. Ama Ecevit ve CHP, o kadar sözünü ettikleri ve övgüsünü yaptıkları halk kitlelerinin örgütlü demokratik hareketinden, mücadelesinden gerçekte ürkmekte ve kaçınmaktadırlar.

"Biz sosyalistler kaçınmayız. Sınıfsal ve kitlesel mücadeleyi örgütlemek ve yönlendirmek asli görevimizdir. Bu görev iki yönlüdür. Birisi ve daha genel olanı, faşizme karşı, demokrasiden ve bağımsızlıktan yana tüm güçleri; hareketleri, akımları, kuruluşları bütünleştirip örgütlü birleşik güce dönüştürmeye çalışmak ve bunu gecikmeden gerçekleştirmektir. Ancak halkın örgütlü birleşik gücü faşizme yenilmez, onu yener. Öteki görevimiz, özgün olanı ise, işçi sınıfını örgütleyip bilinçlendirmek, işçi sınıfı içinde kök ve dal budak salmak, işçi sınıfının emperyalizme ve faşizme karşı, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için mücadelesini geliştirmek ve güçlendirmek; her hal ve koşulda yürütmektir. Birinci görevin başarılması, demokrasi güçlerinin örgütlü birleşik güce dönüştürülebilmesi ikinci görevin başarılmasıyla bağlantılıdır.

"Türkiye İşçi Partisi bu görevlerin bilincinde ve yerine getirme çalışmaları içindedir. Sıkıyönetim altındaki kısıtlamalar ve engellemeler çalışmaları zorlaştırıyorsa da kararlılığımız ve şevkimiz kırılmıyor. Ekim ayında açtığımız örgütü genişletip güçlendirme, yeni üyeler kazanma kampanyamız sürüyor. Bu kampanyayı daha da azimli, sebatlı, tuttuğunu koparır biçimde yürüteceğiz. Sayıca çoğalacağız, örgütçe yurt düzeyinde yayılıp genişleyeceğiz. Parti saflarını sıkıştırıp, parti disiplinini güçlendireceğiz. Üyelerin ve çalışma ekiplerinin bilinç, beceri, işlerlik düzeylerini yükselteceğiz. Emperyalizme ve faşizme karşı sıkılmış sert bir yumruk olacağız. Tüm koşullarda emperyalizme ve faşizme karşı direnecek, mücadele edeceğiz. Sonunda zafer bizim olacaktır."